

VÁL KÖZSÉG

TELEPÜLÉSTERV MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

MEGBÍZÓ:

Vál Község Önkormányzata
2473 Vál, VajdaJános u. 2.

FELELŐS TERVEZŐ:

Fehér Vártervező Kft.
8000 Székesfehérvár, Rába utca 22.

ALÁÍRÓLAP

Bodó Beáta Településtervező TT 07-368	
Ertl Antal építészmérnök, településtervező TT-07-0075	
Tájérendezés, környezetalakítási munkarész Bruckner Attila kertészmérnök TK 19-0244	
Közlekedési munkarész: Pálffy György Kamarai szám: Tkö 07-0808, 07-50682	
Környezetvédelmi munkarész Enyedi-Egyed Szilvia SZÉM-03/07-0671, SZKV/07-0671	
Diószegi András Környezetirányítási és környezetvéd. szakértő: SZKV-01-13515/2015	
Viziközmű Horváth Gyula Vezető tervező VZ-T/07-0226	
Energia közmű: Horváth Ervin TE-T 18-0033	

TARTALOM

HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	4
1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok..	4
2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata	4
3. Területrendezési követelmények.....	9
4. A település településrendezési tervi előzményeinek vizsgálata.....	37
5. A település demográfiai helyzete.....	40
6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások	53
7. A település gazdasága.....	55
8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés.....	60
9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat	60
10. Az épített környezet és építészeti örökség vizsgálata	62
11. Környezetiállapot-jellemzők (környezetvédelem)	69
12. Táj és természeti adottságok és örökség, jellemző tájkarakter, zöldinfrastruktúra hálózat...	80
13 Közlekedés.....	96
14. Közművesítés, elektronikus hírközlés, csapadékvíz-gazdálkodás.....	99
15.Katasztrófavédelem, a területek használatát, építési tevékenységet befolyásoló vagy korlátozó tényezők.....	104

HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

A település térségi szerepe

Vál Község Fejér megyében, a Martonvásári járásban helyezkedik el. A község területe 4047,57 ha, lakóinak száma 2687 fő (2021.12.31).

Fejér megye észak-keleti részén, a Váli-völgy közepén található, belterülete a Váli víz jobboldalára épült. A település Székesfehérvár és Budapest között helyezkedik el félúton, mindegyik várostól 45 km-re. A települést Vereb, Pázmánd, Kajászó, Tordas, Gyúró, Alcsútdoboz, Tabajd és Vértesacska határolja.

Vál különlegessége, hogy a település méretéhez képest rendkívül gazdag építészeti emlékekben, értékekben. Ezen értékek nagy része az Ürményiekhez köthető, akik mezővárosi rangra emelték a települést.

A Váli-völgy híres a jó minőségű, kellemes borairól. A völgy mindkét oldalán szőlőskertek, préházak találhatóak, az Etyek-Budai borvidékhez tartozik. A 19. század végétől Dreher Antal tulajdonában voltak a legnagyobb szőlők.

2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

Az Országos Területfejlesztési Konceptióhoz való igazodás

A jelenleg hatályos Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió megnevezésű dokumentumot a 1/2014. (I. 3.) számú határozatával fogadta el az országgyűlés. A koncepció az ország átfogó fejlesztését megalapozó dokumentum, amely meghatározza az ország hosszú távú fejlesztési irányát, integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja.

A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika céljai és prioritásai teljesülésének érdekében a Konceptió egyrészt horizontális szempontokat fogalmaz meg, melyeket az átfogó gazdasági, környezeti és társadalmi szempontokban jelenít meg, amelyeket a fejlesztéspolitika, a programtervezés és a megvalósítás egészében érvényesíteni kell, másrészt alapelveket határoz meg a fejlesztéspolitika keretében igénybe vett források felhasználásával kapcsolatban, valamint a kedvezményezett térségekkel-települések besorolásával kapcsolatban:

A Konceptió tizenhárom specifikus célkitűzését, köztük hét szakpolitikai jellegű célt és hat területi célt határoz meg. A specifikus célok nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel. A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, továbbá kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat is, amelyekre a középtávú– fókuszált – fejlesztési feladatok épülhetnek. A nemzeti fejlesztés- és területfejlesztési politika alakítása és a célok elérése során – a Konceptióban megfogalmazott elvek figyelembevételével mellett a specifikus célokat a lehetséges kitorési pontok és fordulatot igénylő területek alapján szakpolitikában érvényesítendő specifikus célokként és területi specifikus célokként határozza meg.

A fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Konceptió a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során. Az egyes nemzeti prioritások alatt azonosított fejlesztési tématerületek az európai uniós források felhasználásának keretét képező 2014–2020-as fejlesztési programok tématerületeit is megalapozzák.

A Konceptió szerint az ország 19 megyei önkormányzata és Budapest Főváros Önkormányzata, mint területi önkormányzat a Konceptióban megfogalmazott célok, mint kötelező keretek következetes figyelembevétele mellett jelölték ki a fejlesztési terveikben, programjaikban saját céljaikat, illetve határozták meg prioritásaikat és intézkedéseiket.

Fejér megyére vonatkozóan az országos koncepció az alábbiakat tartalmazza:

- A szekunder szektor (ipar) jelentősége a foglalkoztatásban főleg az ipari tradíciókkal rendelkező és a rendszerváltás után újraiparosított térségekben, Fejér, Nógrád és Komárom-Esztergom megyében a legmagasabb, míg Budapesten a legalacsonyabb.
- A belföldi népességmozgás egyenlegét tekintve Pest megye mellett Fejér, Győr- Moson-Sopron és Vas megye a legvonzóbb vándorlási célpont.
- Az újonnan leszakadóban levő, de még nem egyértelműen periférikus helyzetű térségek megjelenése Zala, Somogy, Veszprém, Tolna, Baranya és Fejér megyékben a legszembetűnőbb.
- A perifériális térségek földrajzilag nemcsak hazánk határmenti perifériáin találhatóak, de belső perifériáink is jól kirajzolódnak (pl. Közép-Tiszavidék, dunántúli belső megyehatárok Somogy-Tolna, Veszprém-Vas, Somogy-Zala területe). Kevésbé markáns, de tetten érhető a megyehatárokon kialakult kedvezőtlenebb helyzetű térségek lassú belső perifériává válása is (pl. Fejér és Tolna, Veszprém és Győr-Moson-Sopron és Komárom-Esztergom megyék közti határ egyes szakaszai).
- Fejér megye alacsony településszámú (108), kevésbé kisfalvas szerkezetű, a Mezőföld és a Dunántúli-középhegység határán elhelyezkedő, fontos közlekedési folyosók által átszelt megye. A multinacionális vállalatok jelenléte, a modern feldolgozó-ipari technológia és a piacgazdaságba való beilleszkedés pozitív hatású, de a hazai kvv-k kapcsolódása nem teljes körű, főleg a megye déli részén. A gazdasági válság felerősítette az építő- és járműipar visszaesését, az agrárgazdaság és feldolgozóipar egyoldalú szerkezetét. Az ipari központokban és vonzáskörzetükben nőtt a munkanélküliség. A visszaesést követően az egy főre jutó GDP közelít az országos átlaghoz. Jövedelem összehasonlításban a központi régiótól és a nyugatmagyarországi megyéktől továbbra is elmarad, foglalkoztatási mutatója relatív fejlettségéhez képest alacsony.

AZ ORSZÁGOS KONCEPCIÓ FEJÉR MEGYÉRE VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI IRÁNYAI:

- A Győr-Tatabánya-Komárom-Mór-Székesfehérvár-Dunaújváros-Paks-Kecskemét ipari/logisztikai nagyklaszterek közötti közlekedési hálózatok kialakítása.
- A termőföld és az ivóvízkincs védelme; a Velencei-tó, a Séd-Gaja-Nádorrendszer revitalizációja, részvétel a Duna Stratégiában; a természeti értékek megóvása.
- Fenntartható energiamix kialakítása hosszú távú megyei energiamérleg alapján.
- A még ellátatlan településeken a szennyvízelvezetés és -kezelés megvalósítása.
- Hálózatosodó helyi gazdaságra és együttműködésre építkező gazdaság-, társadalomfejlesztés, a piacokon versenyképes szereplők támogatása, intenzív fejlesztések a K+F sikereit kiaknázó növekedés és a fenntarthatóság érdekében.
- A két megyei jogú város felsőfokú oktatási színvonalának és bázisainak megtartása, illetve Székesfehérváron a műszaki képzés választékának kiszélesítése.
- Integrált megyei turisztikai fejlesztések, a Nemzeti Emlékhely méltó kialakítása.
- A közép-magyarországi kórház és fekvőbeteg ellátó rendszerhez való kapcsolódás minőségi megvalósítása, a területi szak- és járóbeteg-ellátás teljessé válása.
- A nehéz helyzetű dél-mezőföldi, illetve társadalmi integrációs kihívásokkal küzdő települések komplex szemléletű, tágabb környezetükbe beágyazó fejlesztése.
- Székesfehérvár hagyományait gondozó, helyzeti energiáit kihasználó, a közeli főváros mellett önálló egészségügyi, kulturális, gazdaságszervező központtá alakítása.
- Dunaújváros ipari jellegét megtartó és erősítő, a nagyvállalatok szinergiáját kihasználó gazdasági központi szerep fejlesztése, a táji, környezeti szempontok figyelembevételével.

A **Közép-dunántúli régió területfejlesztési stratégiája** alapján stratégiai fejlesztési cél, hogy a Közép-dunántúli Régió az innováció, az állandó megújulás elemeit befogadja, elterjessze, és közvetítse, ezzel javítsa a régióban élők életminőségét.

A cél megvalósítását 4 stratégiai célra bontva fogalmazza meg:

1. A regionális pólus tengely, decentrumok és térségi központok hálózatszerű fejlesztése a Közép-Dunántúlon
2. Az egykori ipari tengely megújítása (Dunántúl, Észak-Duna vidék)
3. Periférikus vidéki területek megújítása
4. Közép-Dunántúl speciális táji adottságokkal bíró térségek szoros együttműködése (Balaton, Dunakanyar, Velencei-tó, Vértes, M4-M8 tengely).

A célok eléréséhez meghatározott beavatkozási területek (és egyúttal stratégiai programok):

- A gazdasági környezet innováció-orientált fejlesztése
- Humán erőforrás fejlesztés
- A minőségi élet feltételeinek megteremtése
- Intra- és interregionális kapcsolatok fejlesztése

A **Közép-dunántúli régió innovációs stratégiája** jövőképe: Az innováció régiója – nemzetközi szinten is versenyképes térség

Stratégiai cél:

A vállalati innovációs tevékenység erőteljes növelésével és a kutatás-fejlesztési szektor országos átlagot meghaladó szintre emelésével olyan kiegyensúlyozott és versenyképes gazdasági struktúra kialakítása, amelynek szereplői gyorsan és rugalmasan képesek válaszolni az „új gazdaság” mindenkori kihívásaira.

Nemzeti fejlesztés 2030 való igazodás

Az Országgyűlés 1/2014 (I.3.) OGY Határozata Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról (melynek elkészítéséről az 1996. évi XXI. törvény rendelkezik) alapján:

Átfogó fejlesztési célok:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeinek megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Specifikus célkitűzések:

1. Versenyképes, innovatív gazdaság
2. Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
3. Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és – ellátás
4. Kreatív tudásalapú társadalom, piacképes készségek, K+f+I
5. Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
6. Jó állam: szolgáltató állam és biztonság
7. Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme

Területi specifikus célok:

1. Az ország makro-regionális szerepének erősítése
2. A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
3. Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
4. Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
5. Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés
6. Összekapcsolt terek: az elérhetőség és a mobilitás biztosítása

Középtávú fejlesztési prioritások:

1. Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben
2. Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé
3. Útban az erőforrás - és energiahatékonyság, illetve az energiatudatosság felé
4. Népesedési és közösségi fordulat
5. Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán

Szak és területpolitikai fejlesztési irányok között szerepel:

A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszerellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés ösztönzése.
- A város szétterülésének megakadályozása, a kontrollálatlan városnövekedés, illetve a városkörnyéki települések egyfunkciós lakóövezetté vagy perifériává alakulásának megelőzése a városkörnyék integrált és tudatos térségi fejlesztésével.
- A beépített területek összenövésének megakadályozása.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- Zöldfelületek hálózatba szervezése (zöld gyűrű) és minőségi bővítése.
- A városokban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.
- Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása
- Az erőforrások hatékony és fenntartható hasznosításának fontos alapja a kompakt településszerkezet.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A többközpontúság kiépítése nagytérségi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjene a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.
- közlekedés racionalizálása és a fenntarthatóságának biztosítása, a környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).
- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, a közparkok szolgáltatásainak és infrastruktúrájának megújítása, hálózatba szervezése.
- A barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése a zöldmezős beruházásokkal szemben.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.

- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző tiszta (köz)területek.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti-, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

Kapcsolódás Fejér Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

Fejér Megye Önkormányzata - a miniszteri jóváhagyást követően - a Koncepciót a 45/2021. (III.31.) önkormányzati határozatával fogadta el.

Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése, egyenrangú nagytérségi együttműködések aktív tagjaként, kiváló termőhelyi adottságainak fenntartásával, a természeti és kulturális örökségének jövőtudatos kezelésével.

Fejér megye tradicionális nagytérségi pozícióinak erősödése várható úgy interregionális, mint a megyén túlnyúló, országos kapcsolatokban, míg a Duna révén a térség még inkább integrálódik a nemzetközi vérkeringésbe. A gazdasági kapcsolatok erősödése várható az országot kelet-nyugati irányban átszelő új, M8-as gyorsforgalmi út 2020 utáni kiépülésével Ausztria – Veszprém – Székesfehérvár, valamint Dunaújváros – Kecskemét irányába, amely feltárja a megye déli periférikus térségeit is. Ez és a 2030-ig a Komárom – Mór – Székesfehérvár – Sárbogárd szakaszon kiépülő 2x2 sávós, emelt sebességű, gyorsforgalmi úttá fejleszhető 13. sz., a 81. sz. és a 63. sz. főutak megkönnyítik majd a térség kiváló termőhelyi adottságainak jobb hasznosítását, javítva agrárpiaci pozícióit, továbbá egy ipari/logisztikai ipari/gazdasági nagytérség kialakulását a Győr – Komárom – Tatabánya – Mór – Székesfehérvár – Dunaújváros – Kecskemét vonalon. A Budapest – Bécs közlekedési folyosónak köszönhetően további jelentős ipari/logisztikai cégek települnek Bicske térségébe. A megye déli térségeinek felzárkóztatása megindul a célzott és integrált beavatkozások eredményeként, amelynek során Sárbogárd térségi szerepe erősödik. Az észak-dél irányú M6 autópálya 2024-re az országhatárig kiépül, biztosítva az összeköttetést a délszláv országokkal.

Az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége (VVVTFT), valamint Székesfehérvár és a Duna-mente turisztikai potenciálja – a természeti-kulturális örökség bázisán – fenntarthatóan hasznosul, így 2030-ra a térség nemzetközileg vonzó szegmentált turisztikai célterületté válik.

A megyeszékhely Székesfehérvár meglévő kiváló logisztikai és ipari háttérét hasznosítva, hosszú távú gazdaságfejlesztési stratégiája aktív megvalósítójaként európai szinten is számon tartott gazdasági erőcentrummá fejlődik. Fejlesztés-transzfer központi szerepe erősödik, versenyképes tudás- és munkaerőkínálat, innovatív vállalati környezet, elismert színvonalú műszaki felsőoktatás jellemzi, magas hozzáadott értékű gazdasági és oktatási-kutatási/kulturális szolgáltatásaival emeli várostérsége pozícióját a hazai urbánus térszerkezetben. Dunaújváros megújuló és élhető iparvárosként a monostrukturális ipari fellegről innovációs és szolgáltató térségközponttá fejlődik a hagyományos húzóágazatok mellett (ipar, fémkohászat, élelmiszeripar, gumiabroncs- és papírgyártás) a K+F+I, tudásintenzív és innovatív ágazatok, specializálódó vas és acélgyártás, logisztika, sport, üzleti és konferenciaturizmus és a specializált turizmus, mint kitörési pontok fejlesztésével, a megyehatáron túlra és a Duna túlsó partjára kiterjedő vonzással.

Dunaújváros térsége gazdaságának diverzifikálásához járulhat hozzá az Ivánca térségben kialakuló gazdasági övezet.

Fejér megye 2030-ra nagytérségi együttműködéssel erősíti pozícióit:

- Erősíti a megyén túlnyúló, országos kapcsolatait
- Bővíti interregionális kapcsolatait:

A megye stratégiai térstruktúrája

Fejér Megye Területfejlesztési 2014. évben elfogadott koncepciója a megyét hat funkcionális térségre osztja, melyet az új koncepció is megtartott

A megyeszékhely: fontos közlekedési „fordítókörong”, ipari-logisztikai tengely, kulturális, turisztikai, foglalkoztatási és közigazgatási központ, amelynek megyehatáron átnyúló hatásai vannak. Emiatt elengedhetetlen az együttműködés a szomszédos térségekkel (Mór, Velencei-tó, Balaton stb.) és

megyékkel, megyeszékhelyekkel. Erősen agglomerálódó hatások jellemzik a térséget, ahol számos településen a lakófunkció dominál. A gazdag természeti és épített értékek, kulturális hagyományok, foglalkoztatási, gazdaságszervezési és önálló egészségügyi, oktatási bázisán sokrétű fejlődési pálya rajzolható meg versenyképességi pozíciója megerősítése érdekében.

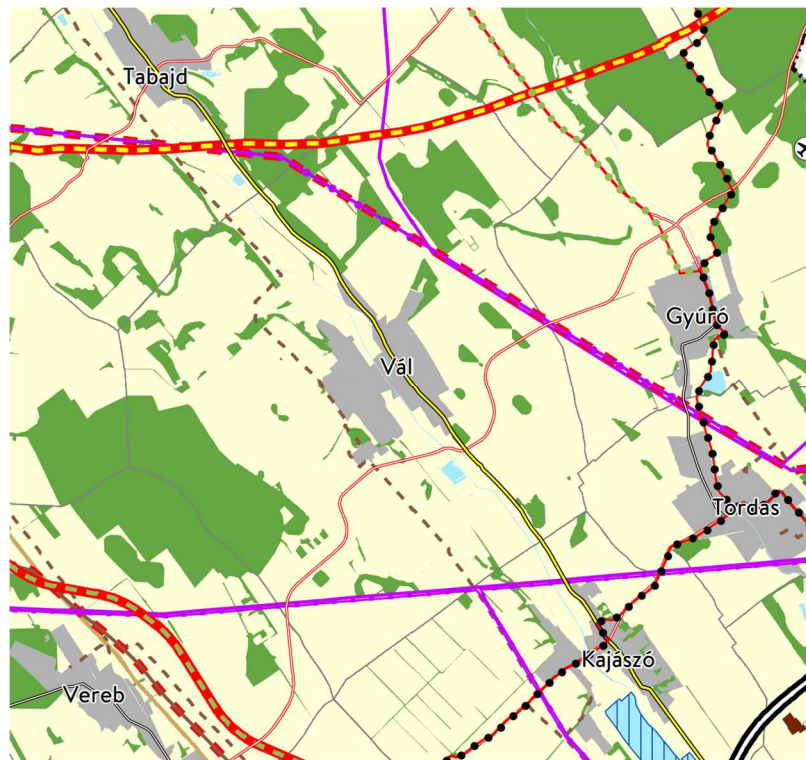
CÉLRENDSZER ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, „zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

3. Területrendezési követelmények

Fejér megye Területrendezési terve

Fejér megye Területrendezési tervét a 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendeletével fogadta el a megyei önkormányzat.

Fejér megye szerkezeti tervének kivágata (A 7/2020. (II. 28.) sz. rendelet 2. melléklete)

A megye szerkezeti terve szerint Váli települési, erdőgazdálkodási, mezőgazdasági és vízgazdálkodási térséggel érintett.

Térségi területfelhasználási kategóriák:

A kiemelt térségi, illetve vármegyei területfelhasználási kategóriák területén belül a településrendezési tervben, a 90. § (2) bekezdése figyelembevételével

- a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
- b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
- c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszzerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;
- d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
- e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertés mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.

A kiemelt térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó előírások

Kiemelt térségi területfelhasználási kategóriák	Területe a <i>FmTrT</i> -ben:	Területrendezési követelmények
Erdőgazdálkodási térség	768,20 ha	MATrTR 11. § a) az erdőgazdálkodási térségben az erdőterület övezetet a térséget lefedő erdők övezetére vonatkozó szabályok szerint, valamint az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok figyelembevételével kell, meglévő és tervezett erdő övezetként differenciáltan lehatárolni;
Mezőgazdálkodási térség	3017,65 ha	MATrT 11. § b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át a mezőgazdasági terület övezetébe kell sorolni, a fennmaradó részen nagyvárosias lakóterület és vegyes terület építési övezet nem jelölhető ki;
Sajátos területfelhasználású térség	nem érinti	MATrT 11. § e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően különleges – ideértve a beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai, nemzetbiztonsági célú területet –, közúti közlekedési, egyéb közlekedési, védelmi célú erdőterület, rekreációs célú erdőterület, egyéb erdőterület, kertes mezőgazdasági terület, általános mezőgazdasági terület, tájgazdálkodási mezőgazdasági terület, kereskedelmi szolgáltató gazdasági, ipari gazdasági, egyéb ipari gazdasági, általános gazdasági, intézményi vegyes területbe kell sorolni.
Települési térség	248,89 ha	MATrT 11. § d) a települési térség területén bármely építési övezet, övezet kijelölhető;
Vízgazdálkodási térség	12,75 ha	MATrT 11. § c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszzerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, zöldterület, továbbá különleges beépítésre nem szánt honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

Új beépítésre szánt terület kijelölés:

MATrT 12. § (1) Új beépítésre szánt terület a település közigazgatási határához 250 méternél közelebb nem jelölhető ki.

(2) Ha az új beépítésre szánt terület kijelölése zöldterület vagy erdőterület átsorolásával jár, csereterületként a megszűnő zöldterület vagy erdőterület kiterjedésével megegyező kiterjedésű zöldterületet vagy erdőterületet kell kijelölni, továbbá az új beépítésre szánt területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű további új zöldterületet vagy erdőterületet is ki kell jelölni. Csereterületként nem vonhatók be védett természeti területek, Natura 2000 területek és természetközeli területek.

(3) A zöldterületen és az erdőterületen kívüli egyéb beépítésre nem szánt – jellemzően mezőgazdasági – területet csak abban az esetben lehet újonnan beépítésre szánt területbe sorolni, ha

a) az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a korábban beépítésre szánt területként kijelölt, de még be nem épített területet csereterületként a településrendezési terv zöldterület, erdőterület, mezőgazdasági terület, vízgazdálkodási terület vagy természetközeli terület övezetbe sorolja vissza azzal, hogy a visszasorolt terület nagysága eléri vagy meghaladja az újonnan kijelölt terület kiterjedését, vagy

b) az a) pont szerinti csereterület nem áll rendelkezésre, de a településrendezési tervben az új beépítésre szánt terület kijelölésével egyidejűleg a területnövekmény legkevesebb 25%-ának megfelelő kiterjedésű, új zöldterületet vagy erdőterületet is egyidejűleg kijelölnek azzal, hogy gazdasági terület övezet kijelölése esetén ez a szabály nem alkalmazható.

(4) A (2) és (3) bekezdés szerinti, az új beépítésre szánt területtel egyidejűleg kijelölésre kerülő zöldterületnek a települési önkormányzat tulajdonában kell állnia, vagy a települési önkormányzati tulajdonba adásról az önkormányzat képviselő-testületének településrendezési szerződést kell kötnie azzal, hogy a településrendezési szerződésnek a településrendezési terv elfogadásával egy időben kell hatályba lépnie.

Műszaki infrastruktúra hálózatok

MATrT 14. § (1) Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek térbeli rendjét és az országos jelentőségű építmények elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/1–4/6. melléklet tartalmazza.

(2) A közút számozásának nem közlekedésfejlesztési célból történő megváltoztatása a 4/1. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(3) Az 50 MW és annál nagyobb névleges teljesítőképességű erőművek elhelyezkedését a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/7. melléklet tartalmazza.

(4) A villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékait, továbbá a nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezeték térbeli rendjét a 2. melléklet, e térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolását pedig a 4/8. és a 4/9. melléklet tartalmazza.

(5) Az országos vízi létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/10. melléklet tartalmazza.

(6) Az országos hulladékgazdálkodási létesítmények térbeli rendjét a 2. melléklet, ezek felsorolását pedig a 4/11. melléklet tartalmazza.

(7) Az országos kerékpárút-törzshálózat számozásának turisztikai célból való megváltoztatása a 4/5. és a 2. melléklet tartalmát nem érinti.

(8) Az M0 gyorsforgalmi út tervezett 10. sz. főút – M1-M0 közös csomópont közötti szakaszának szakági tervezéséről gondoskodni kell úgy, hogy a nyomvonal kialakítása társadalmi, természet- és környezetvédelmi szempontból a lehető legkisebb érdeksérelmet okozza.

15. §

(2) A településrendezési tervben

a) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok és a műszaki infrastruktúra egyedi építményeinek helyét a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervekben meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell meghatározni,

b) az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonala a településrendezési terv egyeztetési eljárásában részt vevő, az egyeztetés tárgyát képező infrastruktúra elem vonatkozásában az adott egyeztetési szakterületet képviselő államigazgatási szerv hozzájárulása, és az egyéb érintett szakterületet képviselő államigazgatási szerv egyetértése esetén térhet el a kiemelt térségi, illetve vármegyei területrendezési tervek szerkezeti tervében megállapított nyomvonalváltozattól, azok térbeli rendjétől és a térbeli rend szempontjából meghatározó települések felsorolásától.

(3) Az országos és térségi műszaki infrastruktúra-hálózatok nyomvonalának meghatározásánál biztosítani kell a szomszédos vármegyék és települések határán a folyamatos kapcsolódás lehetőségét.

A Műszaki infrastruktúra hálózatok a településszerkezeti terven a tényleges nyomvonalnak, illetve a tervezett nyomvonalnak megfelelően ábrázolásra kerültek. A nagysebességű vasútvonal nyomvonalát a FmTrT-ben szereplő nyomvonaltól kis eltéréssel délebbre helyeztük annak érdekében, hogy a gazdasági terület ne legyen érintett a tervezett nyomvonallal.

Vált érintő műszaki infrastruktúra hálózatok:

Meglévő térségi szerepű összekötő út:

8111 Baracska – Kajászó – Vál – Tabajd - Alcsútdoboz összekötő út

Tervezett mellékút:

Gyúró – Vál - Vereb összekötő út

Tervezett nagysebességű vasútvonal:

(Ausztria és Szlovákia) – Hegyeshalom térsége és Rajka térsége – Budapest [XI. kerület, Kelenföld] – Budapest [Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér] – Röske és Kübekháza – (Szerbia és Románia)

400 kV-os átviteli hálózati távvezetékek meglévő elemei:

24 Martonvásár – Bicske

25 (Litér) Martonvásár

400 kV-os átviteli hálózati távvezetékek tervezett eleme:

Ercsi térsége

220 kV-os átviteli hálózat meglévő eleme:

(Győr) – (Százhalombatta)

Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózati távvezetékek meglévő eleme:

Székesfehérvár Észak – Székesfehérvár ÉDÁSZ - Szabadegyháza

Meglévő földgázelosztó vezeték:

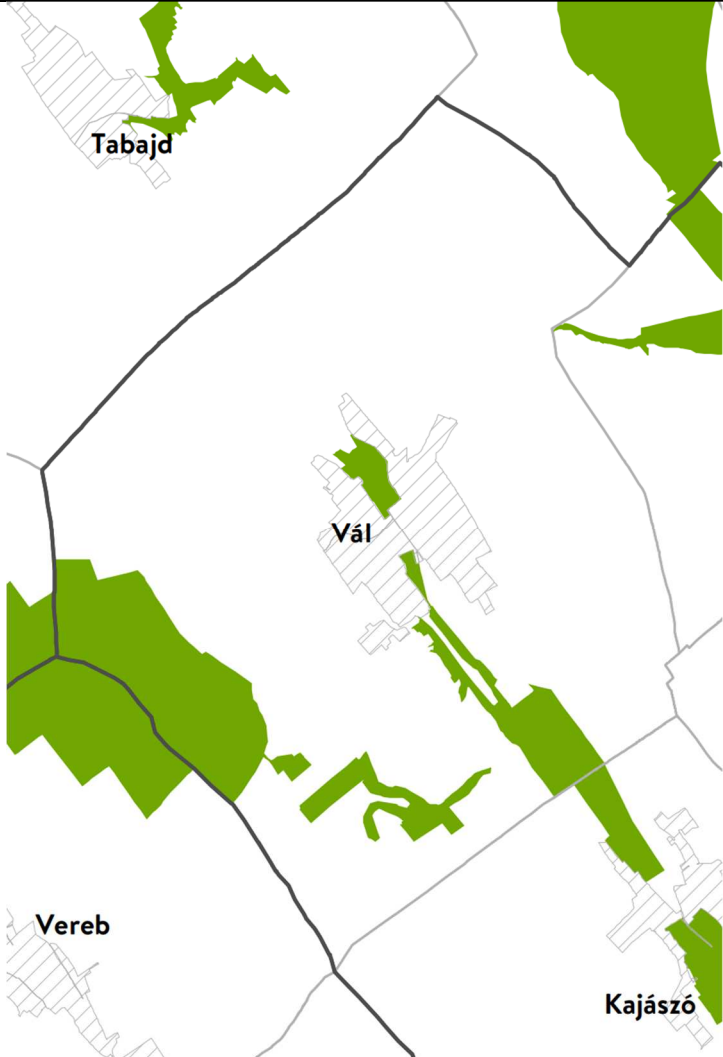
Baracska – Kajászó – Vál – Tabajd – Alcsútdoboz - Felcsút

Országos övezetek lehatárolása

Fejér Megyei TrT övezetei	Település érintettsége
ORSZÁGOS ÖVEZETEK	
Ökológiai hálózat magterületének övezete, az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete és az ökológiai hálózat pufferterületének övezete (3. melléklet)	IGEN
Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete (4. melléklet) (<i>együtt a jó termőhelyi adottságú szántók övezetével</i>)	IGEN
Erdők övezete (5. melléklet) (<i>együtt az erdőtelepítésre javasolt területek övezetével</i>)	IGEN
Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések (7. melléklet)	NEM
Honvédelmi és katonai célú terület övezete által érintett települések (10. melléklet)	NEM
Jó termőhelyi adottságú szántók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrT 4. melléklete</i>)	IGEN
Erdőtelepítésre javasolt terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrT 5. melléklete</i>)	IGEN
Tájképvédelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrT 6. melléklete</i>)	IGEN
Vízminőség-védelmi terület övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrT 8. melléklete</i>)	IGEN
Nagyvízi meder övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>FmTrT 9. melléklete</i>)	NEM
VTT-tározók övezete (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet (<i>MvM rendelet 6. melléklete</i>)	NEM
MEGYEI ÖVEZETEK	
Ásványi nyersanyagvagyon övezete (11. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Rendszeresen belvízjárta terület övezete (12. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	NEM
Földtani veszélyforrás terület övezete (13. sz. melléklet) (9/2019. (VI.14.) MvM rendelet szerint)	IGEN
EGYEDILEG MEGHATÁROZOTT MEGYEI ÖVEZETEK	
Felzárkóztatandó belső periféria övezet (14. sz. melléklet)	NEM
Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet (15. sz. melléklet)	IGEN
Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet (16. sz. melléklet)	NEM
Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet (17. sz. melléklet)	IGEN
Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet (18. sz. melléklet)	IGEN
Majorsági térség övezete (19. sz. melléklet)	IGEN
Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete (20. sz. melléklet)	NEM

1. Azon országos övezetek, melynek lehatárolása és az övezeti szabályok a MATrT-ben megállapításra kerültek:

Országos övezet kivágata FmTrT-ben	az övezetre vonatkozó szabályok MATrT szerint
	<p>Ökológiai hálózat magterületének övezete</p> <p>MATrT 25. §-a szerint:</p> <p>(1) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben csak olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:</p> <p>a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá</p> <p>b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhető ki és helyezhető el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati</p>

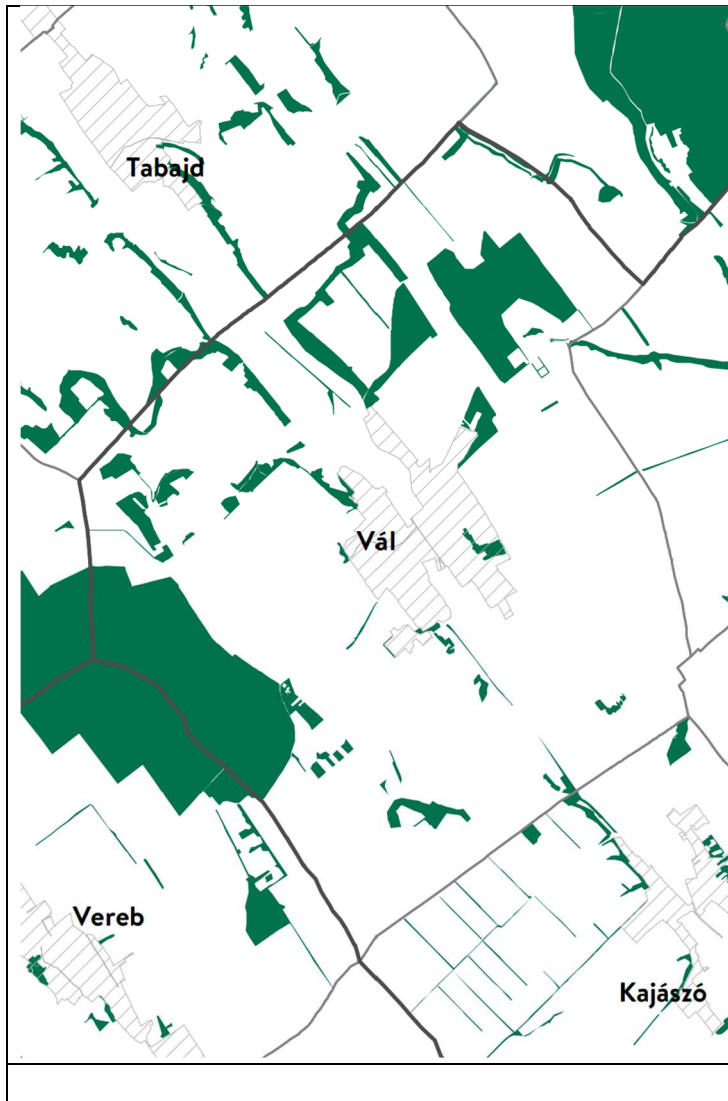
	<p>szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.</p>
	<p>Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete MATRT 26. §-a szerint</p> <p>(1) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben csak olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha</p> <ol style="list-style-type: none"> a települési területet az ökológiai hálózat ökológiai folyosó, vagy az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó körülzárja, továbbá a kijelölést más jogszabály nem tiltja. <p>(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén, a beépítésre szánt terület csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.</p> <p>(4) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala, az ökológiai</p>

	<p>folyosó és az érintkező magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.</p> <p>(5) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.</p> <p>(6) Az ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.</p>
	<p>Ökológiai hálózat pufferterületének övezete</p> <p>MATRT 27. §-a szerint</p> <p>(1) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében csak olyan vármegyei területfelhasználási kategória és vármegyei övezet, valamint a településrendezési tervben csak olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.</p> <p>(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településrendezési terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.</p> <p>(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.</p>

	<p>(4) Az ökológiai hálózat puffterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető. Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete MATRT 28. §-a szerint</p> <p>(1) Kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új beépítésre szánt terület – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki.</p> <p>(2) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>(3) A kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.</p>

Erdők övezete MATRT 29-30. §-a szerint

29. § Az erdők övezetébe tartozó területeket az adott településnek a településrendezési tervében legalább 95%-ban erdőterület övezetbe kell sorolnia. Az e törvény hatálybalépését megelőzően kijelölt beépítésre szánt területek, valamint az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott területek, továbbá az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve által kijelölt települési térség területein lévő erdők övezetének területét a számításnál figyelmen kívül kell hagyni.

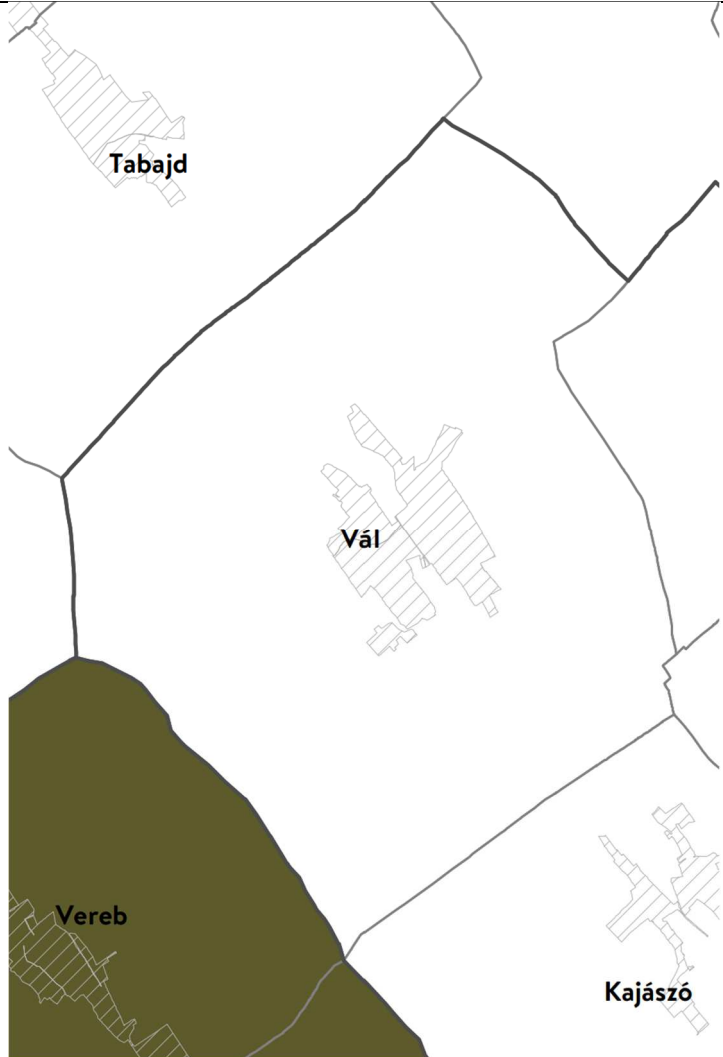
30. § Az erdők övezetében külfejtéses művelésű bányatelket megállapítani és bányászati tevékenységet engedélyezni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó szabályok szerint lehet.

30/A. § Az erdők övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető, épületen elhelyezve.

	<p>Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete MATRT 31. §-a szerint</p> <p>(1) A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:</p> <p>a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,</p> <p>b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell,</p> <p>c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
--	---

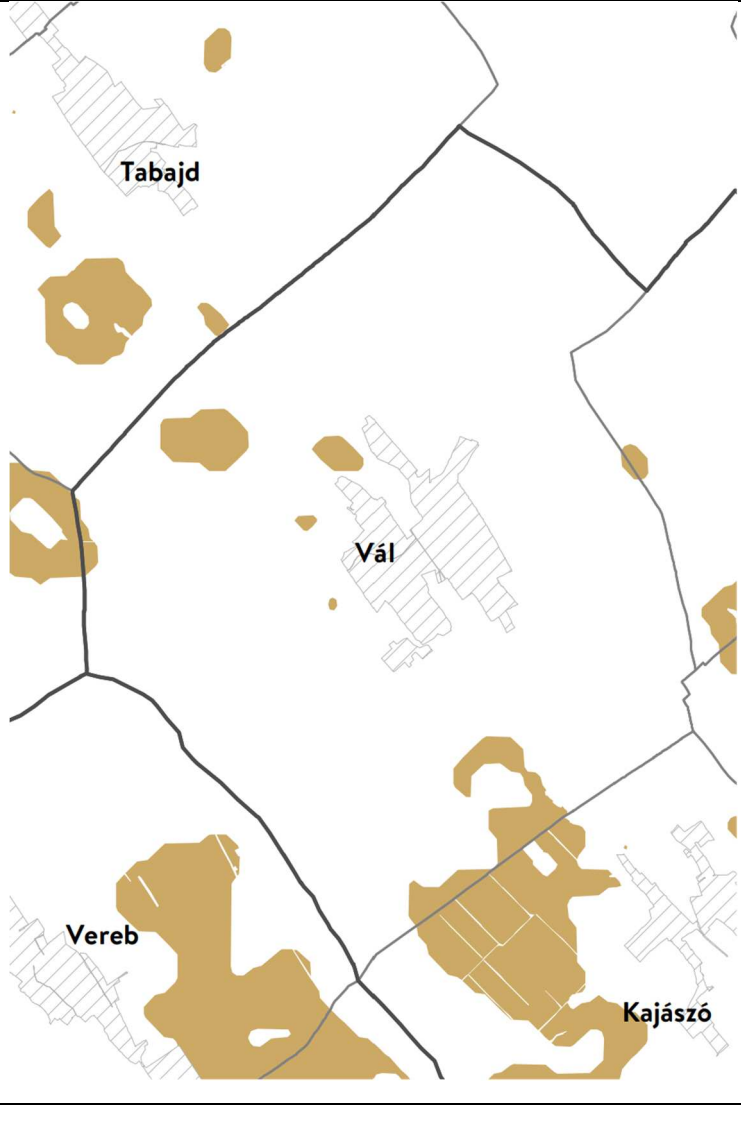

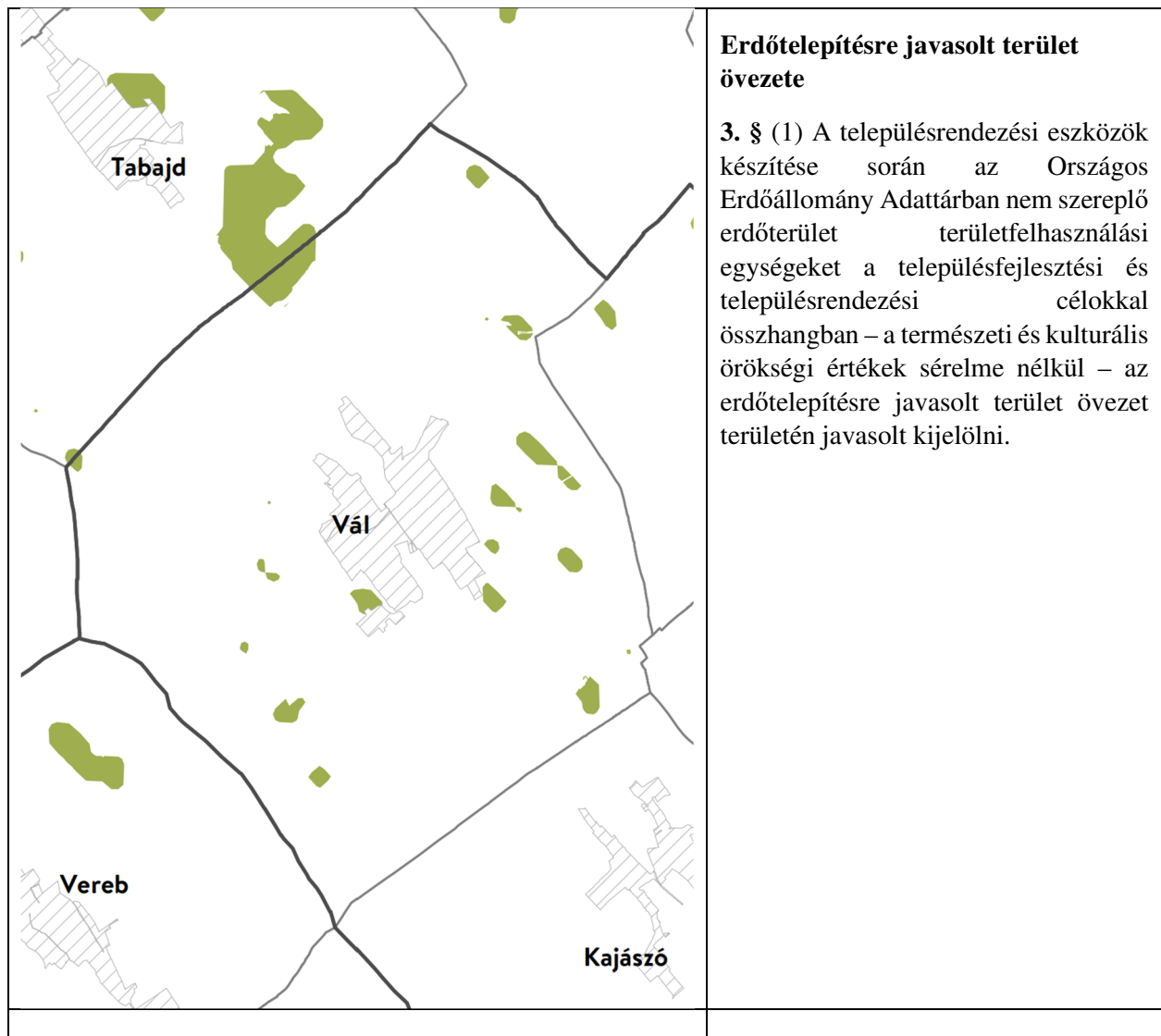
	<p>Honvédelmi és katonai célú terület övezete</p> <p>MATRT 32. §-a szerint</p> <p>(1) A honvédelmi és katonai célú terület övezetét a településrendezési tervben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az övezet (1) bekezdés alapján lehatárolt területét a településrendezési tervben</p> <p>a) a b) pontban megfogalmazottak kivételével – minden területfelhasználási kategóriában – beépítésre szánt vagy beépítésre nem szánt különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló építési övezetbe vagy övezetbe kell sorolni;</p> <p>b) a zárt bekerített objektumok kivételével honvédelmi célú erdőterület övezetbe kell sorolni, ha az adott terület az erdők övezete által is érintett.</p> <p>(3) A (2) bekezdésben foglalt építési övezet, övezet módosítása csak a honvédelemért felelős miniszter hozzájárulásával lehetséges.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
--	---

2. Azon országos övezetek, melynek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

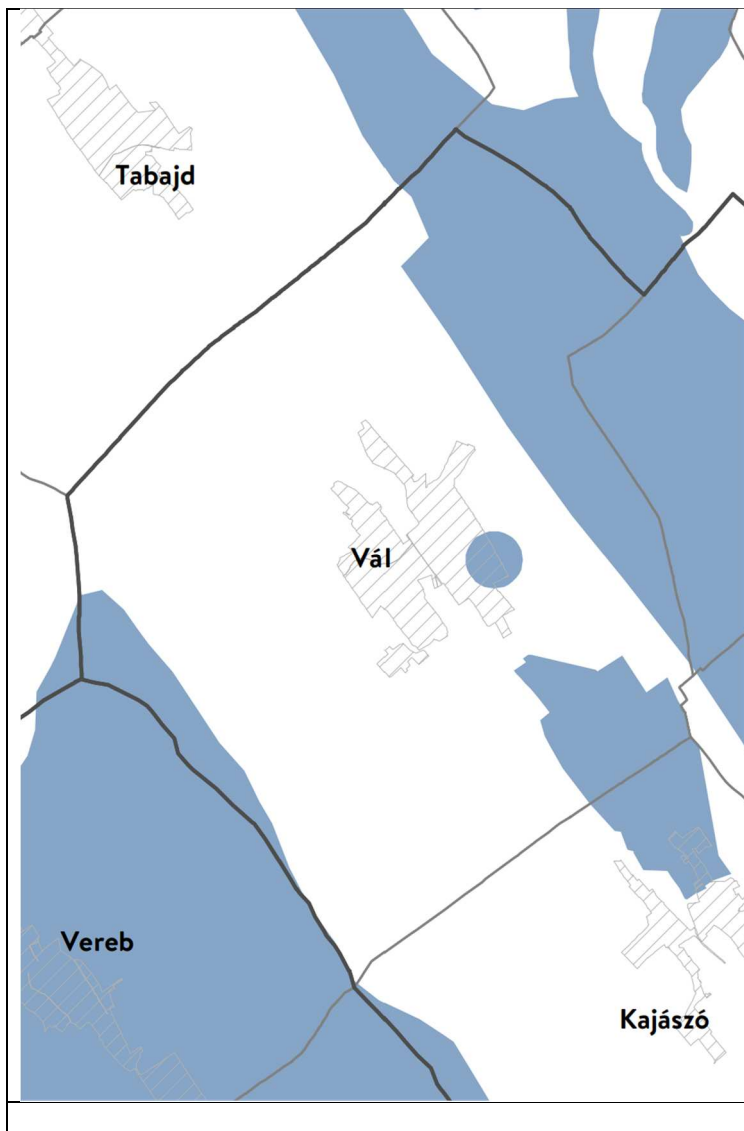
A 9/2019. (VI.14.) MvM rendelet 2019. június 22-én lépett hatályba.

Országos övezet kivágata FmTrT szerint	övezeti szabályok miniszteri rendeletben meghatározottak
	<p>Jó termőhelyi adottságú szántók övezete</p> <p>2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.</p> <p>(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p>

	<p>Tájképvédelmi terület övezete</p> <p>4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a vármegye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.</p> <p>(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településképvédelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni</p> <p>a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,</p> <p>b) a településképvédelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.</p> <p>(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.</p> <p>(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.</p>
--	--

Vízminőség-védelmi terület övezete

5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a vármegye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédellemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.

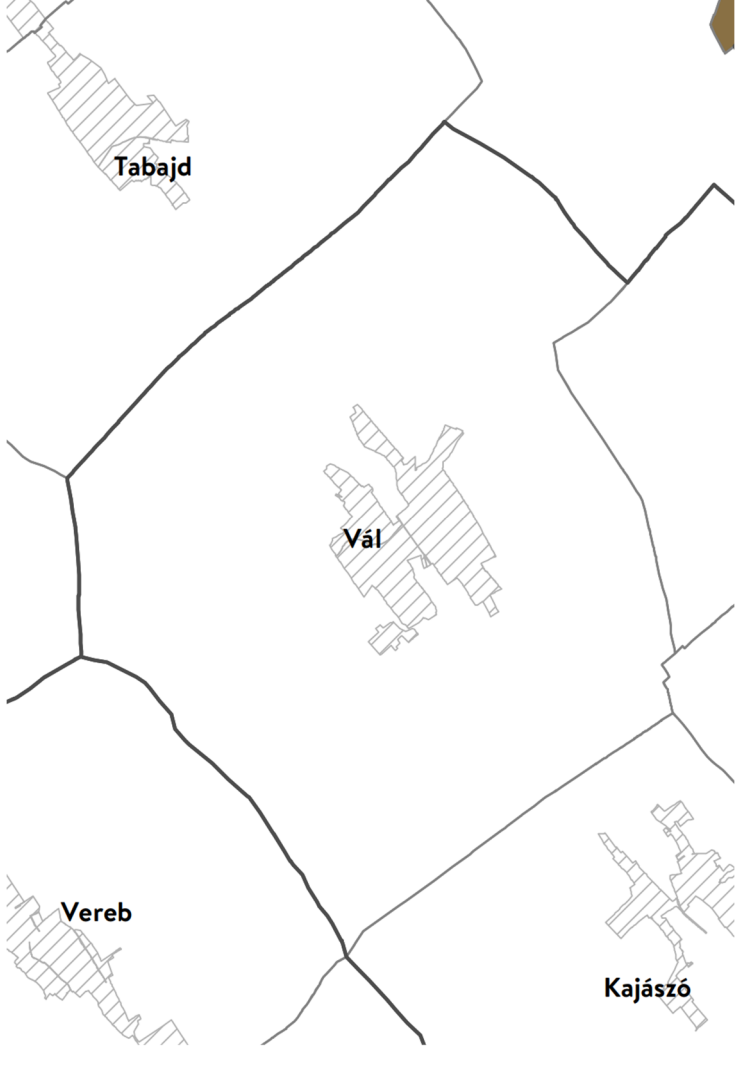
(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

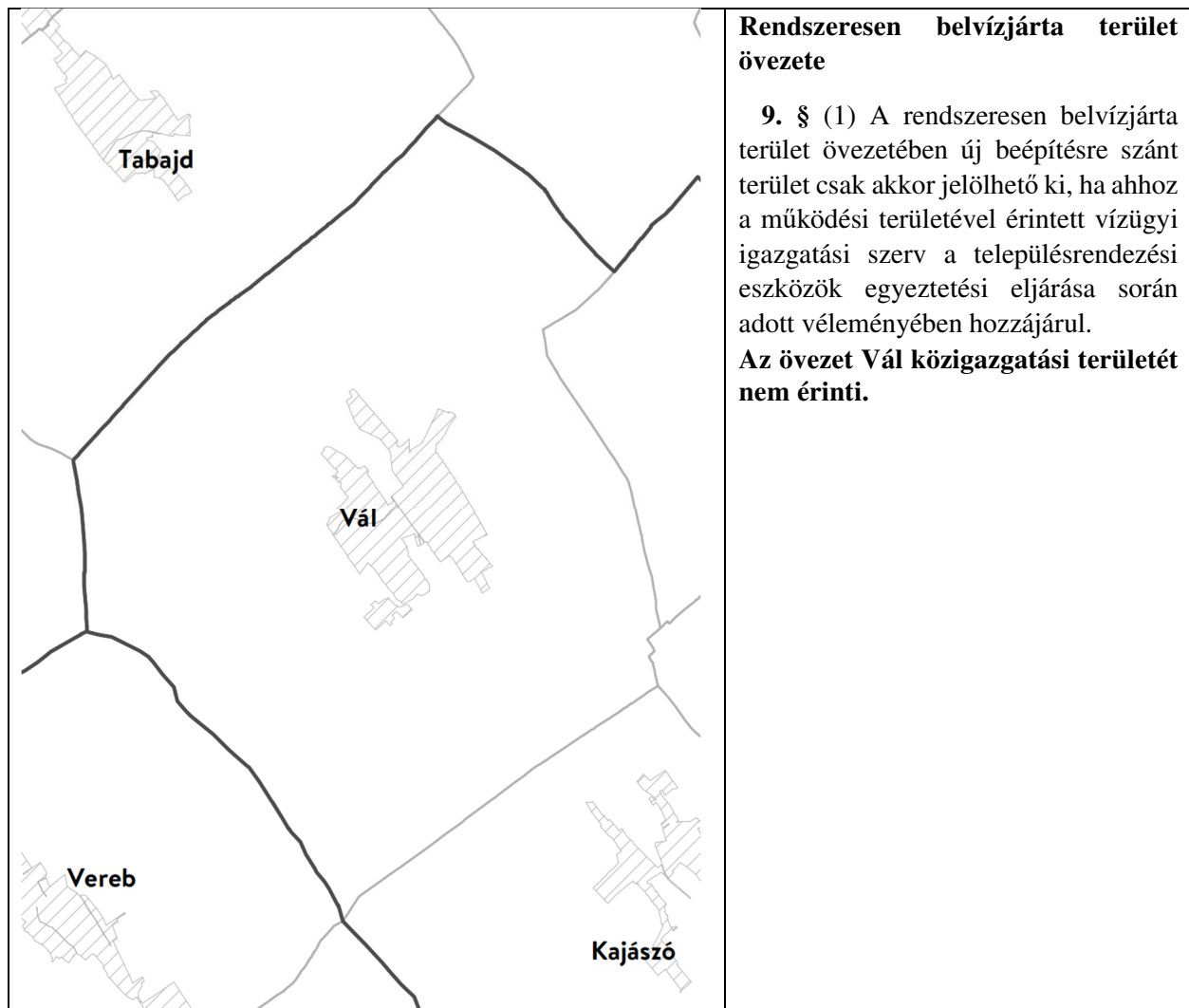

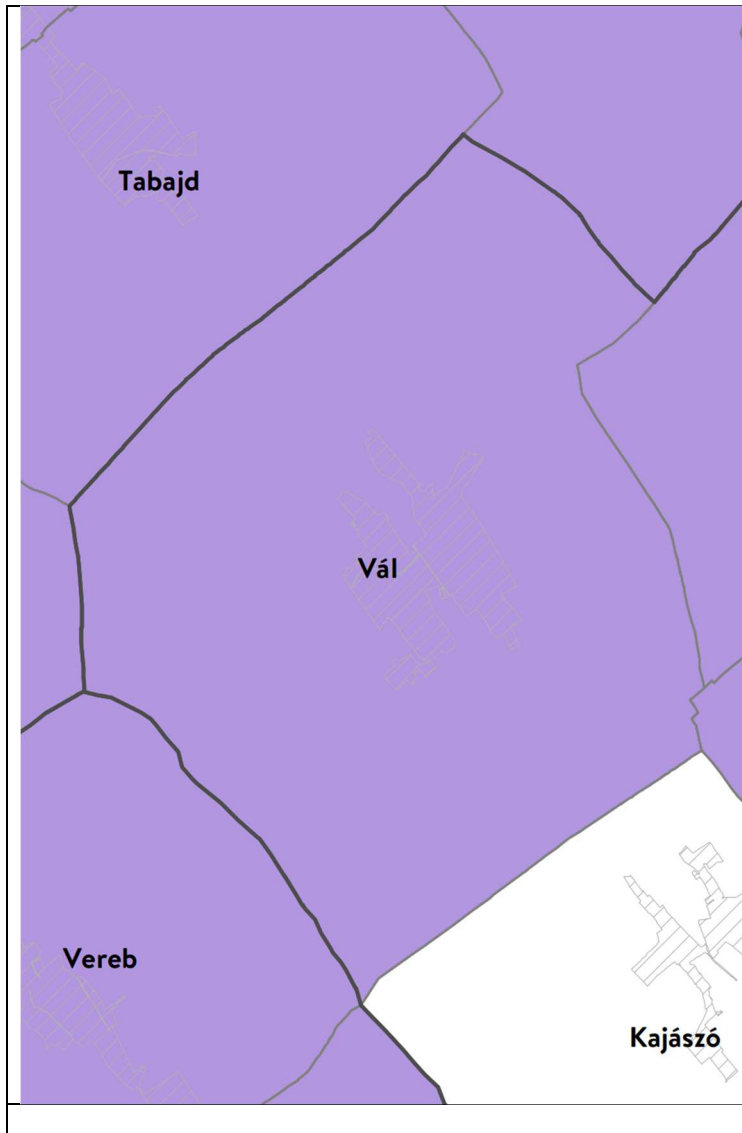
	<p>Nagyvízi meder övezete</p> <p>6. § (1) A nagyvízi meder övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>(2) A nagyvízi meder övezetében a településrendezési eszközökben, a jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területen a helyi építési szabályzatnak megfelelően, a vízügyi igazgatási szerv hozzájárulásával lehet építési tevékenységet folytatni.</p> <p>(3) A településrendezési eszköz módosítása esetén a vízügyi igazgatási szerv egyetértésével lehet új beépítésre szánt területet kijelölni.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
	<p>VTT-tározók övezete</p> <p>7. § A VTT-tározók övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>

A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet szerint a megyei övezetre vonatkozó előírások.

FmTrT szerint az övezet lehatárolása	MvM rendelet előírásai
 <p>Tabajd</p> <p>Vál</p> <p>Vereb</p> <p>Kajászó</p>	<p>Ásványi nyersanyagvagyron övezete</p> <p>8. § (1) Az ásványi nyersanyagvagyron övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.</p> <p>(2) Az (1) bekezdés szerinti területen, a településrendezési eszközökben csak olyan területfelhasználási egység, építési övezet vagy övezet jelölhető ki, amely az ásványi nyersanyagvagyron távlati kitermelését nem lehetetleníti el.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>

Földtani veszélyforrás terület övezete

11. § (1) A földtani veszélyforrás terület övezetében a földtani veszélyforrással érintett terület kiterjedését a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti területen új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a bányafelügyelet a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.

(3) A beépítés feltételeit a bányafelügyeleti hatáskörben eljáró illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatal hozzájárulásával kell meghatározni.

Fejér Megye Területrendezési tervében az egyedileg meghatározott megyei övezetek a következők:

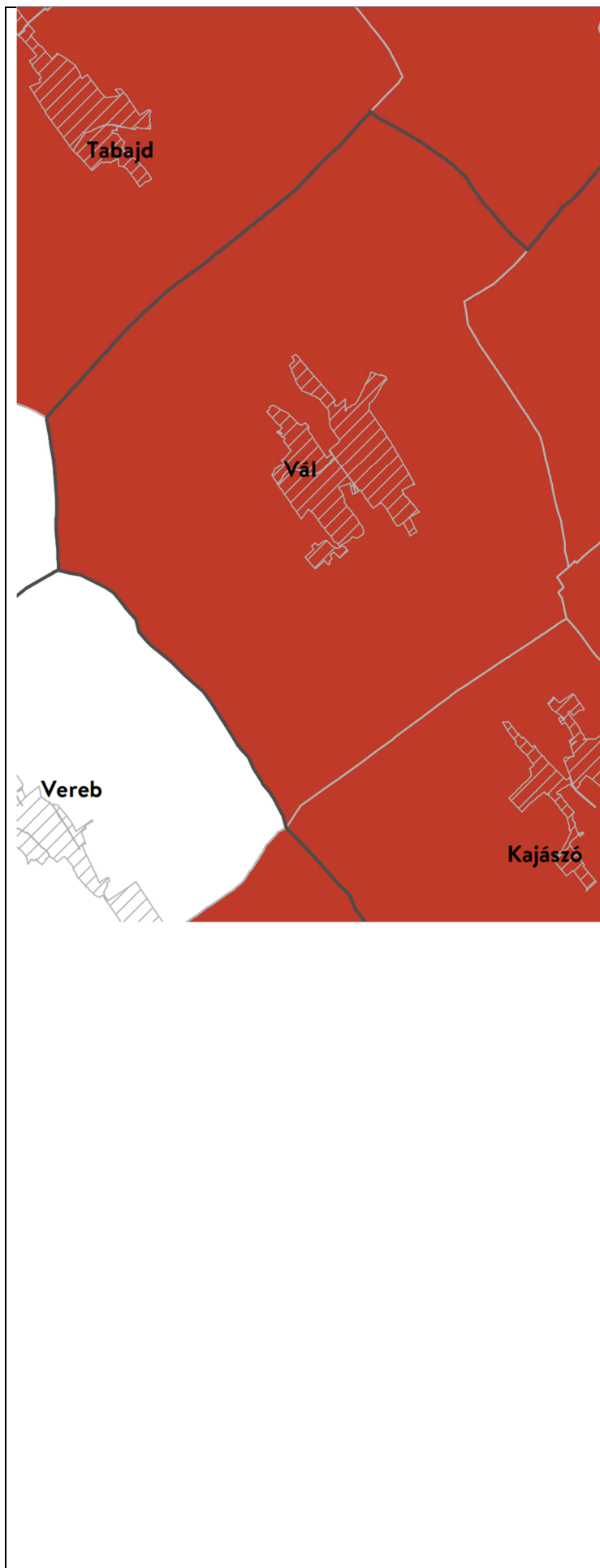
FmTrT szerint az övezet lehatárolása	Fm-i önk. rendelet előírásai
	<p>Felzárkóztatandó belső periféria övezet</p> <p>8. § (1) A felzárkóztatandó belső periféria övezetbe tartozó települések településfejlesztési terveinek készítése, módosítása során azokat a vármegyei önkormányzattal és az övezetbe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>

	<p>Turizmus szempontjából kiemelt, fejlesztendő övezet</p> <p>9. § (1) A Vértesi Natúrpark településeinek a településtervek kidolgozásakor szükséges figyelembe venni a natúrpark természeti, kulturális, táj- és településképi értékeinek védelmét.</p> <p>(2) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló Pannónia Szíve turizmusfejlesztési koncepció program által érintett települések településfejlesztési terveit a turisztikai régió turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni. A Pannónia Szíve program desztinációs elvben gondolkodva alkot egy olyan térséget, ahol a fejlesztési elképzeléseket nemcsak a turizmus, hanem gazdasági, örökség- és tájvédelmi, településrendezési területen is össze kell hangolni.</p> <p>(3) A turisztikai térségek fejlesztésének állami feladatairól szóló 2016. évi CLVI. törvény rendelkezéseivel összhangban álló, jogszabályban meghatározott Budapest környéke turisztikai térség Fejér vármegyei településeinek településterveit a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 című dokumentumban, illetve a turisztikai térség vonatkozásában kidolgozásra kerülő turisztikai stratégiában és turizmusfejlesztési koncepcióban megfogalmazott céloknak megfelelően kell kidolgozni.</p>
--	---

	<p>Megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezet</p> <p>10. § (1) A megyei jogú városok vonzáskörzete gazdaságfejlesztési övezetbe tartozó települések településterveinek készítése, módosítása során azokat a vármegyei önkormányzattal és az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó valamennyi településsel is egyeztetni kell. Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településfejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia, valamint településszerkezeti terv kidolgozása javasolt.</p> <p>(2) Az érintett megyei jogú város vonzáskörzetébe tartozó települések esetében közös, társulásban elkészített településterv kidolgozása javasolt.</p> <p>(3) A tervdokumentumokban különösen az alábbi térségi jelentőségű tartalmi elemeket kell összehangolni, a térségi szinten rendelkezésre álló humán, gazdasági és természeti erőforrások együttes vizsgálata alapján:</p> <ol style="list-style-type: none"> a közlekedési hálózat elemeit, a több település ellátását szolgáló közműhálózati elemek helyét, nyomvonalát, a kereskedelmi-gazdasági területek, ipari gazdasági területek, ipari parkok, innovációs, logisztikai területek helyét és méretét, az érintett térségben rendelkezésre álló munkaerőhelyzet igényeit, a rendelkezésre álló szabad „barnamezős” területeket, figyelemmel a kialakult hagyományos, értékes településszerkezetekre, és a táj terhelhetőségére. <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
--	---

Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezet

11. § (1) A Borvidéki és kertgazdálkodási fejlesztési övezetbe tartozó települések borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területeire, valamint a volt zártkerti (kertes mezőgazdasági) területeire a településrendezési terveket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a szőlő- és borgazdálkodást és gyümölcsstermesztést segíti és ösztönzi, továbbá ezen területek beépíthetőségét csak az előbbi célok érdekében teszi lehetővé. Kerülni kell a beépítésre szánt területek és a mezőgazdasági birtokközpontok kijelölését, kivéve, ha a birtokközpont szőlészeti-borászati, kertgazdasági funkciót, illetve ehhez kapcsolódó lakó, szállás és vendéglátó funkciót szolgál.

(2) A volt zártkertek (kertes mezőgazdasági területek) területe a település településtervében beépítésre szánt területté csak akkor minősíthető, ha az nem tartozik borszőlő termőhelyi kataszteri I. és II. osztályú területhez, és az átminősítés egyéb jogszabállyal nem ellentétes, továbbá, ha a következő feltételek együttesen teljesülnek:

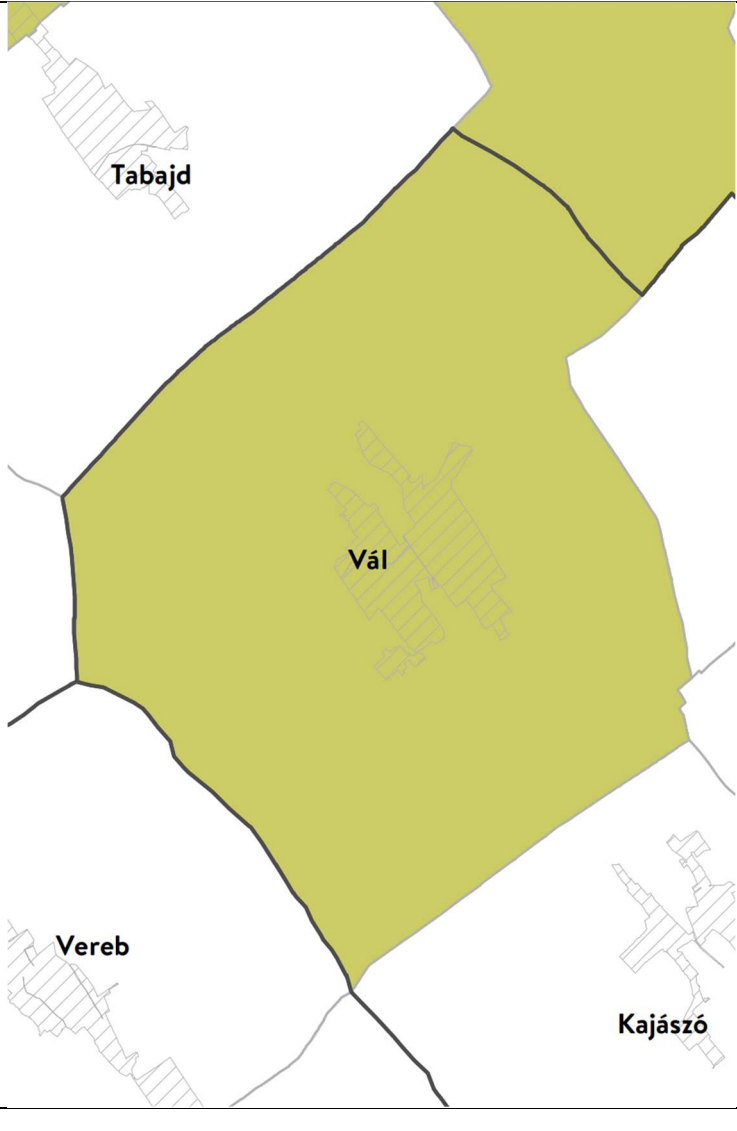
- a) az érintett terület a település belterületével, vagy beépítésre szánt területével határos, kivéve, ha az átminősítés célja különleges mezőgazdasági üzemi terület kijelölése,
- b) a tervezett területhasználathoz tartozó, jogszabályban szabályozott és a helyi sajátosságoknak is megfelelő telekstruktúra, telekméret és telekgeometria kialakítása biztosítható, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,
- c) a tervezett funkció (lakó, üdülő, gazdasági, stb.) működéséhez szükséges – a megközelítést és a közművek elhelyezését egyaránt lehetővé tevő – közterületek biztosítottak, vagy erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte,
- d) a közművek kiépítettek vagy kiépítésük lehetősége és feltételei biztosítottak és erre vonatkozóan a települési önkormányzat a településrendezési szerződéseket az érintett tulajdonosokkal megkötötte vagy döntést hozott a költségek vállalásáról.

(3) A volt zártkertek, hagyományos szőlőhegyek sajátos településképi és tájképi értékeit a településképi arculati

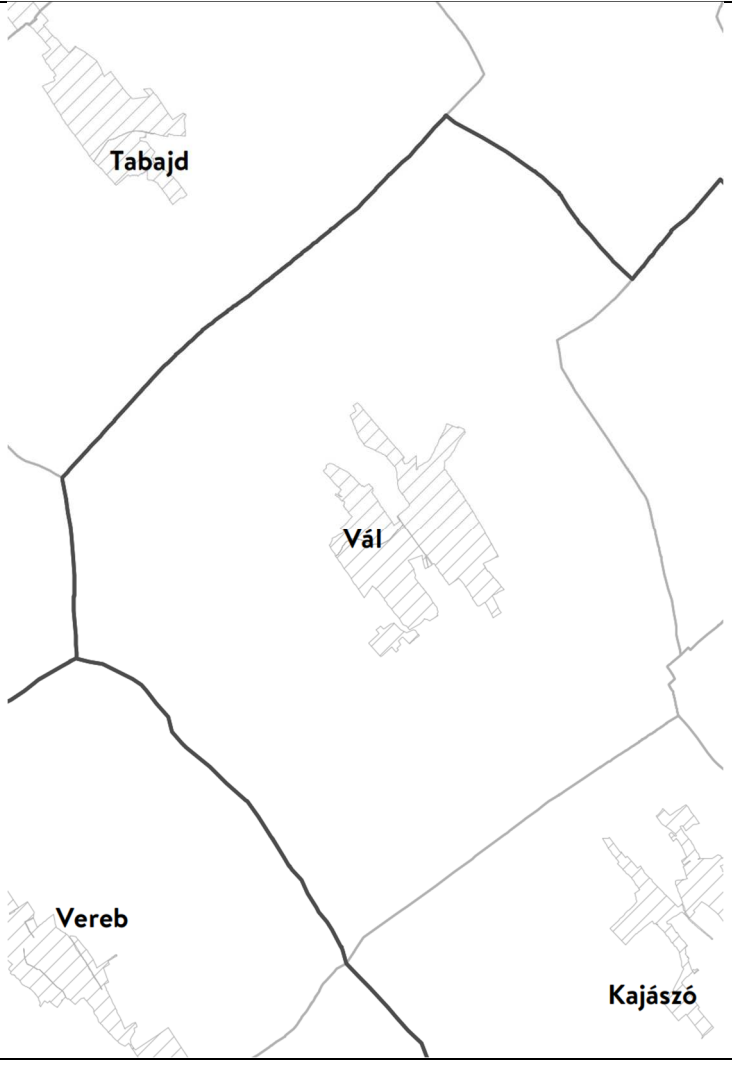

	kézikönyvekben és a településképi rendeletekben figyelembe kell venni.
	<p>Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezet</p> <p>12. § (1) Kulturális örökségi-történeti fejlesztési övezetbe tartozó települések településterveit a település jellemző kulturális örökségének megőrzésére és fejlesztésére tekintettel, a turisztikai értékek, vonzerők bemutatathatóságát is figyelembe véve kell kidolgozni.</p> <p>(2) A településképi rendeletekben ki kell jelölni azoknak a településképvédelmi szempontból meghatározó területeknek a határát, amelyek a védendő örökségi és történeti objektumokat és területegységeket, valamint ezek környezetét, védőövezetét foglalják magukban.</p>

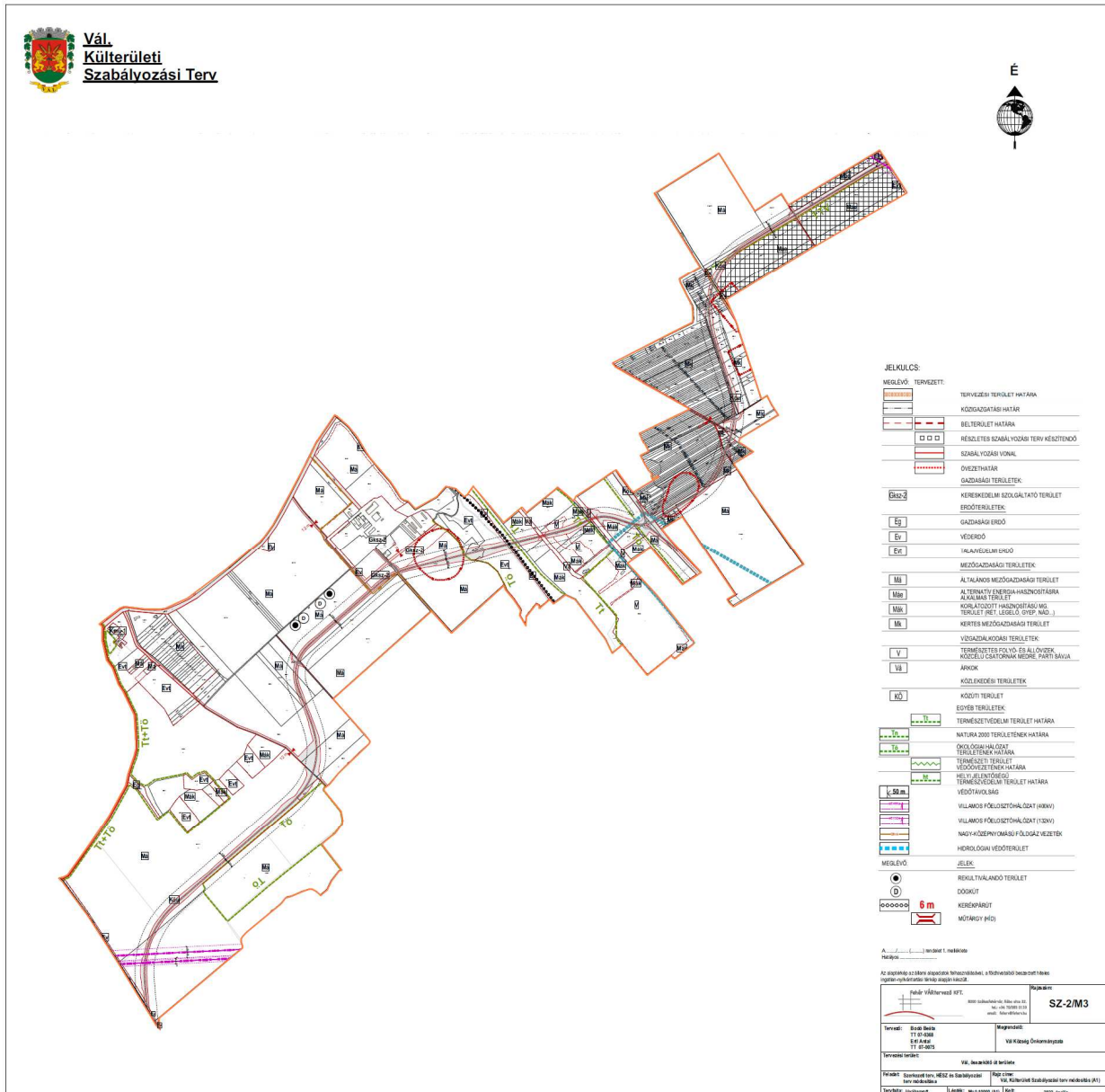
 <p>The map displays the Majorsági térség övezete (Majorsági region zone) in a light green color. The central area is labeled 'Vél'. Surrounding settlements are labeled: 'Tabajd' to the northwest, 'Vereb' to the southwest, and 'Kajászó' to the southeast. The map shows the boundaries of the zone and the layout of buildings in the settlements.</p>	<p>Majorsági térség övezete</p> <p>13.§ (1) Majorsági térség övezetbe tartozó települések mezőgazdasági területein és mezőgazdasági üzemi különleges területein a településrendezési terveket olyan tartalommal kell kidolgozni, amely a termőföldvédelem, környezetvédelem, valamint az épített örökségi és táji értékek figyelembevétele mellett segíti és ösztönzi - különösen a mezőgazdasági funkcióhoz, tevékenységekhez kapcsolódó - fejlesztéseket és beépítéseket.</p> <p>(2) A meglévő majorsági területek (mezőgazdasági üzemi különleges területek, „majorok”, „puszták”) figyelembevételevel, és lehetőség szerinti felhasználásával kell meghatározni mezőgazdasági birtokközpontok létesítésének, valamint beépítésének speciális, helyi adottságokat és igényeket figyelembe vevő szabályait.</p>
---	---

	<p>Karsztvízszint emelkedésével érintett területek övezete</p> <p>14. § (1) Az érintett települések településrendezési terveiben vízügyi adatszolgáltatás, szakvélemény alapján kell meghatározni a biztonságos, vízkárral nem veszélyeztetett, továbbá a karsztvizek tisztaságának megőrzését is biztosító területhasználatokat, le kell határolni a veszélyeztetett területrészeket, valamint ki kell dolgozni azok használati, építési szabályait.</p> <p>(2) A fentiek figyelembevételével a településrendezési tervek alátámasztó javaslat munkarészének keretében el kell készíteni a települési vízgyűjtőkre is kitékintő csapadék- és karsztvíz elvezetési, hasznosítási javaslatot.</p> <p>Az övezet Vál közigazgatási területét nem érinti.</p>
--	--

Vál.
Külterületi
Szabályozási Terv

JELKULCS

	MEGLÉVŐ TERVEZETT: TERVEZÉSI TERÜLET HATÁRA
	KÖZSÉGKÖZLESI HATÁR
	BELTERÜLET HATÁRA
	RÉSZLETES SZABÁLYOZÁSI TERV KÉSZÍTENDŐ
	SZABÁLYOZÁSI VONAL
	ÖVZETHATÁR
	GAZDASÁGI TERÜLETEK
	KERESKEDELMI SZOLGÁLTATÓ TERÜLET
	ERDŐTERÜLETEK
	GAZDASÁGI ERŐD
	VEDELDŐ
	FAKAPALOM ERŐD
	MEZŐGAZDASÁGI TERÜLETEK
	ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET
	ALTERNATÍV ENERGIÁ-HASZNOSÍTÁSRA ÁLTALÁNOS TERÜLET
	KORLÁTOZOTT HASZNOSÍTHATÓ TERÜLET (PÉL. LEGELŐ, STÉP, MŰRÉZ)
	KERTES MEZŐGAZDASÁGI TERÜLET
	VIDEGLAKÓKÖZSÉGI TERÜLETEK
	TERMÉSZETES FÖLDV. ÉS ALI ÖVZET KÖZLESI ÖZÖNTŐVONAL MÉRÉS. PARTV. SÁVJA
	ÁRNYÉK
	KÖZLESI TERÜLETEK
	KÖZLESI TERÜLET
	ÉRDEK TERÜLETEK
	TERMÉSZETVEDELMI TERÜLET HATÁRA
	NATURA 2000 TERÜLET HATÁRA
	ÖVZETHATÁR
	TERMÉSZETI TERÜLET
	VEDELT TERÜLET HATÁRA
	HELYI JELENTŐSÉGŰ TERMÉSZETVEDELMI TERÜLET HATÁRA
	VEDETVÉNYSÁV
	VILLAMOS FŐLÉLEKTÖRŐHÁLÓZAT (10KV)
	VILLAMOS FŐLÉLEKTÖRŐHÁLÓZAT (15KV)
	NADY-ÉS GÉPPIRÓZÁSÚ FŐLÉLEKTÖRŐHÁLÓZAT
	HERÓLOZÁS VÉDŐTERÜLET
	MÉRLELVŐ
	JELEK
	REKULTIVÁNDÓ TERÜLET
	DOSSZ
	KERENKARÉP
	MÓTÁRSZÉP (MÓ)

Szabályozási terv módosítás [5/2022(IV.25)]

A hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

Településfejlesztési koncepciót nem tudta az önkormányzat a tervezők rendelkezésére bocsátani.

A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

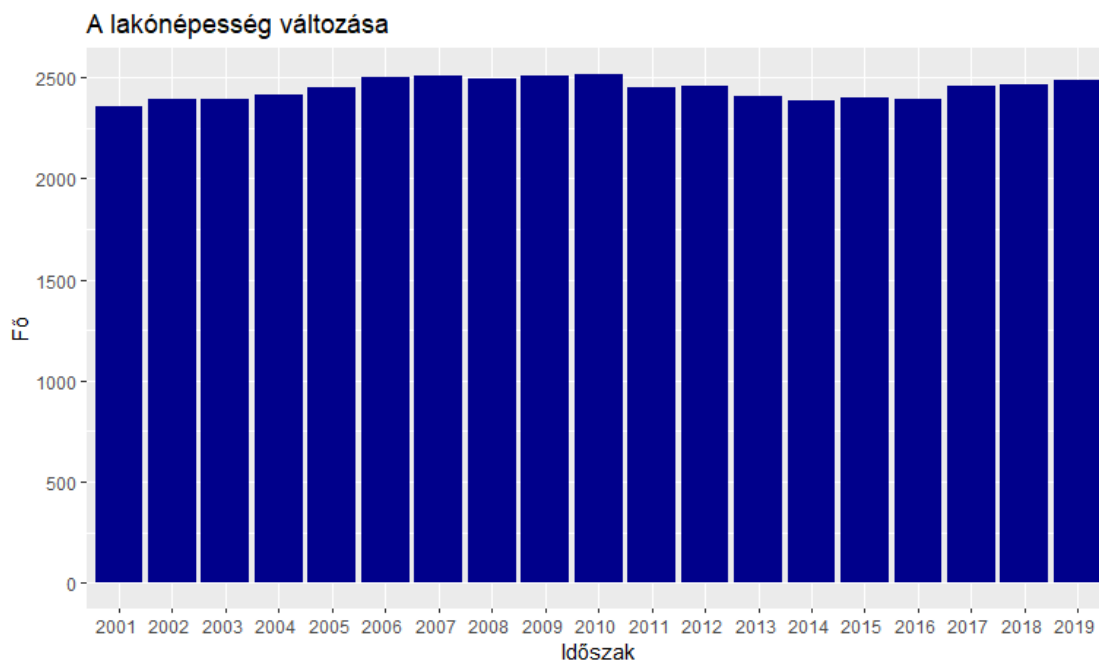
Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések a településen nincsenek

5. A település demográfiai helyzete

(A fejezetben található adatok a KSH, a TeIR adattárból származnak) A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet szerint Vál nem tartozik a kedvezményezett települések közé.

Demográfia, népesség

	<i>Népesség</i>	<i>Népességből nők</i>	<i>Népességből férfiak</i>
2010	2518	1264	1254
2011	2447	1254	1193
2012	2456	1267	1189
2013	2409	1238	1171
2014	2385	1220	1165
2015	2398	1231	1167
2016	2389	1230	1159
2017	2454	1260	1194
2018	2466	1268	1198
2019	2489	1281	1208

Forrás: KSH

Lakónépesség alakulása 2001 és 2019 között.

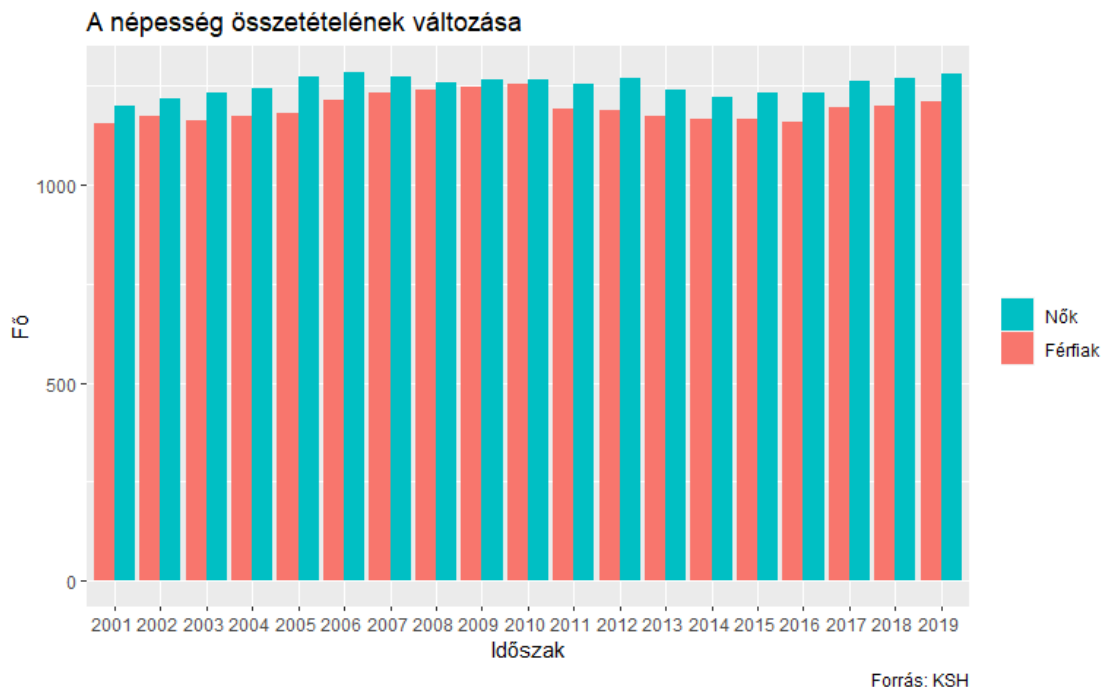
Forrás: KSH

A népesség változását szemlélteti a fenti táblázat, illetve az idősoros ábra.

Vál lakónépessége a 2000-es években kismértékű növekedést mutat egészen 2010-ig. Ezután mintegy 130 fővel csökkent a népesség 2014-ig, ezután újabb növekedési szakasz jött és 2019-re a népességszám megközelítette a 2010-es értéket.

Az alábbi ábra a lakónépesség számát szemlélteti a nemek megoszlásában:

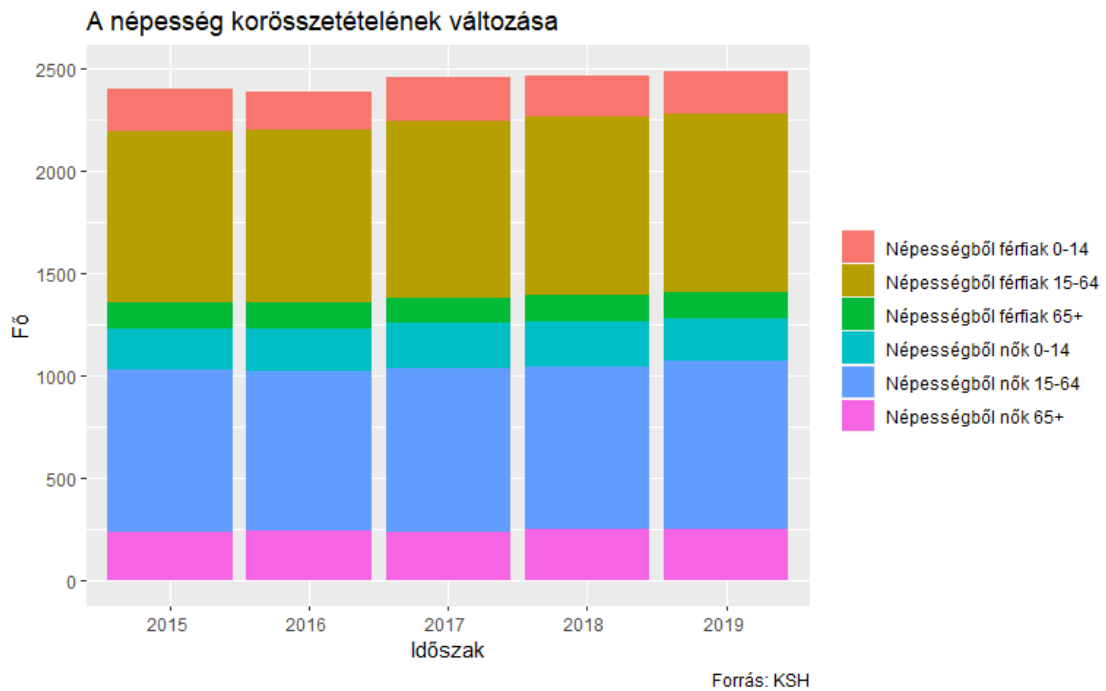

Lakónépesség megoszlása nemek szerint 2001 és 2019 között

Forrás: KSH

A nemek megoszlása Válon a 2000-es évektől kezdve nőtöbbséget mutat. 2008-2010 között megközelítette a férfiak száma a női lakosság számát, de a következő években is maradt a nőtöbbség. A népszámlálásból továbbvezetett adatok alapján a településen 2019-ben 1208 férfi és 1281 nő lakott.

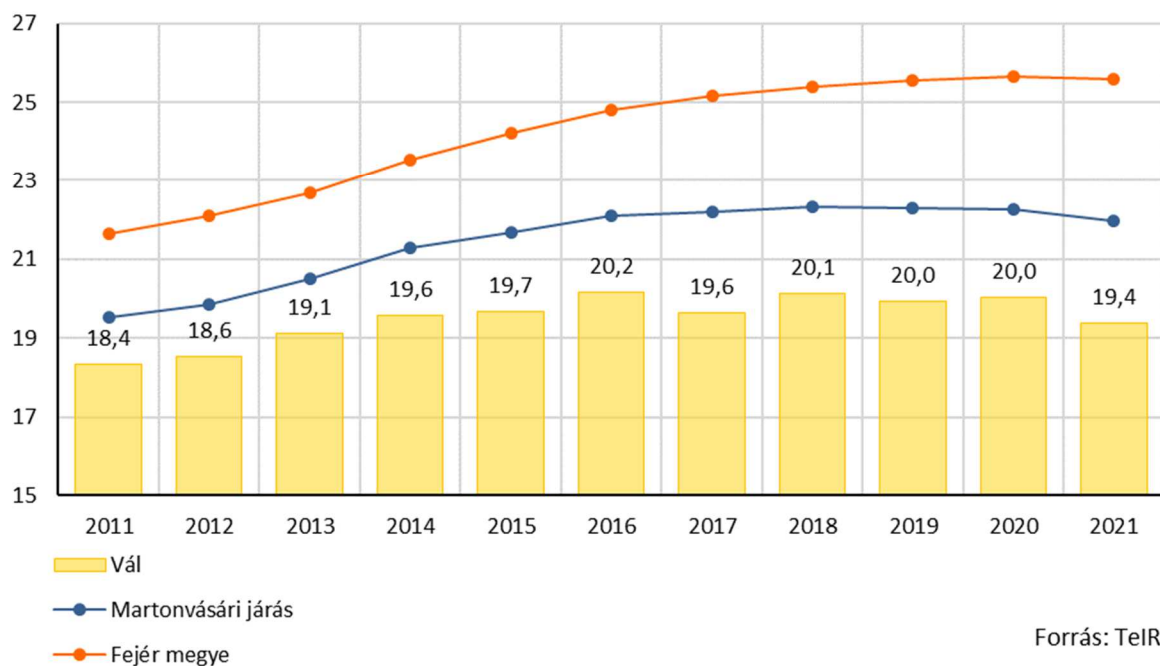
Időszak	Nők 0-14	Nők 15-64	Nők 65+	Férfiak 0-14	Férfiak 15-64	Férfiak 65+
2015	199	793	239	203	836	128
2016	205	781	244	186	845	128
2017	220	800	240	208	864	122
2018	224	796	248	199	870	129
2019	208	819	254	209	871	128

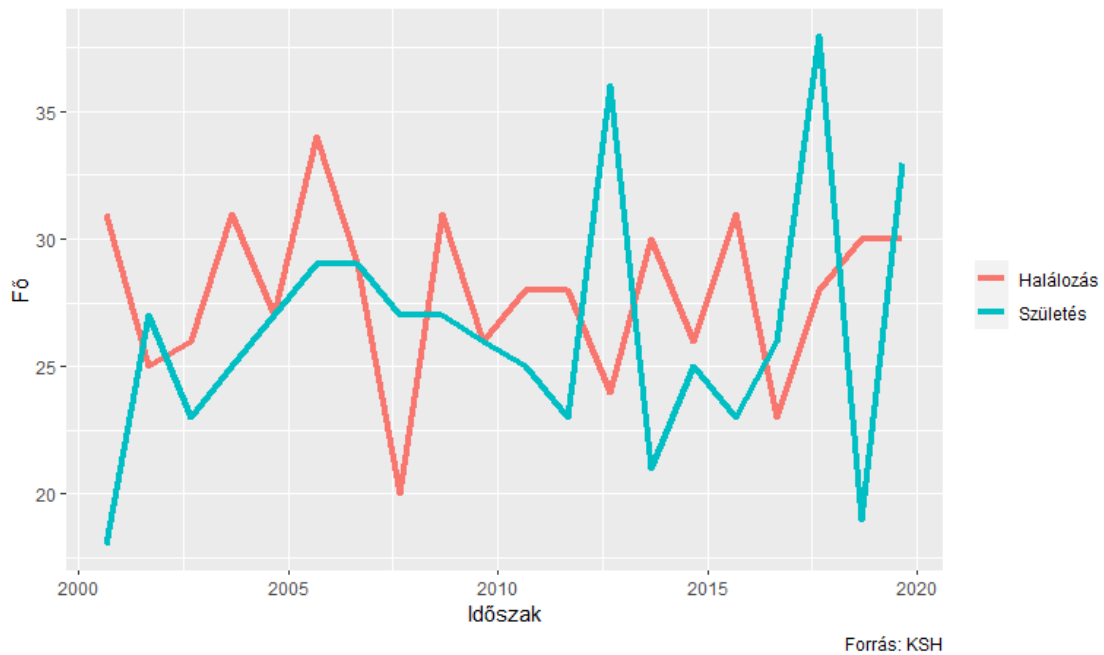
Lakónépesség megoszlása korosztályok szerint
Forrás: KSH

A fenti ábra a lakónépesség megoszlását mutatja a 3 korcsoport szerint. 2019-ben az aktív korú népesség száma 1690 fő volt Válon, míg a gazdaságilag inaktív korba tartozó népesség száma 799 fő volt; a település 2/3-a aktív, harmada pedig inaktív. A 65 év feletti korosztályba tartozók száma mindössze 382 volt. Vál népessége így kivételes ellenpéldája a magyar előregedő társadalomnak, a településen döntően a fiatalabb korosztály van jelen. Ezt az következő diagram is bizonyítja, ahol látható, hogy a 60+ évesek aránya évek óta mind a megyei, mind a környező települések átlaga alatt van.

Állandó népességen belül a 60+ évesek aránya (%)

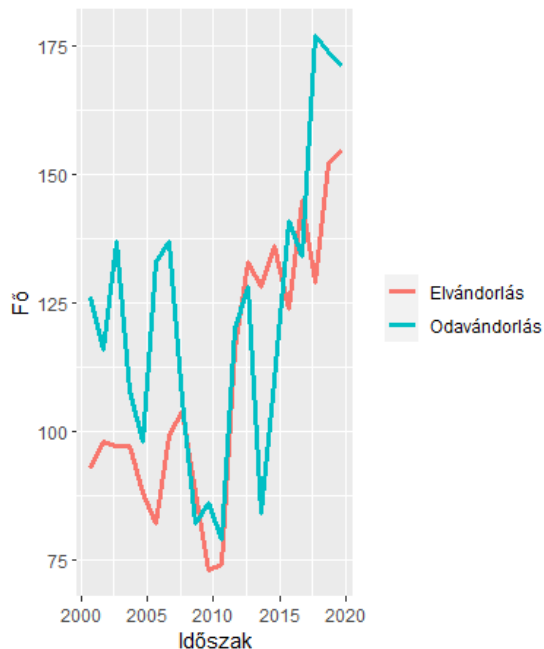
A halálozás és születések alakulása

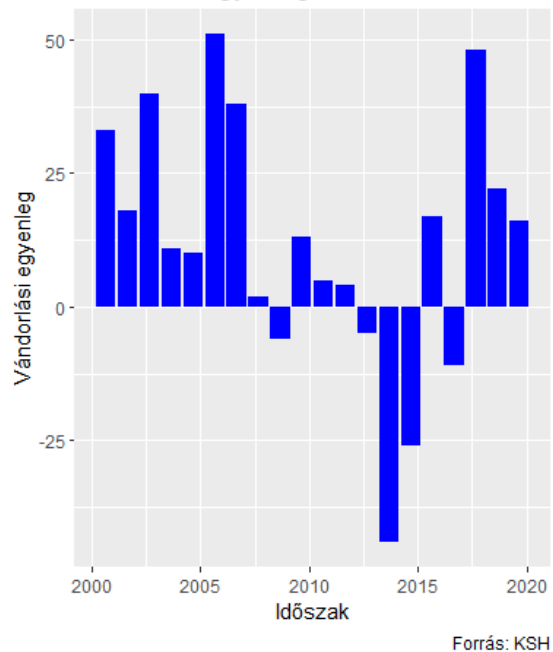
Élveszületések és halálozások száma Válon Forrás: KSH

Az előző ábra részletezi a születések és halálozások arányát. Az ábra alapján látszódik, hogy ugyan voltak évek, amikor a természetes fogyás volt jellemző Vádra, de a lakosságszám változása (csökkenés majd növekedés) csupán ennek tudható be, a vándorlási egyenleg is nagyban hozzájárult ehhez.

Odavándorlás és Elvándorlás alakulása

Vándorlási egyenleg alakulása

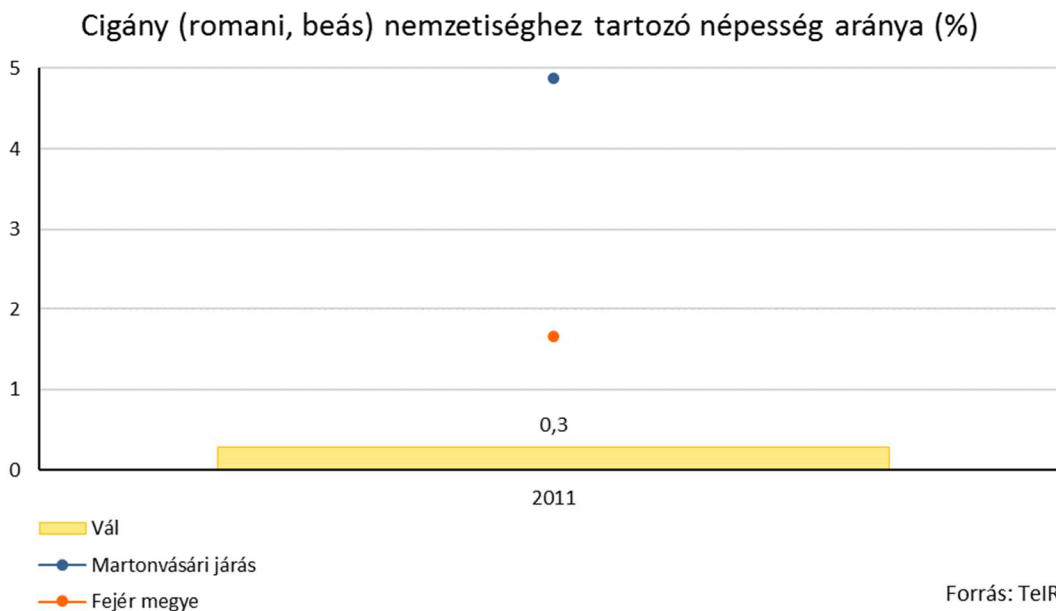
Belföldi elvándorlások és belföldi odavándorlások száma Válon, valamint a vándorlási egyenleg alakulása 2000 és 2020 között

Az előző ábrák mutatják Vál vándorlási egyenlegét. A vándorlási egyenleg alakulásának definíciója a következő: "Az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve.

A népességszám alakulása nagy mértékben tükrözi az oda- és elvándorlások arányát. A 2000-es években, illetve 2015-től nagyobb volt az odavándorlások, mint az elvándorlások száma, ami népességnövekedést eredményezett. A 2010-2015-ös időszakban viszont az ellenkezője volt igaz, ezáltal csökkent a lakosság száma.

Nemzetiségi összetétel

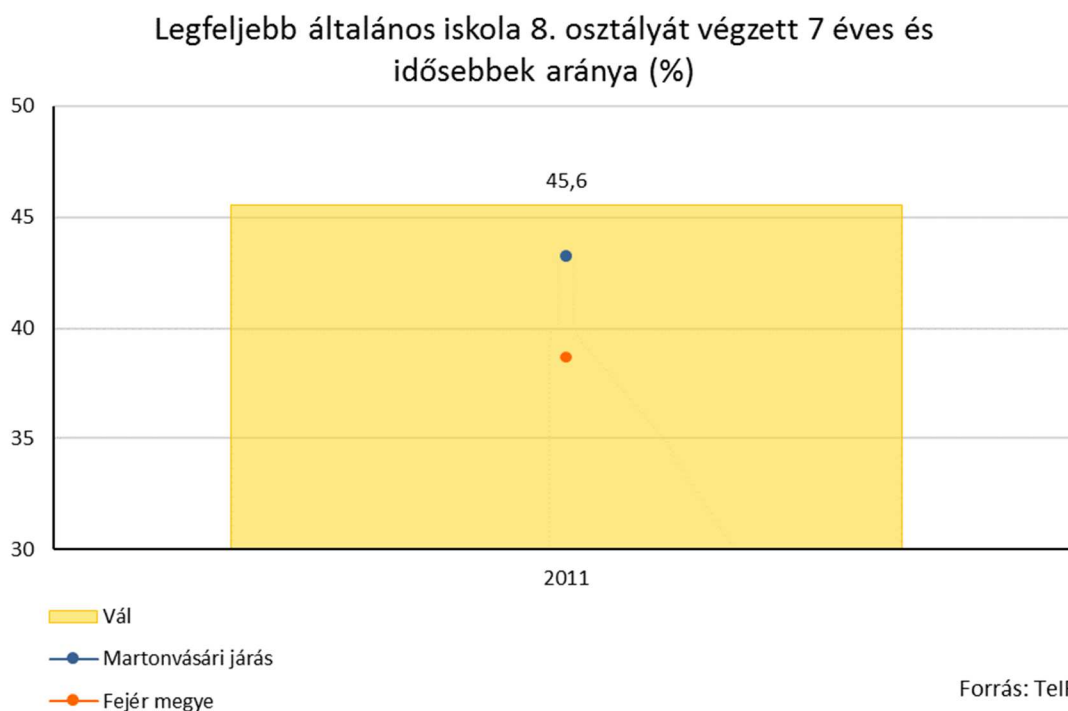

A fenti ábra mutatja a cigány (romani, beás) kisebbségek jelenlétét, illetve arányát a 2011-es népszámlálás alapján. Válon 2011-ben a lakosság 0,3 %-a tartotta magát cigány kisebbséghez tartozónak.

Képzettség

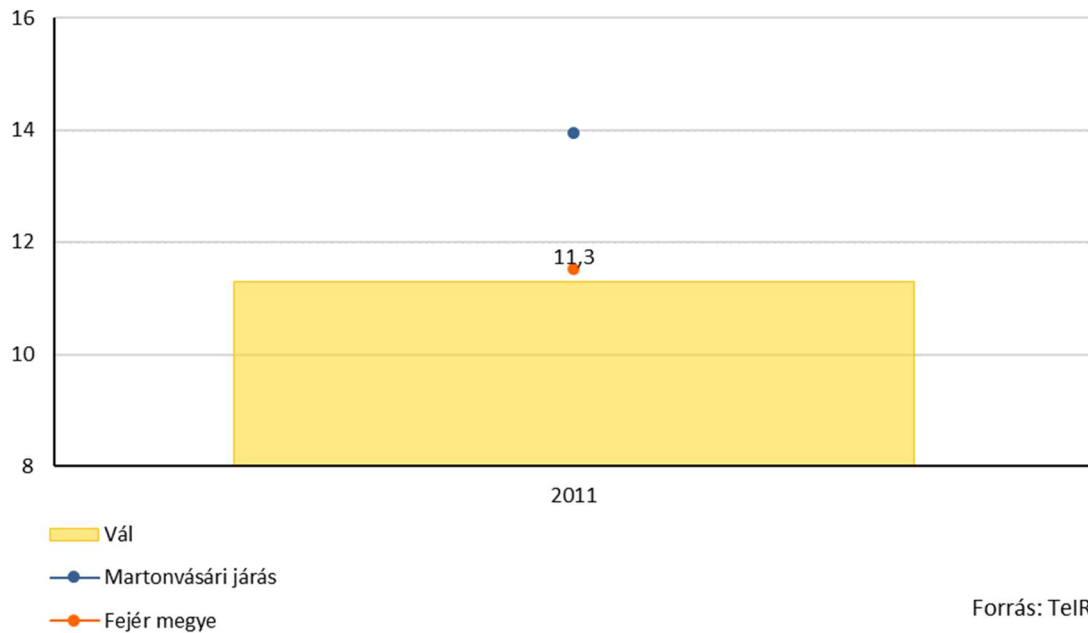
Válon alapfokú oktatási intézmények –óvoda, általános iskola – működnek.

Az óvodai feladatokat a Váli Mesevölgy Óvoda látja el, az általános iskolai oktatás pedig a Vajda János Általános Iskolában zajlik.

Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel rendelkező, 25-X éves népesség, a megfelelő korú népesség arányában (%)

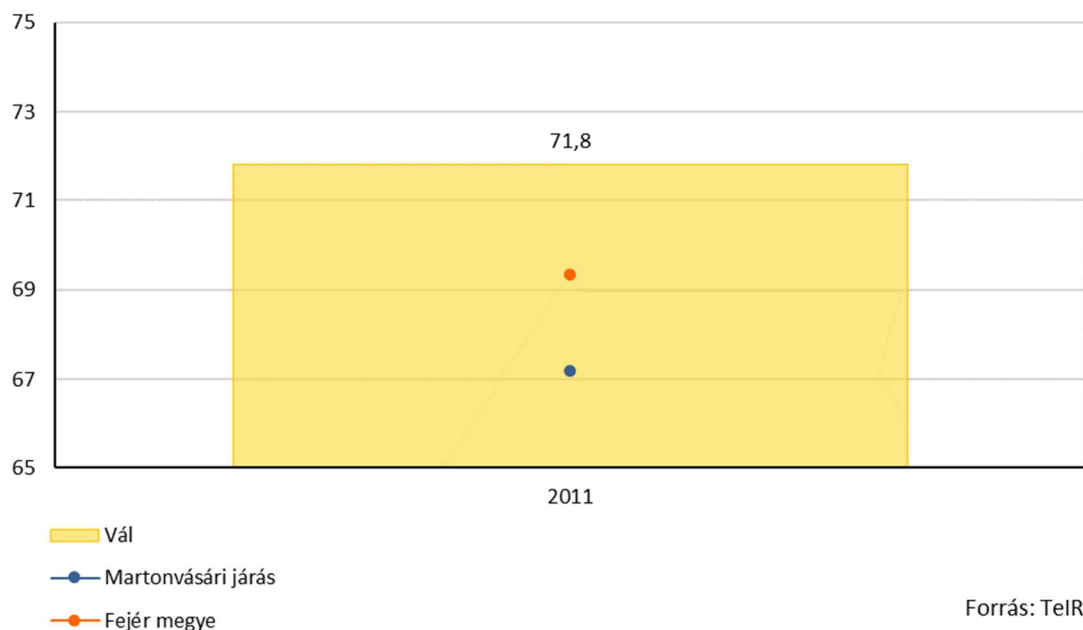

A fenti ábrákon láthatjuk az iskolázottsági mutatók, illetve az iskolai végzettség megoszlását a 2011-es népszámlálási adatok szerint. Ezen adatok alapján az alábbi következtetéseket lehet levonni:

- 2011-ben a legfeljebb az általános iskola 8 osztályát elvégző lakosság aránya 45,6% volt, magasabb mind a járási (43,25%), mind a megyei (38,7%) átlagnál
- 2011-ben a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma 11,3% volt, ez a mutató is rosszabb, mint a járási (13,96%) és megyei (11,52%) értékek.

Foglalkoztatottság

Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya (%)

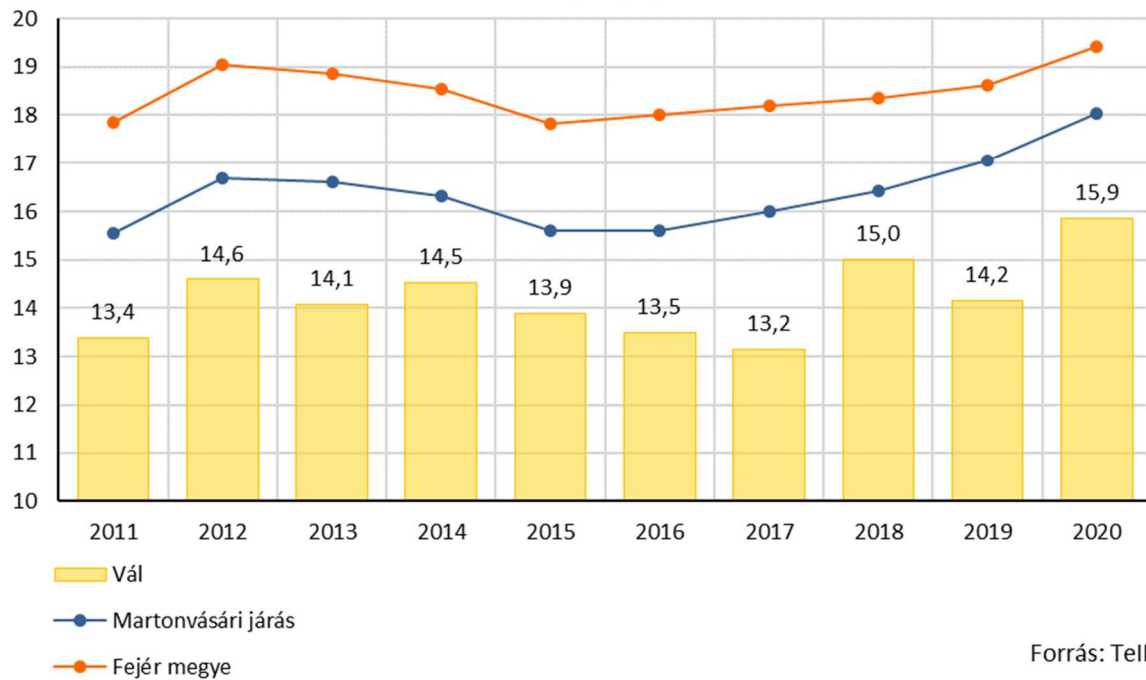

A fenti ábra szemlélteti Válon a naponta ingázók arányát. A településen élő foglalkoztatottak 71,8% ingázik naponta, ez az érték mind a megyei (69,34%), mind a járási (67,19%) értékeknél magasabb. Ez annak

tudható be, hogy Válról Székesfehérvár és Budapest is 45-50 perces autóúttal megközelíthető, ezáltal viszonylag könnyen meg lehet oldani az ingázást.

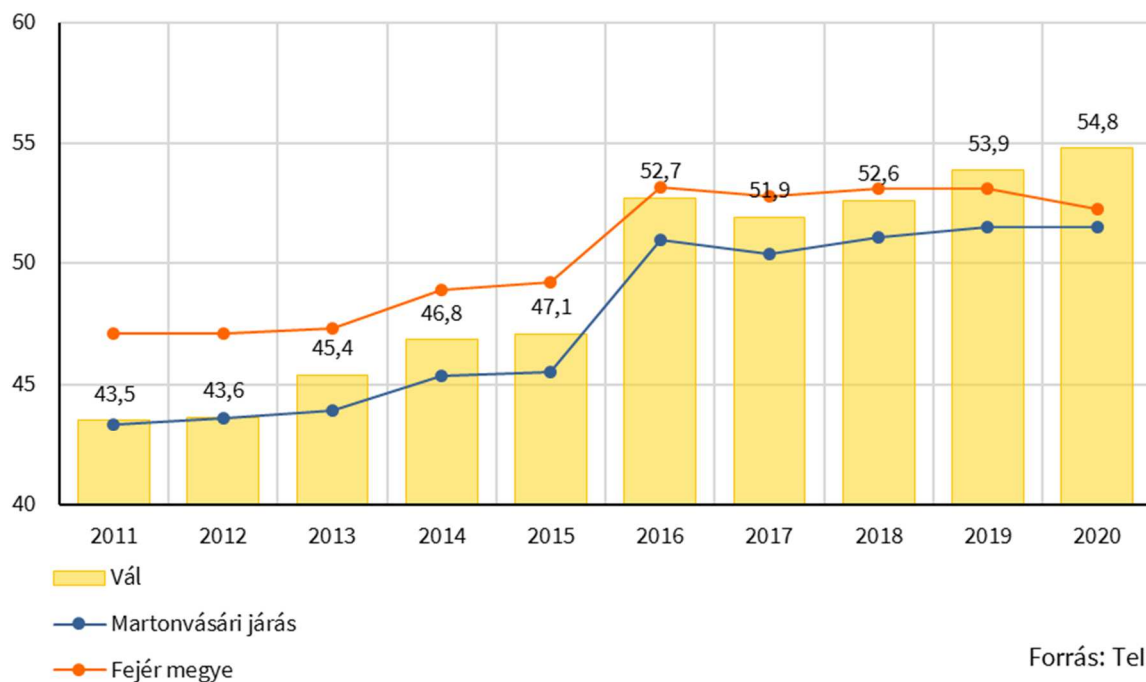
Magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya (%)

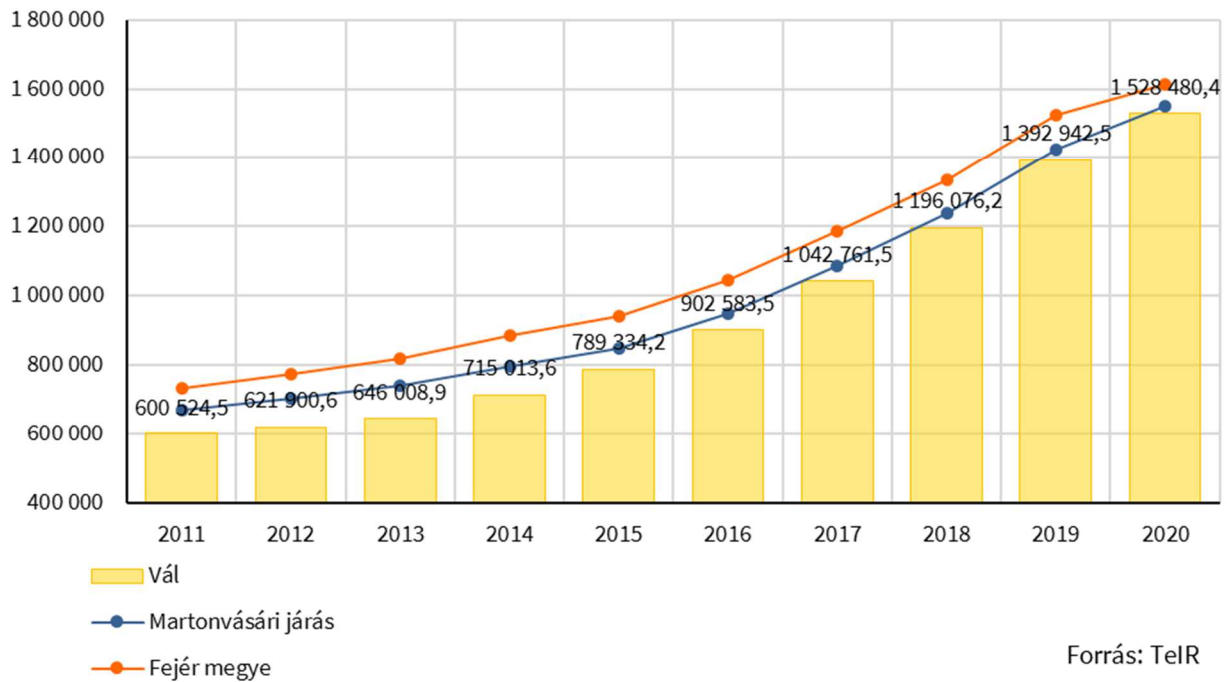
Válon a magas presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya elmarad mind a megyei, mind a járási átlagoktól. Ennek oka a népesség képzettsége. Az 1.5.1.3.- fejezetben ismertetett diagrammok mutatják, hogy járási és megyei viszonylatban is jobbák a képzettségi mutatók, ezáltal a magasabb végzettséget igénylő munkát végzők aránya rosszabb lesz Válon

Jövedelmi viszonyok

Száz lakosra jutó adófizetők száma (fő)

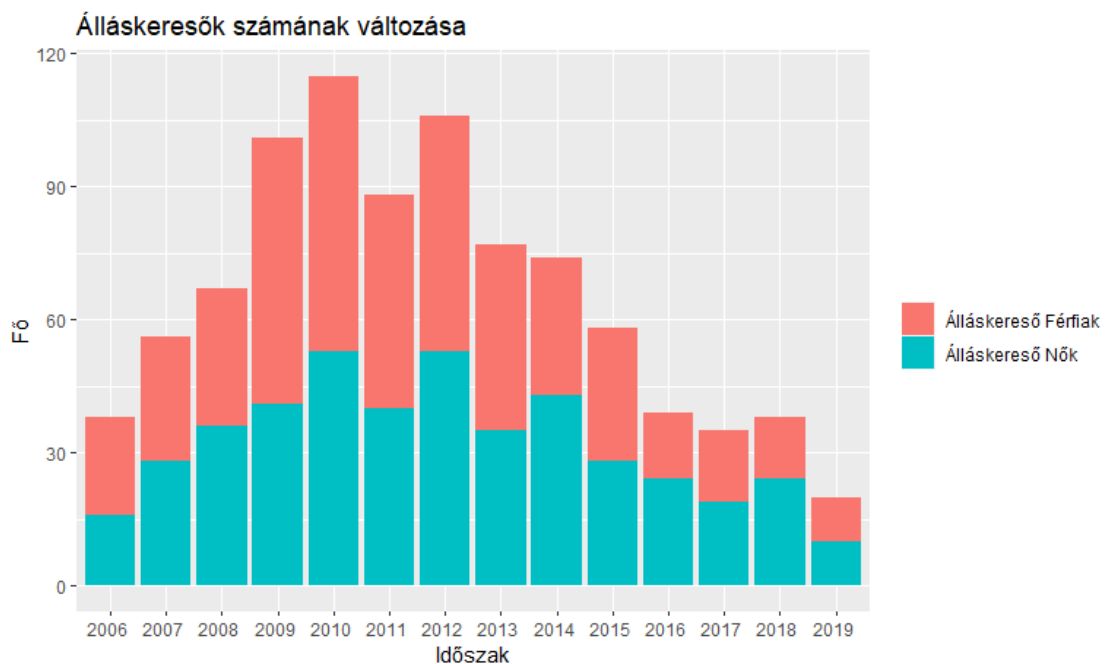

Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem (Ft)

A fenti két ábra mutatja Vár két makrogazdasági adatát az adófizetők arányáról és az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelemről. Az adófizetők aránya 2017-től enyhe növekedést mutat, amely a lakosságszám kismértékű növekedésének tudható be. Válon 2010 óta az adófizetők aránya meghaladja a Martonvásári Járás átlagát, a Fejér megyei átlagnál pedig 2019-től magasabb.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem trendszerűen növekedett 2010 és 2020 között. A településen a nettó jövedelem mindvégig a megyei és járási átlagok alatt volt, de az utóbbi években ez különbség csökkent.

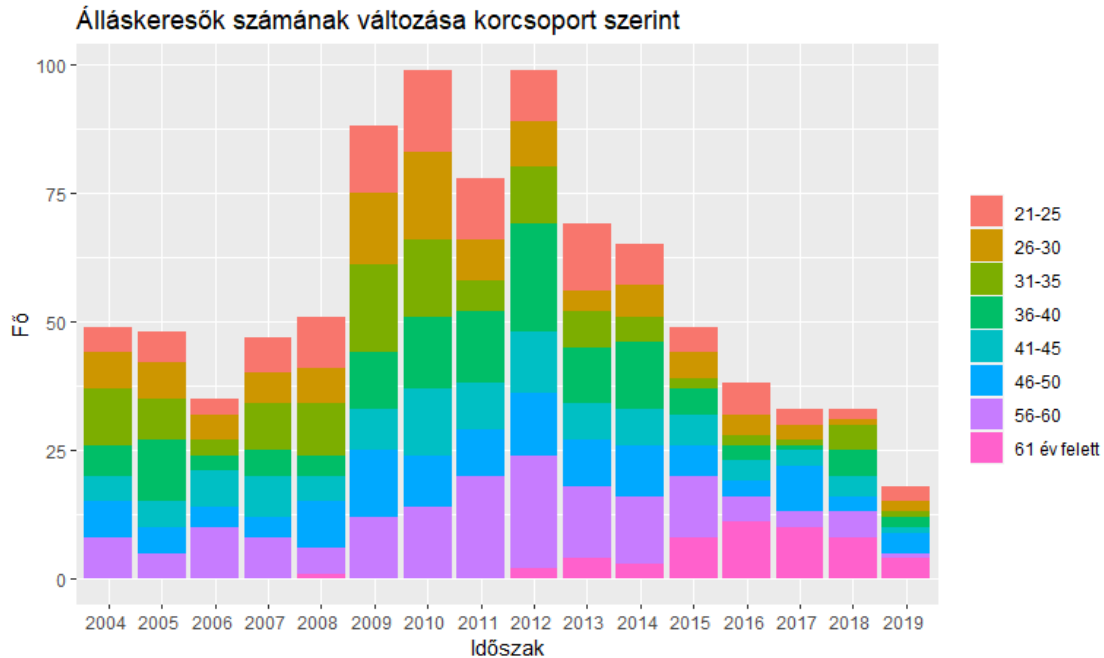

*Nyilvántartott álláskereső alakulása nemek szerint
forrás: KSH*

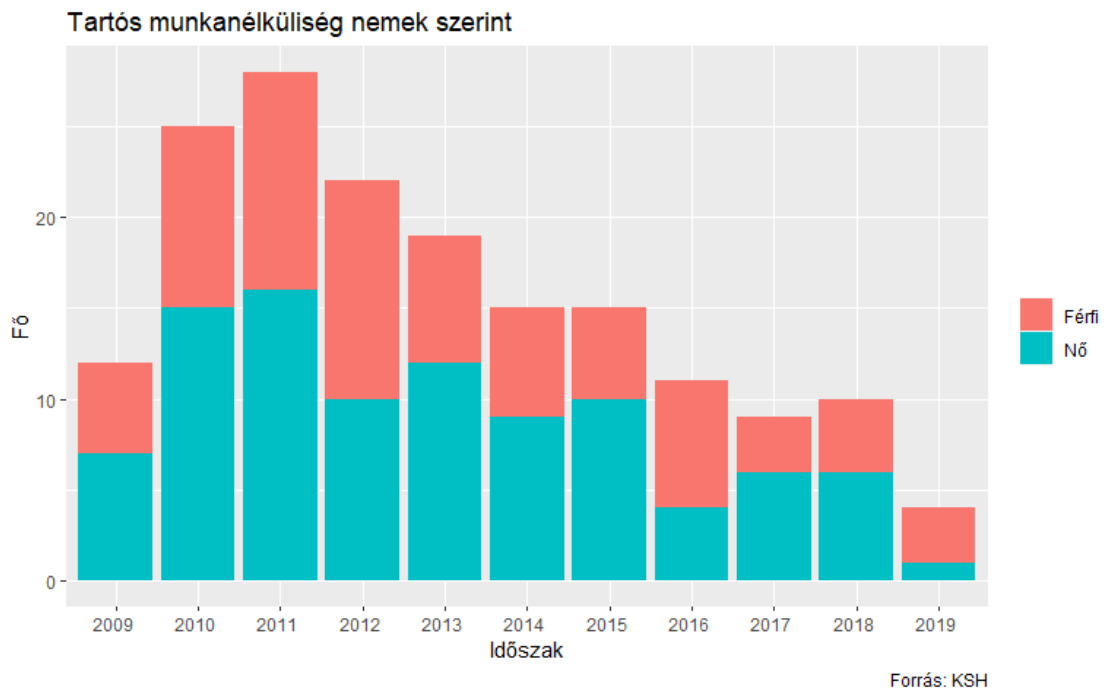

A fenti ábráról leolvasható a 2008-ban kirobbanó válság hatása: a helyzet 2010-ben volt a legsúlyosabb, amikor összesen több, mint 105 fő keresett állást, azonban 2013-tól tartós csökkenő tendencia látható. A válság a nők és férfiak helyzetét egyformán befolyásolta, azonban a munkát kereső egyének száma 2016-ra a 2009-es adat kevesebb, mint harmadára esett vissza. Ez nagyban köszönhető az újrainduló gazdaságnak.

A válság főként a 26-40, illetve az 56-60 közötti korosztályokat érintette. 2019-ben az álláskeresők számának eloszlása a korcsoportok között kiegyenlített volt.

*Álláskeresők számának változása korcsoportok szerint Válon, 2004 és 2019 között
Forrás: KSH*

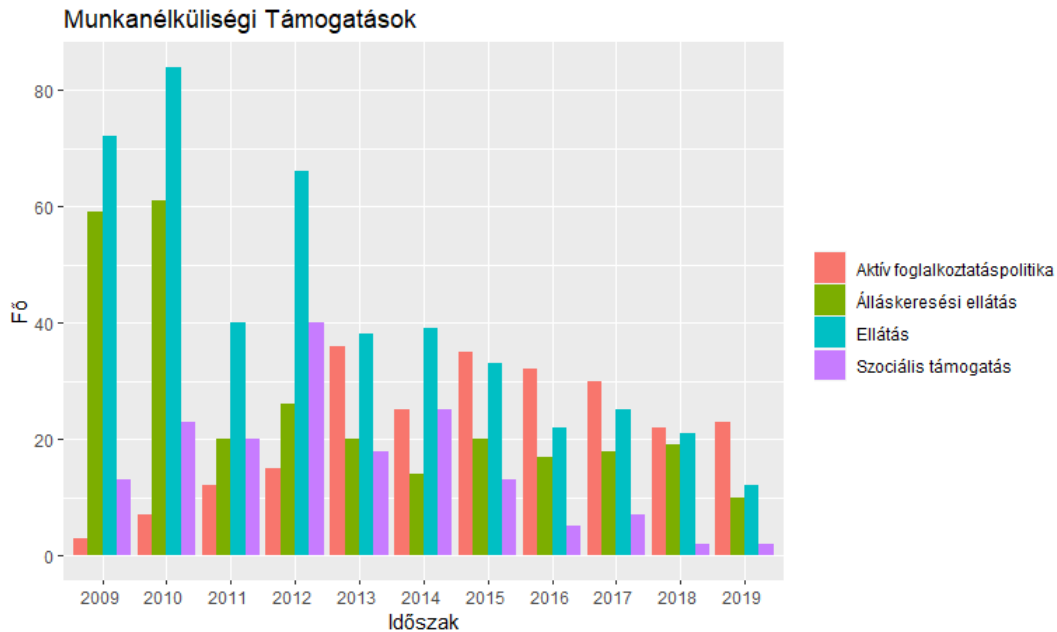

*A nemek megoszlása az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számában Válon, 2009 és 2019 között.
Forrás: KSH*

A fenti ábra mutatja az egy éven túl nyilvántartott álláskeresők számát Válon. A 2010-2011-évi magasabb tartós munkanélküliséget ugyancsak a válság magyarázza. A településen 2014-től a tartós munkanélküliek aránya a 15 főt nem lépte át.

Az alábbi ábra mutatja a különféle támogatásban részesülők számának alakulását Válon. A 2009-2010 évi nagyon magas álláskeresési ellátás a már korábban többször megemlített válság, illetve annak gazdaságpolitikai orvosolásának eredményének tudható be. 2013-tól az álláskeresők ellátását visszaszorították, és nagyobb arányban vettek részt az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel való támogatásban. A szociális támogatásban részesülők száma tartósan alacsony, viszont az ellátásban részesülők száma is csökkent az elmúlt években.

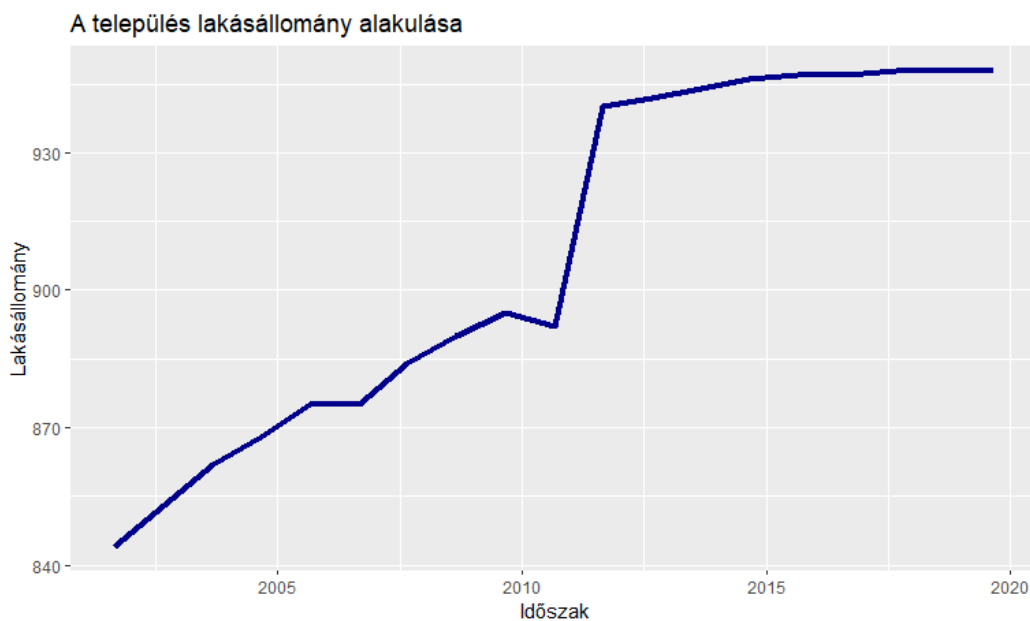
Forrás: KSH

Különféle támogatásban részesülők száma (fő)

Forrás: KSH

Lakásállomány

2019-ben a lakásállomány 948 darab volt (forrás: KSH). Válon a lakásállomány az alábbi idősor alapján alakult:

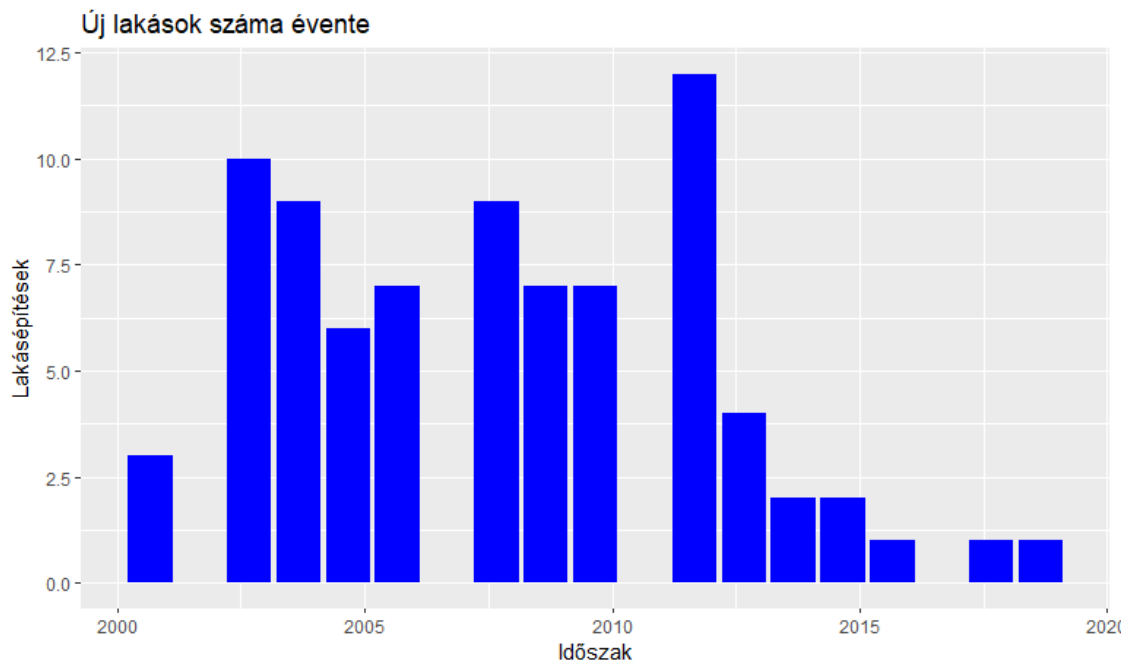

Forrás: KSH

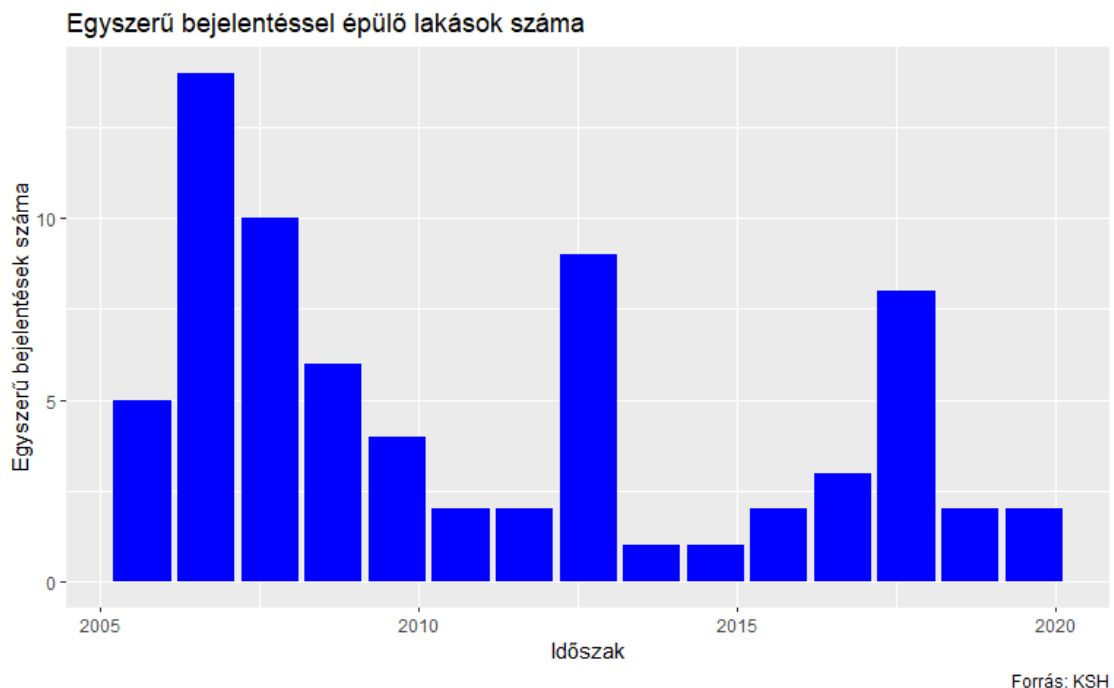
*Vál lakásállományának alakulása 2002-től 2020-ig
forrás: KSH*

2000-től fokozatosan növekedett Válon a lakásállomány. 2010-ben ugrásszerűen megnőtt a lakások száma, 2015-től 2-vel nőtt a lakásállomány.

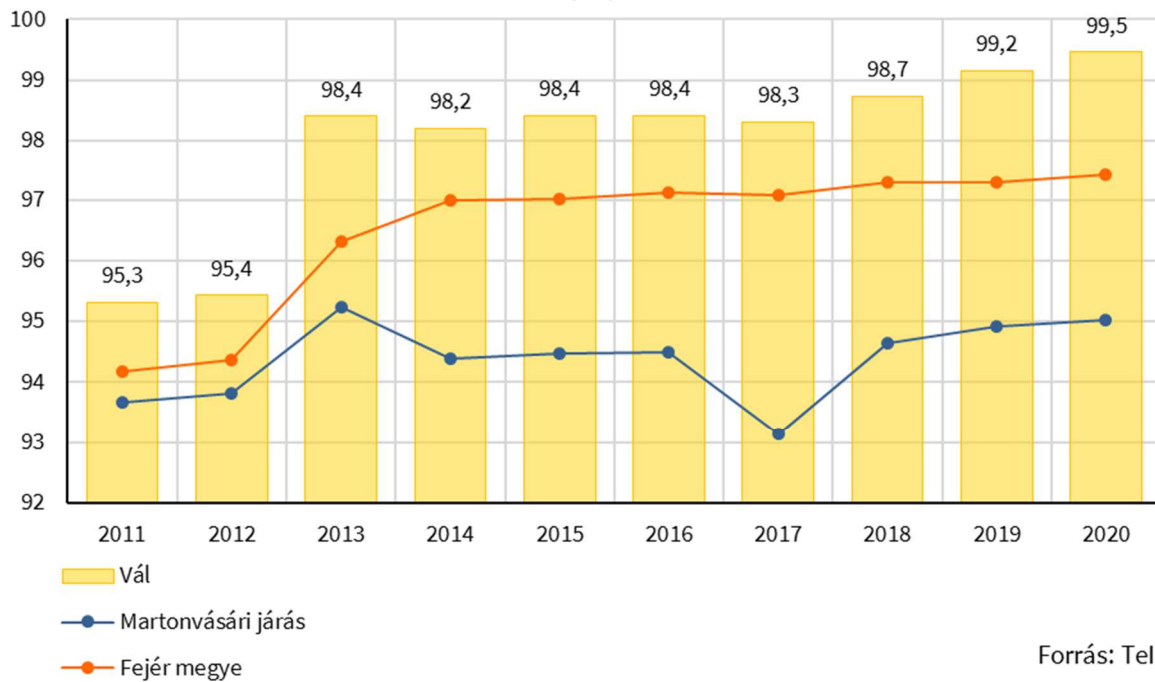

*Új lakások száma Vál településen
Forrás: KSH*

*Egyszerű bejelentéssel épülő lakások száma Válon
Forrás: KSH*

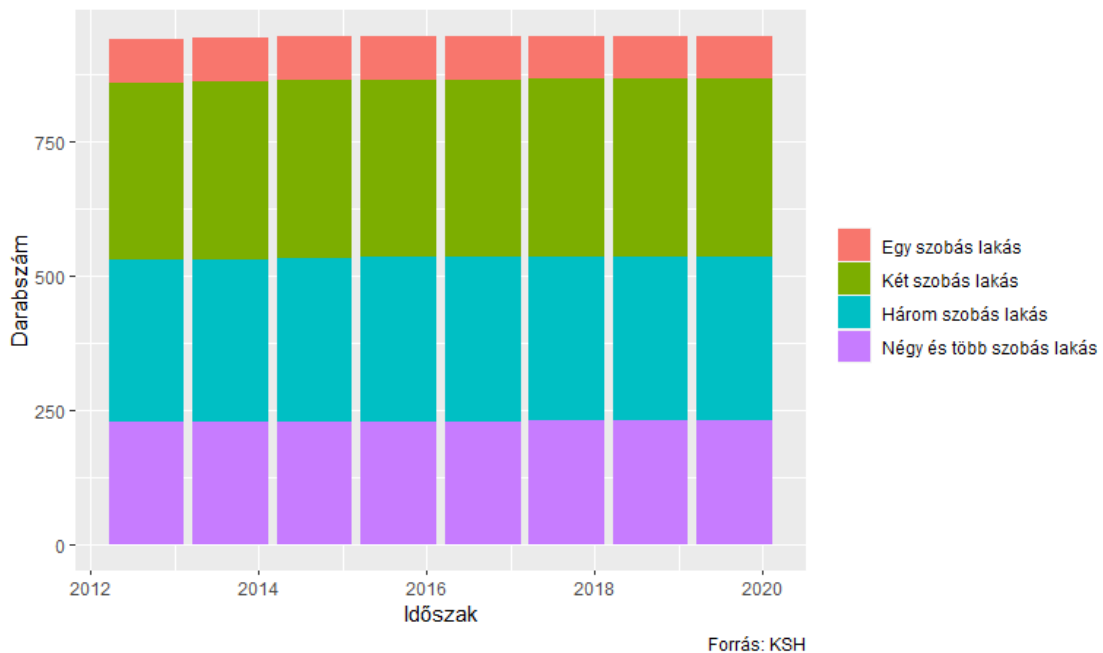
Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

A közműves vízellátásba bekapcsolt lakás, üdülő olyan lakás, üdülő, amelynek a közműhálózatba való bekötése a telekhatáron belül megtörtént, illetve a közműves vízvétel lakáson belüli kifolyóval biztosított.

A fenti diagramm mutatja a közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások arányát százalékban: az utóbbi 10 évben közel legalább 98%-os értéket mutat, ami jobb eredmény mind a Fejér megyei átlagnál, mind a környező települések átlagos hálózati bekötöttségénél.

Lakások számának alakulása szobaszám szerint

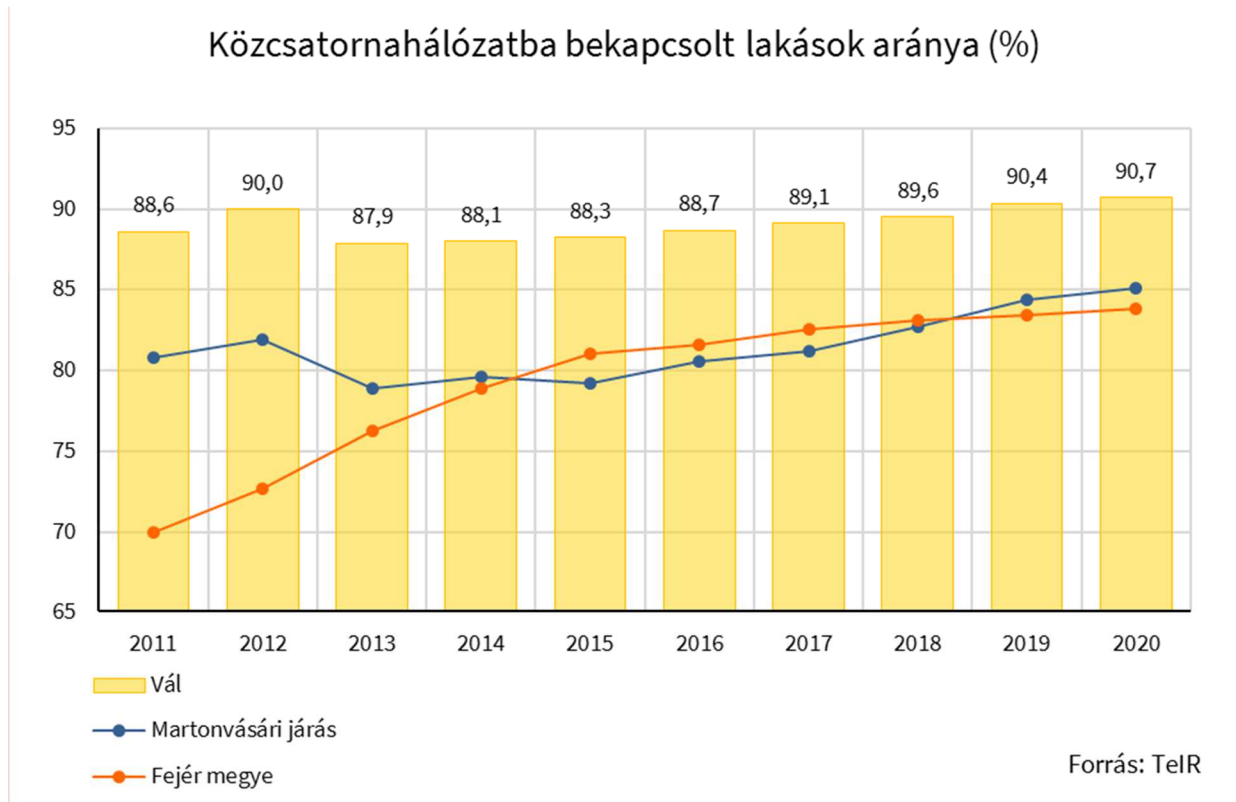

Lakások megoszlása szobák száma szerint

Forrás: KSH

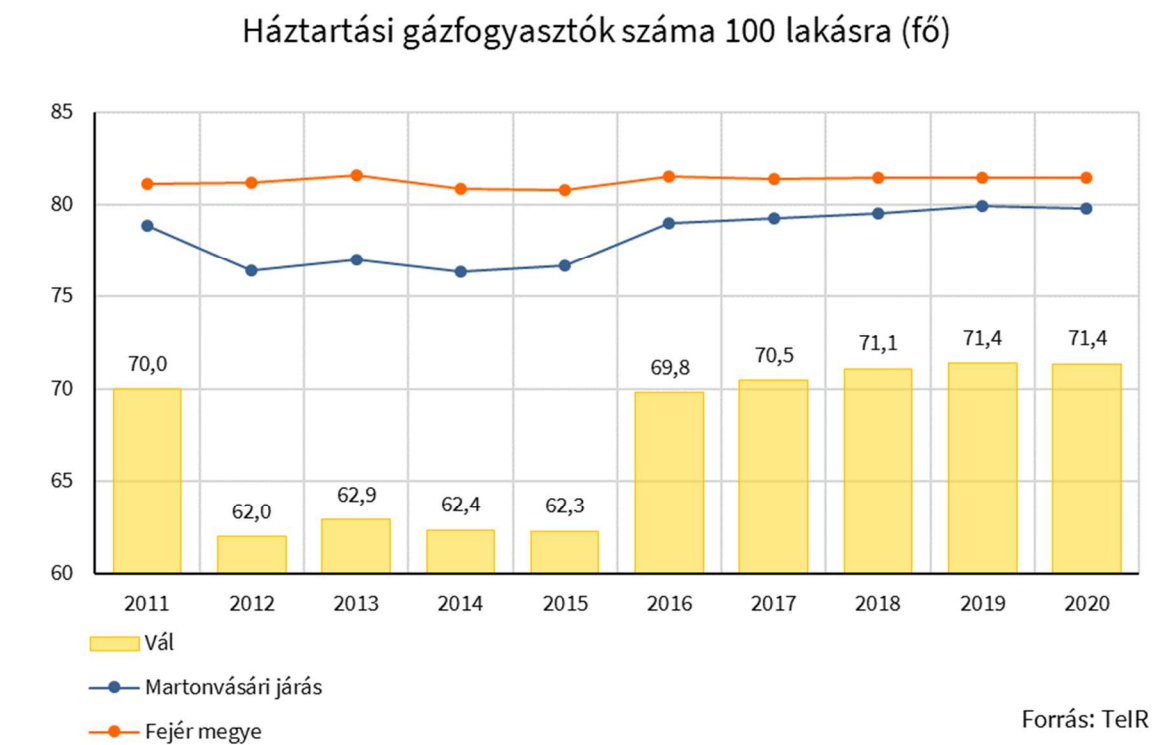

Az előző ábráról leolvasható, hogy Válon a lakások döntően két és háromszobások. Ennek ellenére a nagyobb szobaszámú lakások száma megközelíti a 250-et.

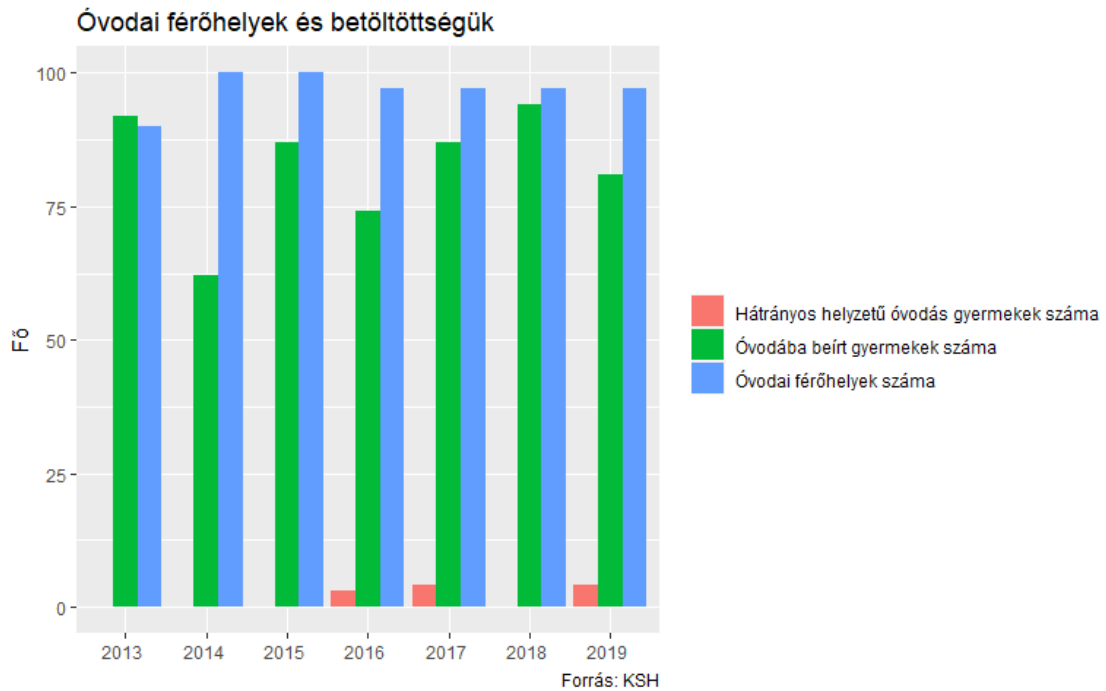
A közműves csatornahálózatba bekapcsolt lakás, üdülő a közüzemi, illetve közüzemi jellegű szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakás, üdülő.

A fenti ábráról leolvasható, hogy 2014-től a közcsatornahálózatba bekapcsoltlakások aránya 88% felett van. Ez mind a környező települések átlagánál, illetve a megyei átlagnál is jobb.

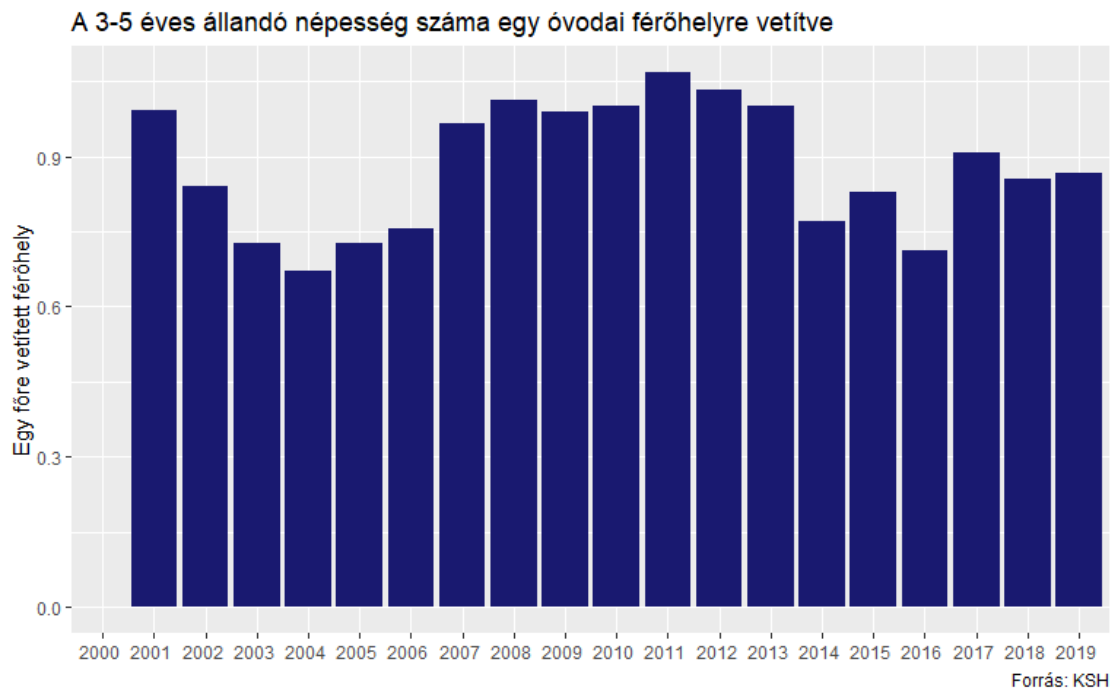

6. A település humán infrastruktúrája, közszolgáltatások

Oktatás- nevelés

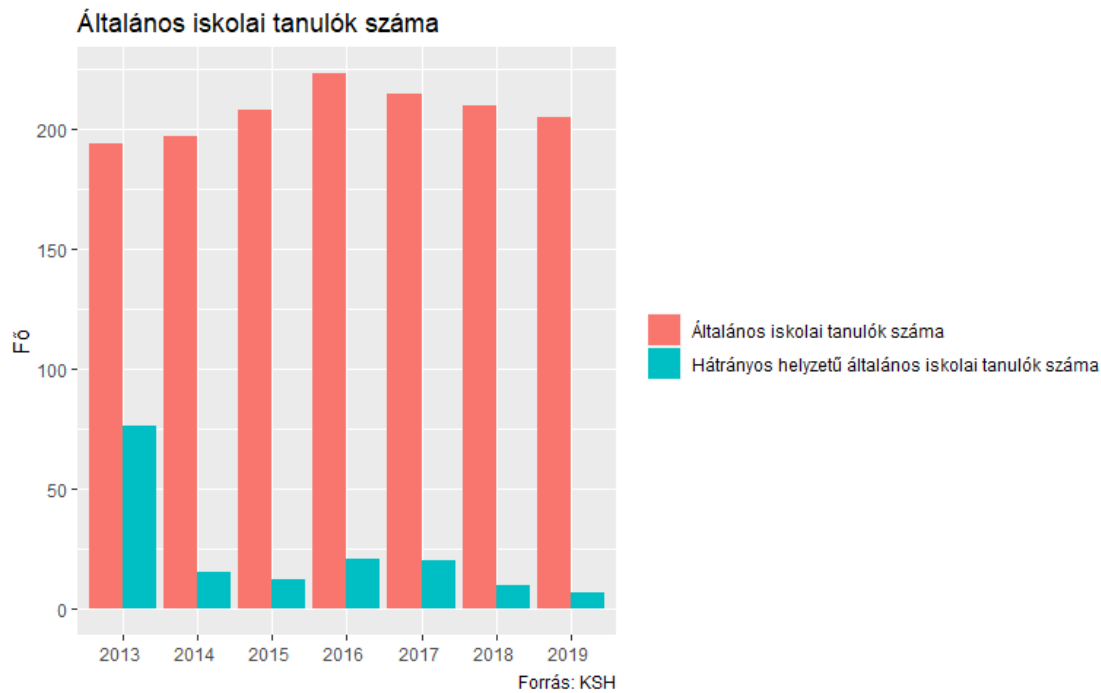
*Óvodai férőhelyek és betöltöttségük száma Válon
Forrás: KSH*

*Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma Válon
Forrás: KSH*

Válon a Váli Mesevölgy Óvoda segíti a kisgyermek napközbeni elhelyezését; az óvoda maximális férőhelye 97 fő. Az intézmények saját honlapja van, ahol elérhetők a legfontosabb információk a működésről és a különböző gyermekjóléti szolgáltatásokról.

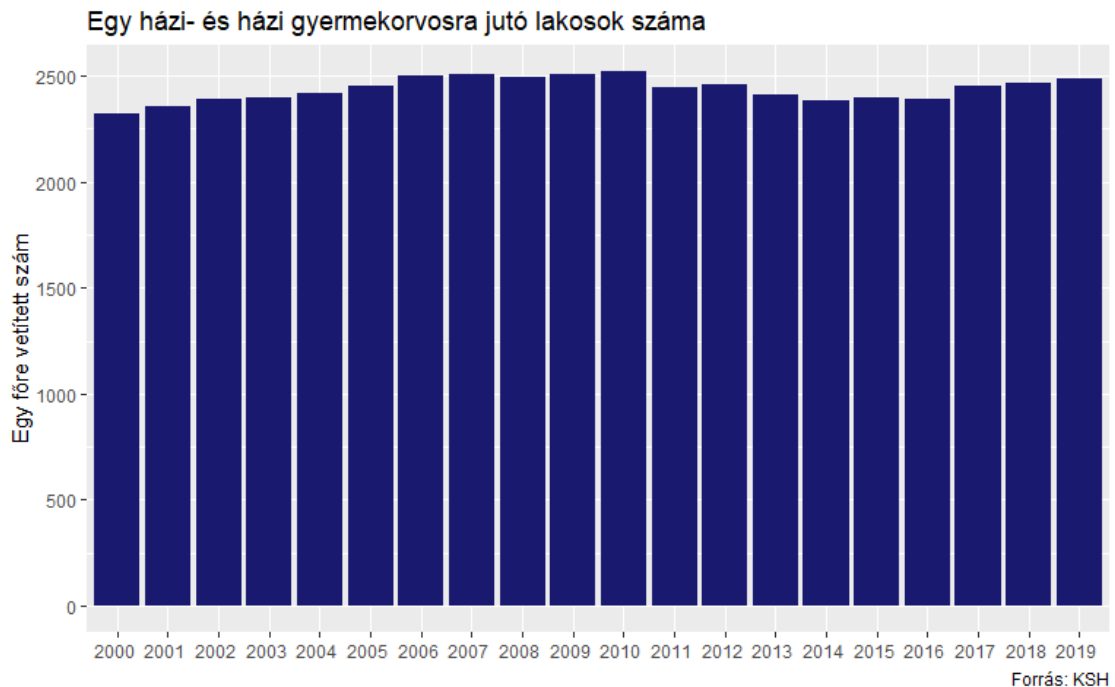
Az óvoda jelenleg kettő telephelyen működik, Vajda János u. 45., illetve Kossuth Lajos u. 12. címen. Mindkét telephelyen 2-2 csoport elhelyezésére van lehetőség.

Általános iskolai tanulók száma Válon
Forrás: KSH

A Vajda János Általános Iskola biztosítja Válon az alapfokú iskoláztatást, mellyel a településen lévő családok túlnyomó többsége él is. Az iskola férőhelye 288 fő, 2021-ben 204 tanulója volt az iskolának. Az iskola évfolyamonként kettő osztállyal képes üzemelni, jelenleg 4 évfolyamon van szükség erre. Az intézmények saját honlapja van, ahol elérhetők a legfontosabb információk a működésről.

Egészségügy és szociális közszolgáltatások

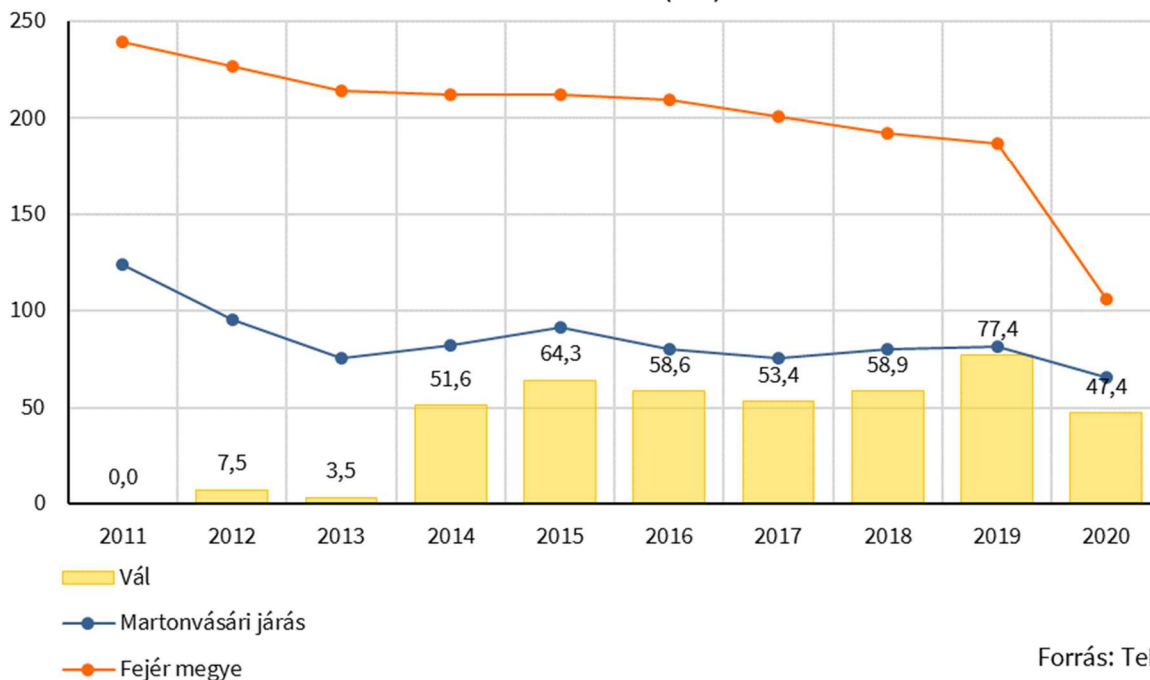
Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma Válon
Forrás: KSH

Válon felnőtt háziorvos és gyermekrendelés egyaránt működik. Továbbá működik a településen fogorvosi rendelő és gyógyszertár is.

Közösség, művelődés, kultúra

Települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egység száz lakosra (db)

A településen kölcsönzött könyvek száma jelentősen megközelíti a térség átlagot, a megyeitől viszont elmarad. A Vajda János u. 36. címen lévő Községi Könyvtár épületében vehető igénybe a könyvtári szolgáltatás. A 2020-as jelentős visszaesés a COVID-19 vírus okozta korlátozások, megszorítások eredménye.

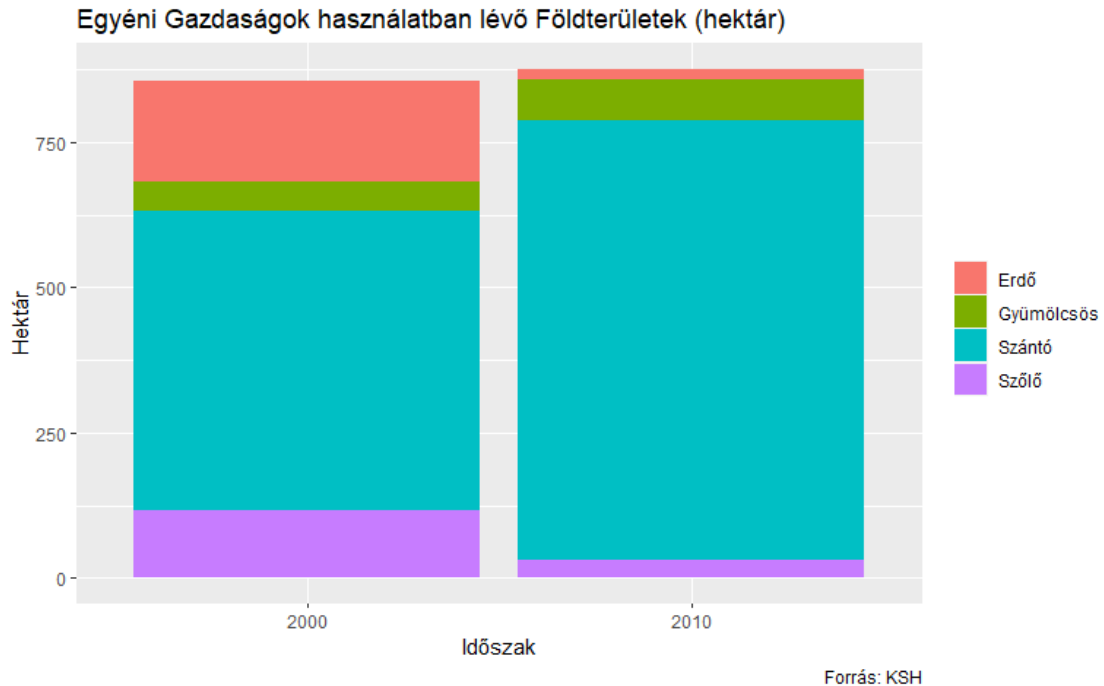
7. A település gazdasága

A település gazdasági súlya, szerepköre

A népszámlálási adatok alapján 2000 és 2010 között jelentősen nem változott az egyéni gazdaságok használatában lévő összes földterületek mérete. Legnagyobb mértékben az erdők és szőlők területe csökkent, viszont a szántók területe jelentősen megnőtt. Az alábbi táblázat mutatja a két népszámlálás adatát (négyzetméterben):

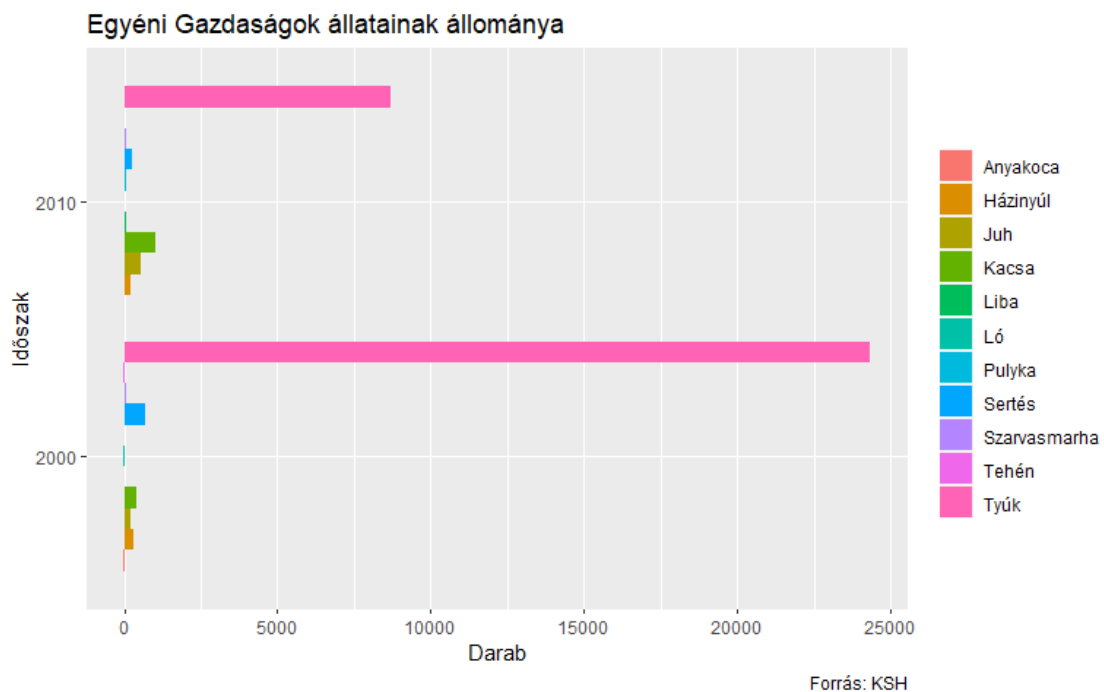
Időszak	Összes Földterület	Szántó	Gyümölcsös	Szőlő	Erdő
2000	9821246	5145738	503947	1172040	1723000
2010	9814392	7557951	712718	312350	183491

Az alábbi diagram is jól szemlélteti az előbbieken megállapítottakat.

*Egyéni Gazdaságok használatában lévő Földterületek
Forrás: KSH*

Az alábbi diagramm mutatja az egyéni gazdaságok által gondozott állat-állomány alakulását 2000 és 2010-ben. Válon jelentős volt 2000-ben a tartott tyúkok állománya. 2010-re közel 25000-ról 8000-re csökkent.

*Egyéni Gazdaságok állatainak állománya
Forrás: KSH*

A regisztrált vállalkozások számában 2014-től folyamatos növekedés tapasztalható Válon. 2019-ben a regisztrált vállalkozások száma 375 volt, a megszűnt vállalkozások száma 13 és 20 között mozgott az utóbbi években.

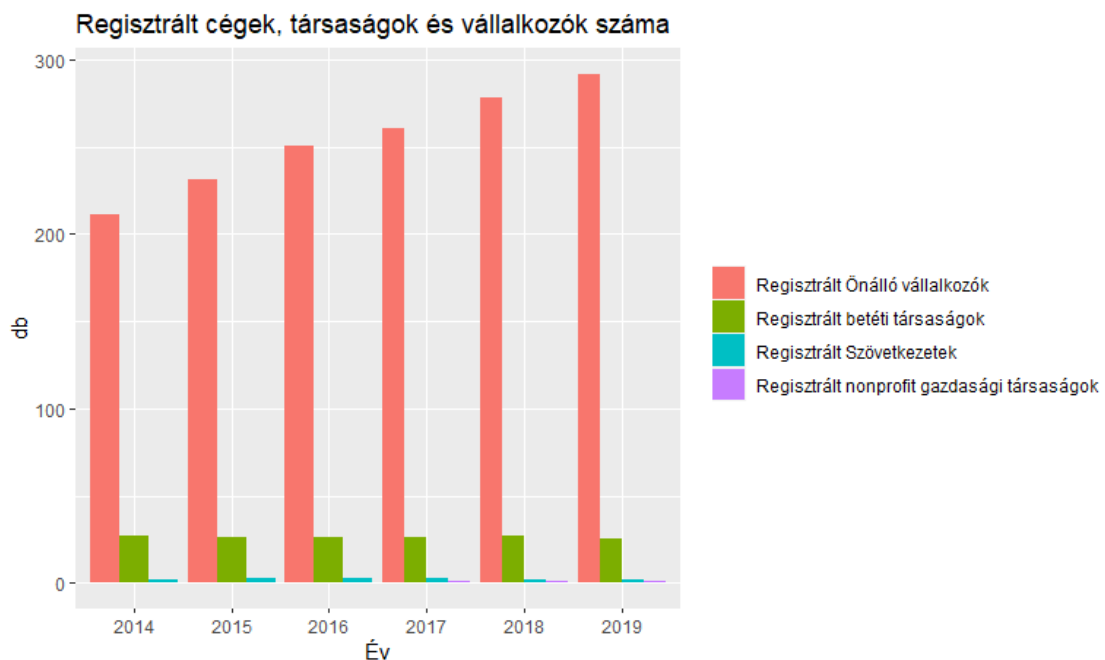

Időszak	Regisztrált vállalkozások száma	Megszűnt vállalkozások száma
2014	284	13
2015	300	11
2016	324	18
2017	336	18
2018	359	13
2019	375	20

Regisztrált és megszűnt vállalkozások száma Válon (2014-2019)

Forrás: KSH

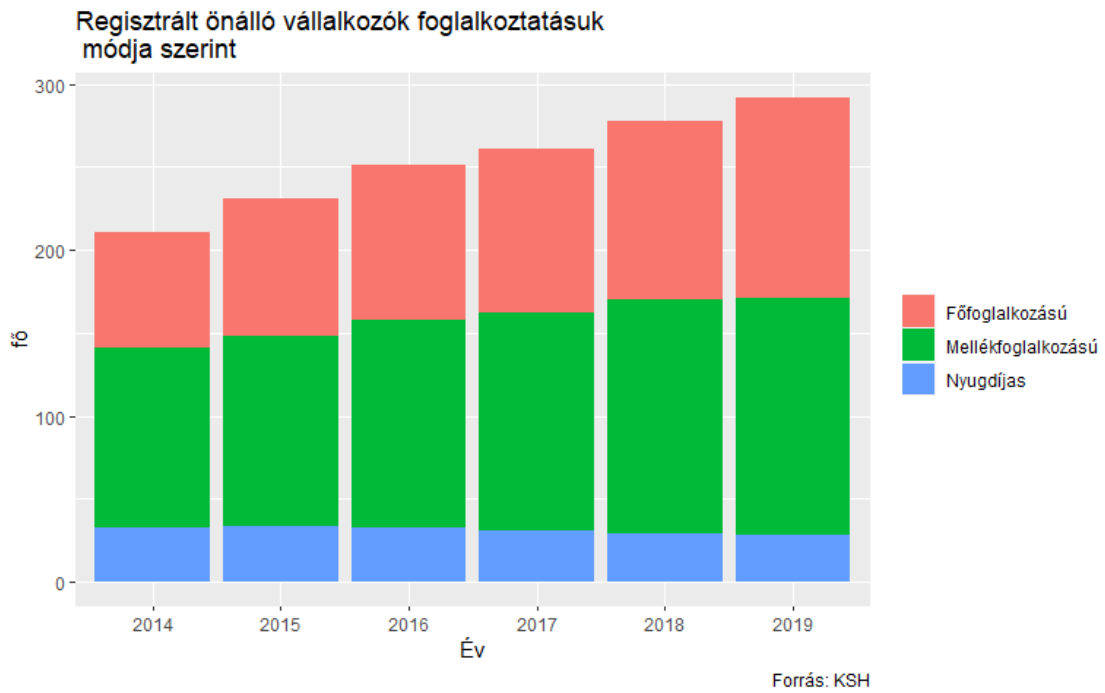
A regisztrált gazdasági társaságokat tekintve az önálló vállalkozások jelentős túlsúlyban vannak.: a regisztrált önálló vállalkozások száma 2019-ben megközelítette a 300-at.

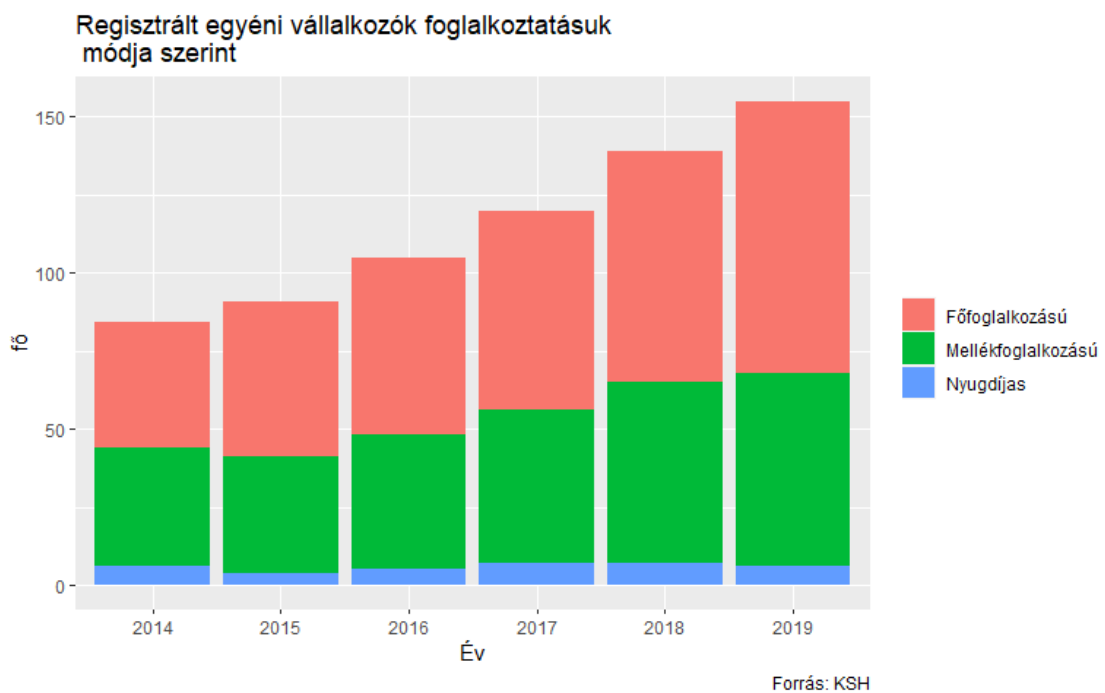
Forrás: KSH

Regisztrált cégek, társaságok és vállalkozók száma Válon (2014-2019)

Forrás: KSH

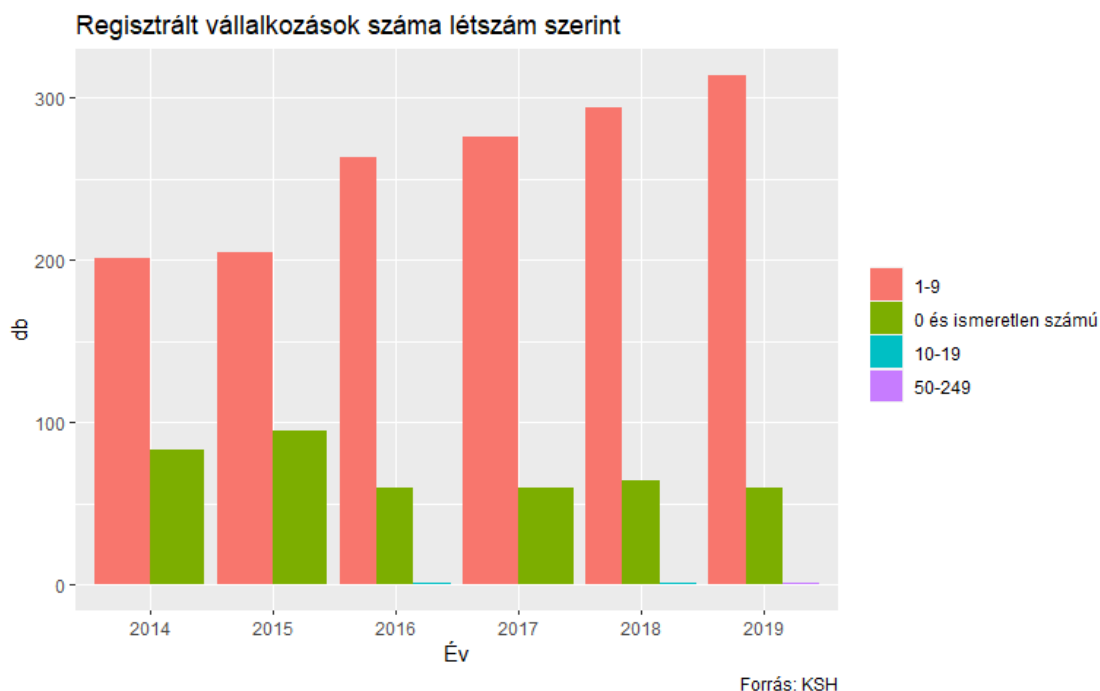

Regisztrált önálló vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Válon (2014-2019)
Forrás: KSH

Regisztrált egyéni vállalkozók foglalkoztatásuk módja szerint Válon (2014-2019)
Forrás: KSH

Válon az egyéni vállalkozók jelentős része főállásként vállalkozik, a nyugdíjas egyéni vállalkozók száma elenyésző.

A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Válon a főbb termelő gazdasági ágazat a szolgáltatói ágazat, de jelentősek a településen a mezőgazdasági és ipari vállalkozások is.

A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése

A gazdasági szervezetek jellemzően kis mértékben fejlődő termelő tevékenységet folytatnak. A vállalkozások kis csoportja a település belterületén találhatóak, a szolgáltatások nem egy településközpontra korlátozódnak. Ezek a területeken a fejlesztések építészeti feltételei a több gazdasági társaság esetében korlátozottak a meglévő telekszerkezet és építmények miatt. A település területén gazdasági fejlesztési területek kijelölésére korlátozottan lehetőség.

A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F, stb.)

A vállalkozások közül könnyen megközelíthetők.

A gazdasági társaságok egy részének tevékenysége helyhez kötött (mezőgazdasági művelés, állattartó telep stb.). A tevékenység nem igényel nagyszámú magasan képzett munkaerőt, ezért a megfelelő munkaerő a térségben rendelkezésre áll. Az építőipari és a szállítványozó vállalkozások számára is rendelkezésre áll szabad munkaerő. A K+F tevékenységről nincs elég információ, az építőipari vállalkozásokban a tevékenysége nem kötődik kizárólag a településhez.

Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Válon az ingatlanpiac az országos átlagnak megfelelő. Új gazdasági tevékenység iránti ingatlan kereslet csekély.

Az önkormányzatnak erősítenie kell a kistérségben betöltött szerepét. Különösen meghatározó jelentőségű a területfejlesztéssel kapcsolatos együttműködés a térség többi önkormányzataival.

A partnertelepülési kapcsolat mellett törekedni kell az Várhoz közel azonos lélekszámú hazai községekkel való szorosabb együttműködés kialakítása.

8. Az önkormányzat gazdálkodása, településüzemeltetés

Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Vál az utóbbi években egy stabil helyzetben lévő, működési célú hitelállománnyal nem rendelkező település. Az Önkormányzat vagyona az elmúlt években növekedett, melynek fő a tudatos, szigorú, takarékos gazdálkodás.

A képviselő-testület a költségvetést évente megalkotott költségvetési rendeletben határozza meg, melynek összeállítási alapját az állami normatíva és a saját bevételek képezik.

A vagyon vagyonelem szerinti megoszlása Válon kedvezőtlen, mert nagy a forgalomképtelen, illetve a korlátozottan forgalomképes vagyon aránya. Az önkormányzat alig rendelkezik forgalomképes vagyonnal, mivel a korábbi ciklusok nehéz anyagi helyzete miatt rákényszerült azok értékesítésére.

A 2020-as évektől Válon a finanszírozás kedvezőtlen irányba fordult, mivel a Váli Közös Önkormányzati Hivatalt alkotó 3 település népességszáma átlépte az 5000 főt. A kedvezőtlenebb helyzet ellenére mind a három település – Vál, Kajászó, Gyúró – úgy döntött, hogy folytatják az együttműködést.

Az Önkormányzat megalkotta a 2020-2024 évekre szóló Ciklusprogramját, amely tartalmazza a részletes gazdasági programot.

Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Köszönhetően a kialakult partneri együttműködésnek, az önkormányzat, a polgármesteri hivatal, az intézmények és alkalmanként a civil szervezetek is aktívan részt vesznek a település fejlesztésében, a pályázati források bevonásában.

Az elmúlt időszak helyi szinten jelentős megvalósult fejlesztéseket eredményezett. Ezek közül kiemelkedő az óvoda épületeinek felújítása, önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, Hőközpont létrehozása, illetve számos infrastrukturális fejlesztések.

Gazdaságfejlesztési tevékenység

Az önkormányzat gazdaságfejlesztő tevékenysége keretében együttműködik a település gazdasági vállalkozásaival, a településfejlesztési célok meghatározásában alapvető tényező a gazdasági társaságok támogatása.

Településüzemeltetés

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése, 20 kiemelt helyi közügy, valamint helyben biztosítható közfeladat között másodikként említi a településüzemeltetési feladatokat, melyek a következők:

- köztemető kialakítása és fenntartása,
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása

9. Településrendezési, településszerkezeti vizsgálat

Vál közigazgatási területén az alábbi területek különíthetők el: belterület, majorságok és puszták területe, pincesorok és prэшázak területe, illetve a beépítésre nem szánt, mező- és erdőgazdálkodási területek.

A belterület további részekre osztható, amelyek Vál történelmi múltjából eredeztethetők. A belterület eltérőkarakterű részei:

- településközpont
- régi faluközpont
- általános falusias lakóterület
- különleges falusias lakóterület
- kertvárosias lakóterület
- nagy zöldfelülettel rendelkező különleges területek

Az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak

Vál összes települési területe 4047,57 ha. Ebből a külterületi ingatlanok 3456,56 ha, a zártkertek 360,77 ha területet foglalnak el.

Földrészlet statisztika fekvésenként							
fekvés	földrészlet száma	egyéb önálló épületek száma	egyéb önálló lakások száma	összes terület (m ²)	legkisebb földrészlet terület (m ²)	legnagyobb földrészlet terület (m ²)	átlagos földrészlet terület (m ²)
belterület	1190	23	18	2302373	45	63805	1935
külterület	922	15	0	34565642	41	2835364	37474
zártkert	1725	2	0	3607697	33	24515	2092
ÖSSZESEN	3837	40	18	40475712			

Földrészlet statisztika művelési áganként							
művelési ág	földrészlet száma	alrészlet száma	összes alrészlet terület (m ²)	legkisebb alrészlet terület (m ²)	legnagyobb alrészlet terület (m ²)	átlagos alrészlet terület (m ²)	
erdő	195	211	6783573	52	1845292	32150	
fásított terület	5	5	17095	413	9373	3419	
gyümölcsös	60	60	1086577	362	134762	18110	
halastó	1	1	142813	142813	142813	142813	
kert	457	463	457539	38	4529	988	
kivett	1616	1633	4040901	33	97396	2466	
legelő	91	107	1467419	327	184258	13714	
rét	125	150	2222775	57	131756	14819	
szántó	1108	1302	22659922	108	495971	17404	
szőlő	514	515	1597098	44	144890	3101	

A településen az ingatlan-nyilvántartás szerint a külterületen nagyrészt szántó (összesen 2265,99 ha) és erdő (678,36). Ezekon kívül nagyobb számban található még rét, legelő és gyümölcsös (összesen: 477,68 ha) Válon. A kivett területek a lakóterületek és az utak területei.

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Beépítésre szánt területek:

Lakóterület:

- falusias lakóterület
- kisvárosias lakóterület
- kertvárosias lakóterület

Vegyes terület.

- településközponti vegyes terület

Gazdasági terület:

- kereskedelmi, szolgáltató terület
- üzemanyag töltő

Különleges terület:

- temetők területe
- sportolási célú létesítmények területe
- pinceterület övezete
- Ürményi-kastély területe
- szakrális terület
- mező üzemi terület
- vásárterület
- mikrohullámú adótorony területe

Beépítésre nem szánt területek:

Közlekedési terület:

- utak, utcák, terek
- parkolók
- közlekedési zöldfelületek

Zöldterület:

- közpark
- közkert

Erdőterület:

- védelmi (védő- és védett) erdők
- gazdasági erdő
- talajvédelmi erdő

Mezőgazdasági terület:

- általános mezőgazdasági terület
- korlátozott használatú mezőgazdasági terület
- kertés mezőgazdasági terület
- alternatív energia hasznosításra alkalmas terület

Vízgazdálkodási terület

- folyóvizek és állóvizek medre, hullámtere és parti sávja
- vízjárta területek
- vízbeszerzési terület

10. Az épített környezet és építészeti örökség vizsgálata

Településkarakter, helyi sajátosságok: utcakép, térarány, jellegzetes épülettípusok

Vál eltérő karakterű településrészei:

Régi faluközpont

A település legrégebbi része. Ez volt az egykori településmag, a katolikus templom köré épült egykori központi rész. Az Arany János utcától a Kisköz utcáig tartó kiteresedő rész, a mai Szent István tér és környéke a Sárközzel. Vál számos műemléke és középülete található itt. A tér Vál rendezvényeinek helyszínéül szolgál. A terület közületi és lakó funkciói keverednek. A lakóterületek arculata nagyon hasonló az általános- és különleges falusias lakóterületekhez. A közületi épületek a téren elszórva, szabadon állóan találhatók vagy a térfalba simulva, zárt sorúan állnak, hasonló arculatot mutatva a településközponttal.

Általános falusias lakóterület

Vál belterületének legnagyobb részét teszi ki. Nagyobb telkes, oldalhatáros beépítés a jellemző. Megtalálható még a hagyományos régi falukép arculata, a nyeregvetős, tornácos, utcára merőleges parasztházak. Később megjelentek a sátozott kockaházak. A lakórészekhez általában gazdasági épületek is tartoznak. A telekvégek jellemzően műveltek (kukorica, búza) és állattartás is jellemző. Kialakult beépítés jellemző, előkerttel.

Az új épületek, a modernebb beépítés egyre vegyesebb arculatot eredményez, de a jellemzően földszintes, tetőtér beépítésű házak összességében még egységes utcaképek, arculatot eredményeznek.

Ehhez a területhez tartozó utcák: Rákóczi u., Damjanich u., Arany János u., Kossuth u., Petőfi u. és a Tordasi utca eleje.

Különleges falusias terület

Ezen a területen lelhető fel legnagyobb számban a hagyományos, oromfalas, utcára merőleges gerincű, tornácos házak. A beépítés nem szabályos, a telekkialakítások igazodnak a terephez, jellemzően kisebbek a telkek.

Az egykori településmagot körülvevő településrész ősi, falusias utcaképe még egységes arculatú, amit az Önkormányzat igyekszik megőrizni, ezért is lett ez a terület külön karakterű településrész.

Ehhez a területhez tartozó utcák: Ady Endre utca, Templomsor és a Burgondia.

Kertvárosias lakóterület

Ez a terület a 20. század második felében kezdett beépülni. Jellemző a kisebb, szabályos telekméret, ezáltal sűrűbb a beépítés. Az épületek tömegben, stílusban eltérnek a hagyományos falusi településrészekétől. Oldalhatáron vagy szabadonálló beépítés jellemző, nagy méretű családi házakkal. Állattartás és hagyományos gazdasági tevékenység szempontjából két részre osztható a terület. A II. világháború után kialakult területeken (60-70-es évek) jellemző még az állattartás, növénytermesztés, de a 80-90-es évektől épült területeken már teljesen hiányoznak.

Előkert egységesen található minden ház előtt, egyes esetekben az utcafronti kerítés elmarad.

A II. világháború után beépült településrészek (Malom u., Bem u., Vágóhíd u.) a régebbi épületállomány egy legújabbkori kicserélődésen megy át. Sajnos ezek sok esetben nem túl színvonalas épületeket eredményeznek. A 80-as években kialakult településrészek (Katona Lajos u., Ürményi u., Csokonai u.) viszont sok esetben színvonalas, kortárs épületek találhatók.

Településközpont

A Vajda János utca (település főutcája) középső szakaszának mindkét oldala tartozik ehhez a területhez. A falu főbb intézményei itt találhatók meg (Községháza, Faluháza, Óvoda, Posta, Egészségház, stb.). Az uradalmi majorgazdaság megszervezését követően, a 18.-19. században alakult ki ez a terület. Az épületek előkert nélküliek, az utcafrontra kiépülve helyezkednek el. A közút és az épületek között széles zöldfelület található. Zárt sorú beépítés jellemző, polgárisodó, kisvárosias arculatú utcaképpel.

Nagy zöldfelülettel rendelkező különleges területek

Jellemzően nem beépítésre szánt területek, a különböző karakterű településrészek között helyezkednek el. Az alábbi területek tartoznak ide: játszótér és sétány, katolikus és református temetők, a Kastély és környezete és Szabadidőpark és környezete.

Pincesorok, présházak területe

Ide tartoznak a Váli-völgy mindkét oldalán megtalálható szőlőművelés egykori területei. A présházak, a domboldalakon lévő szőlőskertek a falu látképének meghatározó elemei.

Kiseb gazdasági épületek, pincék, présházak találhatóak a területen. Az épületek nagy része még ma is szőlőművelési célt szolgál, de egyre több épület esetében átalakítások révén megjelenik a lakófunkció. Sok esetben csak hétvégi háznak, pihenésre, kikapcsolódásra használják az átalakított épületeket.

Majorságok, puszták területe

A régi uradalmakhoz tartozó puszták, majorok gazdasági épületeinek területei. A lakott területektől néhány kilométerre találhatóak. Egyes részeken (Marianna-puszta, Farkasfa-puszta, Gyűrűsalja-puszta) megmaradt az eredeti épületállomány, ami a felújítások, korszerűsítések eredménye. Ezeken a területek ma is hagyományos gazdálkodási tevékenységeket folytatnak. Azokon a területek, ahol nagyobb átépítések, átalakítások történtek, a kisüzemi tevékenység a jellemző (Pogányvár, Kisföld).

Beépítésre nem szánt mező- és erdőgazdálkodási területek

Vál külterületének nagy részét beépítésre nem szánt, erdőgazdálkodási és mezőgazdasági művelés alatt álló területek alkotják. Ide sorolhatók a szántók, legelők, rétek és az erdők.

A lakóterületek jellemző épülettípusai:

	<p>Régi faluközpont utcaképe</p>
	<p>Általános falusias lakóterület jellegzetes utcaképe</p>
	<p>Különleges falusias lakóterület jellegzetes utcaképe</p>
	<p>Kertvárosias lakóterület épülete</p>

	Kertvárosias lakóterület épülete
	Kertvárosias lakóterület jellegzetes utcaképe
	Településközpont jellegzetes utcaképe
	Településközpont zárt sorú beépítés

	Présházak
--	-----------

Intézmények

	Községháza
	Váli Önkormányzati Tűzoltóság

	<p>Vajda János Általános Iskola</p>
	<p>Nagyboldogasszony római katolikus plébániatemplom</p>

		Református templom
		Ürményi-Dréher Kastély

Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

A településrendezési eszközök felülvizsgálata során Települési Örökségvédelmi hatástanulmány készül, melyben a település története, a településszerkezet kialakulása is szerepel.

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Vál közigazgatási területén több védelem alatt álló épület, terület is található. Az egyes HÉSZ módosítások során készültek Örökségvédelmi hatástanulmányok, viszont az új településtervezés készítésével egyidőben szükséges egy átfogó települési örökségvédelmi hatástanulmány készítése.

Az épített környezet konfliktusai, problémái

Vál belterületének egyik főbb problémája a településközponti terület parkolásának megoldása. A település intézményeinek nagy része itt található, viszont nincs elegendő parkolási lehetőség. Jelenleg sokan a széles zöldfelületeket használják parkolásra. A település célja, hogy növelje a parkolóknak számát ezen a területen és lehetőleg megóvja a zöldfelületeket.

A másik probléma a védelem alatt álló épületek állapota. Jelenleg több épület is felújításra szorul, melyet minél előbb el kell kezdeni, hogy az épületek használhatóvá váljanak.

A település egyes részein az új építések miatt egyre vegyesebb arculat alakul ki, melynek oka az egymástól tömegben és formában eltérő, olykor építészeti alacsony színvonalú épületek. A településnek törekednie kell a településarculat, illetve az épületállomány színvonalának megőrzésére.

11. Környezetiállapot-jellemzők (környezetvédelem)

Talaj

Domborzati viszonyok

A Váli-völgy északnyugat-délkelet irányú, árkos vetődésben kialakult egyenes, merev futású teraszos, eróziós törésvölgy. A Váli-víz alsó szakasza a Váli-víz síkját szeli ketté. A kistáj 106 és 185 mBf közötti magasságú felszínének nagyobb része féloldalasan és aszimmetrikusan kiemelt, vetődésekkel, szubszekvens völgyekkel, völgymedencékkel szabdalt, lösztakarta eróziós halomvidék. A Váli-víz középső szakaszán (Kajászó–Felcsút között) a vízfolyástól keletre elterülő vízgyűjtő az Etyeki-dombságot érinti. A Gerecsé D-i előterében 200–250 mBf magasságra emelt, enyhén hullámos, hosszanti széles háta, lapos, széles, tál alakú völgyek formacsoportjaiból összetevődő eróziós-deráziós dombság formálódott. Ettől nyugatra eső terület a Lovasberényi-hát részét képezi. A Vértes és a Velencei-hegység között ÉÉK–DDNy-i irányban hosszan elnyúló, eróziós-deráziós völgyelésekkel és fiatal peremsüllyedékekkel tagolt, pannóniai alapzatú aszimmetrikus löszös hát. A vízgyűjtőterület felső részét (a tervezési területből Óbarok tartozik ide), a Nyugati-Gerecsét éles szerkezeti vonalak, peremi törések határolják. Jól karsztosodó mészkőből épült fennsíkja Ny és É felé teraszos heglábfelszínnel ereszkedik az Által-ér és a Duna-völgy felé.

Váli-völgy síkja kistáj DK felé lejtő felszínét ÉNy–DK-i irányú, újpleisztocén szerkezeti vonalak mentén kialakult teraszos völgyek szelik keresztül. ÉNy-i része közepes magasságú tagolt síkság, középső és DK-i része völgyközi hátakra bontott, kisebb relatív reliefű, enyhén tagolt síkság orográfiai domborzattípusba sorolható.

Földtani viszonyok

A tervezési terület földtani felépítését a Váli és Tordas–Gyúró–Kajászó vízmű kutak földtani naplójából ismerjük, illetve a Schultz és Fiai Bt. által készített „Tordas–Gyúró–Kajászó Vízbázis védőterületének lehatárolása” c. megvalósíthatósági tanulmány alapján ismertetjük.

„A vizsgált terület földtani viszonyaira az erős tektonizáltság jellemző. Az alaphegység földtani térképét tanulmányozva látható, hogy a Váli víz mentén egy markáns törésvonal húzódik, mely törés a földtörténet során több ízben felújult. Az alaphegység a törések következtében elég bonyolult képet mutat. Egy Kajászó északi határán áthúzódó észak-déli törés következtében a töréstől keletre lévő területen, tehát Kajászó, Tordas, Gyúró területén mélybezökkent az itt megfigyelhető alsó triász összlet. Mélysége északról délre süllyedő, Kajászónál mintegy 1000 méter mélységben határozható meg. A törésvonal nyugati szárnyán ennél idősebb paleozós kőzetek képezik az alaphegységet. Gyűrűspuszta környékén ókori agyagpala ismert mintegy 500 m mélységben Észak felé fiatalodik a rétegsor, a Váli víz völgye Vál és Kajászó közti részén,

majd a Váli dombokon már permii homokkő képezi az alaphegységet, majd Vértesacsánál alsó triász képződmények.

Az alaphegységre eocén képződmények települtek. Felette a már fúrásból is ismert pliocén kor pannon, majd levantei emeletének képződményei mutathatók ki.

A Váli víz völgyében a levantei rétegek felett 30-40 m vastag jó vízadó képességű pleisztocén homokos képződmények ismertek. A jelenlegi morfológia a pleisztocén eleji tektonikai mozgások során alakult ki, mikor a pannon tábla rögökre darabolódott és megbillent. A Váli völgy ekkor alakult ki, melynek következményeként egy időre az északról délre irányuló folyók medrévé vált. Vízbeszerzésre az ekkor képződött negyedkori homokos rétegek a legalkalmasabbak. Mivel a völgyben a felszínen ártéri agyag, iszap települ, az alatta lévő pleisztocén rétegek rétegvize leszorított tükrű.”

Talajtani viszonyok

A kistájat a kiváló mezőgazdasági adottságú mészlepedékes csernozjom talajok uralják (88%). E talajok löszös üledéken képződtek, vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodásuk a kitünően morzsás szerkezet következtében kedvező, humusztartalmuk 3 és 4% közötti. Termékenységi besorolásuk a 75–90 (int.) termékenységi kategória. Zömmel (70%) szántóként, de rét-legelőként (5%), szőlőként (5%) és gyümölcsösként (3%) is hasznosíthatók. Erdőként kb. 15% hasznosulhat. A kistáj ÉNy-i határán – 4% területen – lepusztult rendzina talajok találhatóak. A Velenceihegység É-i lejtőjéhez csatlakozva csernozjom barna erdőtalajok (4%) fordulnak elő. Ezek a löszön képződött, vályog mechanikai összetételű talajok kedvező termékenységűek (int. 60–80), a lejtőviszonyok miatt azonban területük jelentős részén (20%) szőlő van. A kistáj többi talajtípusa kis területen (1%) fordul elő, színesítve a talajtakaró összetételét. Ezek a következők: barnaföldek az É-i peremen; szolonyeces réti talajok Lovasberény határában a vízjárta területeken; réti talajok a Pátka környéki víztározó körül; öntés réti talajok a Vértesacsai-patak völgyében. A réti talajok szántóként és rétlegelőként hasznosulhatnak. Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (6–7. SZ. TÁBLÁZAT):

6. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
04	4
09	1
11	4
13	88
24	1
25	1
26	1

7. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

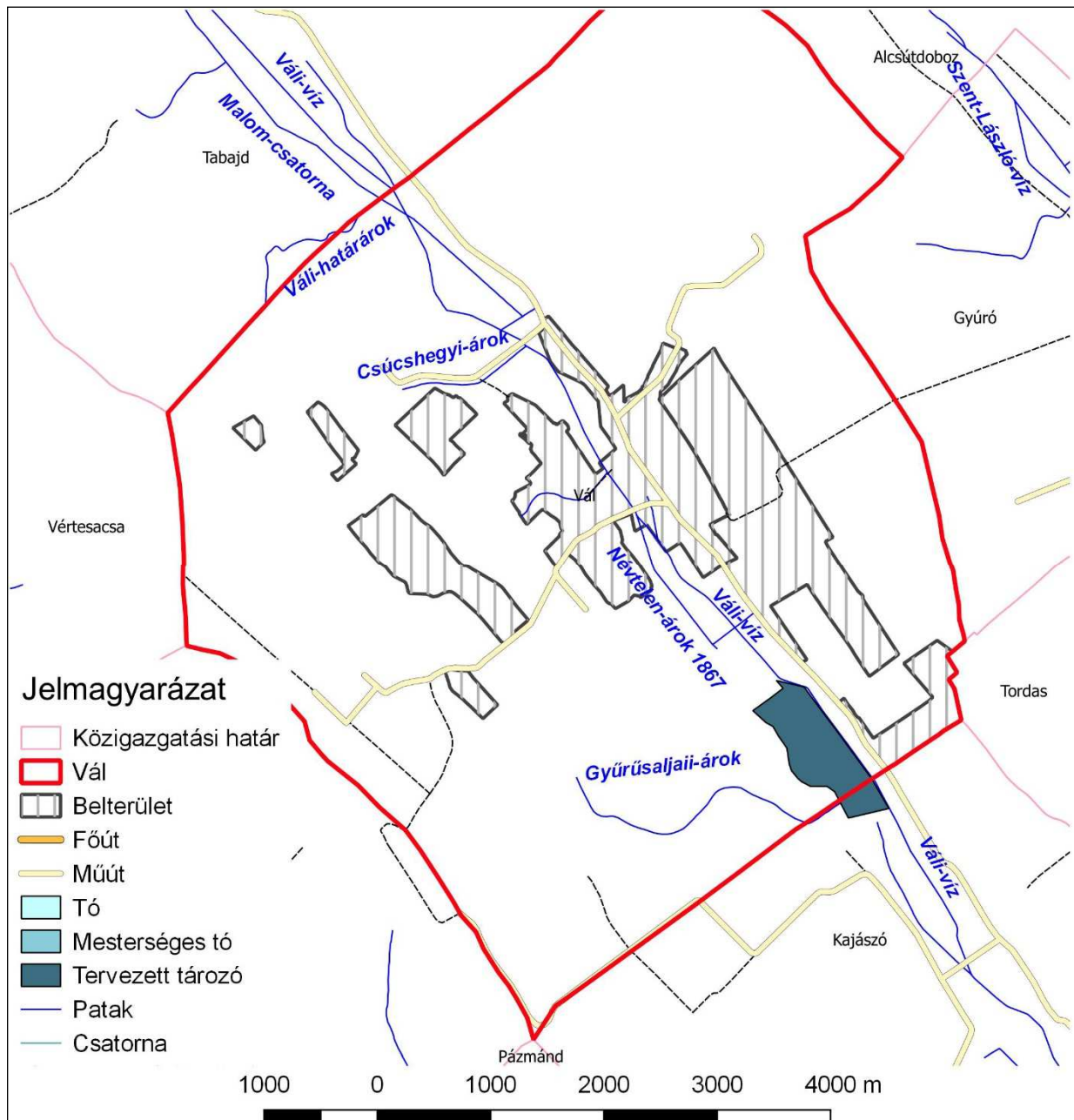
Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
04	80	10	5	5	-
09	50	50	-	-	-
11	70	15	5	5	5
13	70	10	5	-	15
24	100	-	-	-	-
25	100	-	-	-	-
26	100	-	-	-	-

Felszíni vizek

Vál település az 1-9 jelű, Közép-Duna vízgyűjtő területéhez tartozik. A tervezési terület vizeit a Váli-víz (56 km, 657 km²) és mellékvize, a Vértesacsai-vízfolyás (12 km, 82 km²) vezeti le. A terület mérsékelt vízhiányos. Vízjárasi adatokat főleg a kistájon kívülről ismerünk. Ezekon kívül a Rovákja-patak árvízi hozamát 35 m³/s-ra, a Vértesacsai-vízfolyásét 40 m³/s-ra, a Vereb–Pázmándi-vízfolyásét pedig 42 m³/s-ra becsülik. Az árvizek szokásos ideje a tavasz és a kora nyár, míg a kisvizek ősszel jelentkeznek. A vízminőség II. osztályú. 6 kistava együtt 50 ha felszínű, köztük a Pátkai-halastó (17 ha) a legnagyobb.

Forrásai közül a szári Kereszthegyi-forrás (16 l/p), a lovasberényi János-forrás (20 l/p) és a verebi Szilaskerti-forrás (40 l/p) említhetők.

A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (6. SZ. ÁBRA):

6. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

A bemutatott vízfolyásokról vízjárási adatokkal csak a Váli-víz esetében rendelkezünk a Baracscai szelvényben (8. SZ. TÁBLÁZAT).

8. számú táblázat: A Váli-víz vízjárása

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Váli-víz	Baracska	-9	333	0,05	0,60	40

A Váli-víz vízjárásnak kiegyenlítése érdekében a település alatti szakaszon záportározó építése tervezett, a kivitelezés folyamatban van. A záportározóba szükség esetén, időszakosan betározható vízmennyiség 270.000 m³.

Csapadékvíz elvezetés

Vál község a Váli-vízfolyás részvízgyűjtő területén fekszik, területileg a vízfolyás két partja melletti területen. A vízfolyás, a 23+900 -29+040 szelvények között a község közig területét is érintő szakasza is felújítása, bővítése, jókarba helyezése folyamatban van. A Váli-vízfolyás, kezelője a KDT Vízügyi Igazgatóság.

A vízfolyás a befogadója a települési csapadékvíz elvezető árkok (csatornák) hálózatának. A település vízvezetésében szerepet játszanak még a vízfolyás mentén a található mellékárok, és lefolyástalan mély területek, valamint vízmosások.

A Váli-víz Völgye Önkormányzatai kistérségi társulás keretében 2002-ben elkészítették a vízgyűjtőre vonatkozó vízrendezés kiviteli terveit. A tervben megfogalmazottak javarészt elkészültek. A kivitelezett rendszer a korábban meglévő hálózati elemek megtartásával a víz természetes lefolyási útjának figyelembevételével készült. A nagy vízgyűjtő területű karakteres hossz-esésű árkokat burkolattal látták el. A kisebb vízgyűjtők csapadékvizeit, ott ahol a szabályozási szélesség kicsi, vápák, folyókák vezetik a fő hálózati elemekig.

Az egyes rész vízgyűjtők árkai a domborzati viszonyoknak megfelelően több helyen csatlakoznak a Váli-vízhez, mint befogadóhoz. Ezek nem mindegyike éri el az élővízfolyást, az árkok által szállított víz a patak menti réteken szétterül. A rendszer végleges kiépíttetésében a település jelenlegi belterületi részének csapadékvíz elvezetését jórészt megoldja.

A településen az ÉK-i oldalán, a befogadó vízfolyással párhuzamosan egy magasabb vonulat húzódik, amely helyi vízválasztóként alakult ki, helyi lefolyástalan területeket lehatárolva. Ezekről a területekről övárokkal, kell a külső területről lefolyó csapadék vizet összegyűjteni és burkolt árokkal levezetni a befogadó Váli-vízfolyásba.

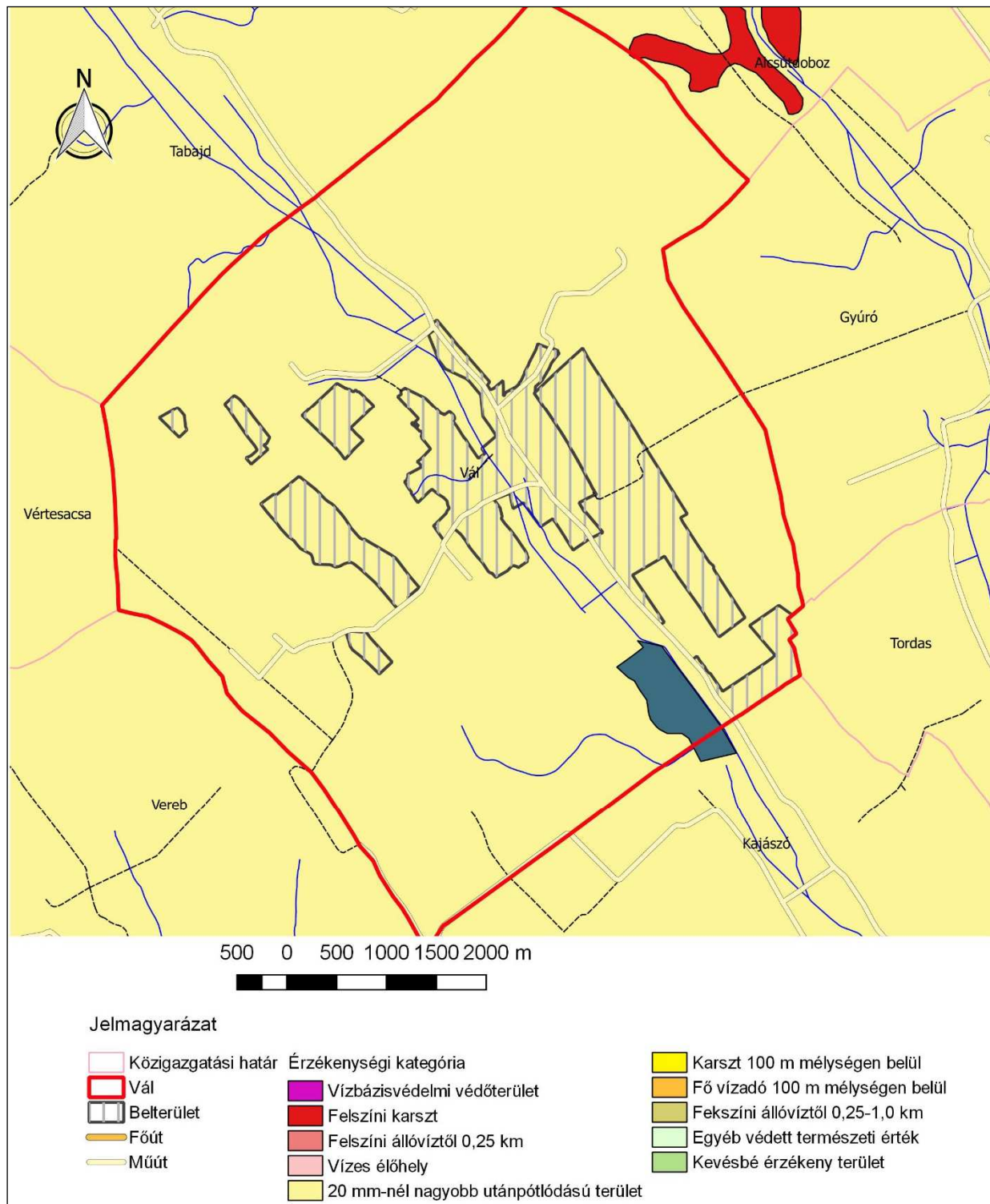
Felszín alatti vizek

A „talajvíz” a völgytalpakon 2–4 m, a lejtőkön 4–6 m között érhető el, míg a hátakon néhol hiányzik. Mennyisége nem számottevő. Kémiai jellege kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos, de DK-i felén a nátrium is megjelenik. A keménysége az É-i tájrészen 25–35 nk°, D-en 15–25nk°. A szulfáttartalom 60 mg/l alatti, de a Váli-völgyben 300 mg/l-ig koncentrálódik. A rétegvíz készlet csekély. Az artézi kút is kevés, a mélységük ritkán haladja meg a 100 m-t, de a kitermelt vízhozamok is mérsékeltek. Vál települést az alábbi felszín alatti víztestek érintik (9. SZ. TÁBLÁZAT):

9. számú táblázat: Felszín alatti víztestek

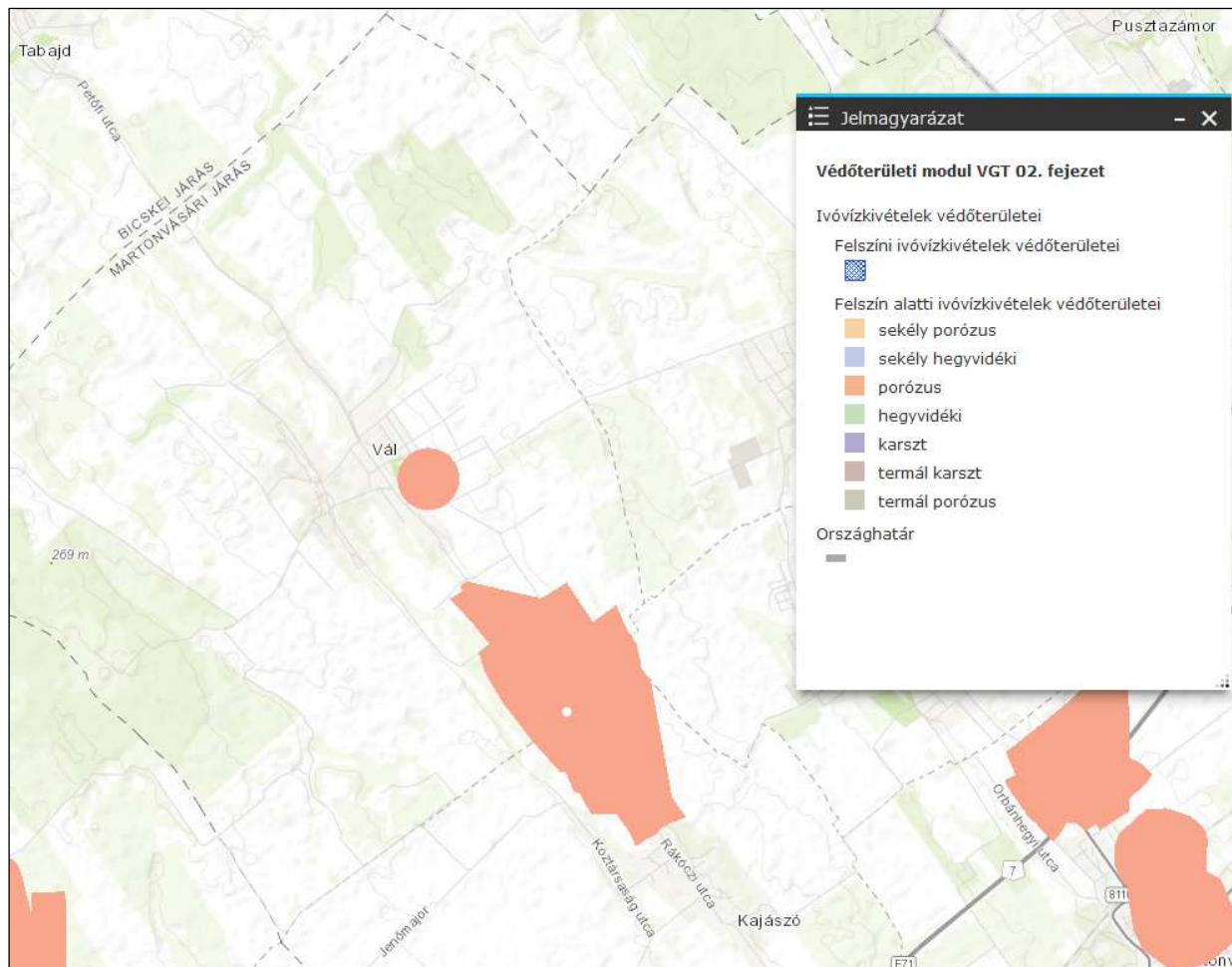
Víztest kód	víztest név	vízadó típusa
sp.1.9.1	Duna jobb parti vízgyűjtő - Budapest-Paks	sekély porózus

A település területe a felszín alatti közegek szennyeződéserzékenység szempontjából érzékeny 2a kategóriába tartozik. A tervezési terület nitrátérzékeny. A vizek nitrát szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat szabályait, előírásait a településen, illetve a tervmódosítással érintett területeken be kell tartani. Vál község területének felszín alatti szennyeződéserzékenységét az alábbi ábra mutatja be (7. SZ. ÁBRA):

7. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Vál közigazgatási területét két vízbázis, a Vál-Csokonai utcai vízmű kutjainak, illetve a Kajászói vízmű kutjainak B védőterülete érinti. A vízbázis védőterületeket az alábbi ábra szemlélteti (8. SZ. ÁBRA).

8. számú ábra: Vízbázis védőterületek elhelyezkedése

Vízellátás

A településen élők kommunális ivóvízellátása 100%-ban a felszín alatti vízkészletből került biztosításra kiépítésre, csatlakozva a községi vízműhöz. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek (mérőhelyek) száma 940. Vál község vízellátását a mélyfúrású kutakra – mint vízbázis – telepített helyi vízmű biztosítja. A többször módosított üzemelési engedély száma: 367/5067-8842, üzemeltető a FEJÉRVÍZ Zrt. Északi Üzemmérnökség.

A vízmű vízbázisa 2 db mélyfúrású kút, amely közül egyik a vízműtelepen, a második pedig a vízműteleptől 400 m - re került lemélyítésre. A kutak védőövezete biztosított. Mindkét kút vas- és mangán tartalma az egészségügyi határérték feletti, így közvetlenül fogyasztásra nem használható fel, a vizet lakossági ellátáshoz kezelni, tisztítani kell. A Váli vízműtelep és vízmű fejlesztése során az üzemeltetési engedélyben meghatározott és engedélyezett távlati vízkivétel:

Éves átlagos napi fogyasztás:	400 m ³ /d
Éves becsült legnagyobb napi csúcsfogyasztás:	800 m ³ /d
Engedélyezett vízkivétel:	146.000 m ³ /év

FEJÉRVÍZ Zrt. 2019 éves vízkitermelési adatai:

Évi vízfogyasztás:	90.500m ³ /év (átlag 250 m ³ /d),
A vízmű jelenleg max. kapacitása:	540 m ³ /d.

Szennyvízkezelés

Baracska, Kajászó és Vál községek egységes kistérségi szennyvízelvezetési rendszert építettek ki 8142 LEÉ figyelembevételével. A szennyvíz tisztítótelep Baracska község mellett a Váli-vízfolyás közelében épült meg. A szennyvízelvezető rendszer üzemelési vízjogi engedéllyel rendelkezik, száma 35700/1042-4/2015 ált. üzemeltető FEJÉRVÍZ Zrt. Északi Üzemmérnökség. Az üzemelési engedélyben az alábbi szennyvíz mennyiségi megosztás szerepel az egyes települések között.:

	jelenleg	távlat
	m ³ /d	
Baracska	260	300
Kajászó	100	120
Vál	220	260
összesen:	580	680

A szennyvíz tisztítótelep kiépített kapacitása:

- 730 m³/d kommunális szennyvíz és
- 50 m³/d szippantott szennyvíz kezelésére, tisztítására alkalmas

A tisztított szennyvíz befogadója a Váli-víz 15+120 km szelvénye. A kommunális csatornahálózatokba csak a lakóépületekben és intézményekben keletkező kommunális minőségű szennyvíz kerül bevezetésre. Más minőségű (ipari) szennyvíz csak előkezelés (tisztítás) után vezethető be a községi hálózatba.

Vál belterületi domborzati viszonyaihoz, beépítési adottságaihoz igazodóan elválasztó rendszerű gravitációs csatornahálózat létesült. Az egyes vízgyűjtők mélypontjain létesült átemelőbe jutó szennyvíz átemeléssel, a belterületi nyomóvezetéseken keresztül a szomszédos vízgyűjtő csatornájába kerül bevezetésre. A település összes szennyvize a belterület déli részén létesült III. számú térségi átemelőbe jut.

Levegőminőség

Éghajlati viszonyok

A tervezési terület éghajlata mérsékelt hűvös–mérsékelt száraz. Évente mintegy 1950 óra napsütés várható; nyáron általában 780, télen 180 óra körüli napfénytartam a megszokott. É-on 9,5 °C az évi középhőmérséklet, D felé haladva 9,8–10,0 °C-ig emelkedik. A nyári félévben. a 16,0–16,5 °C átlaghőmérséklet a valószínű. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok ápr. 5–8. között kezdődnek (ÉNy-on csak ápr. 10-én) és okt. 18–20-án érnek véget. Ez évente mintegy 195 napot jelent (ÉNy-on 192 nap). D-en ápr. 10–12. és okt. 25–27. között, É-on ápr. 14–16. és ugyancsak okt. 25–27. között nemigen kell fagypon alatti hőmérséklettől tartani. Előbbi 195–200 nap, utóbbi 190–195 nap hosszúságú fagymentes időszakot jelent. A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 33,5 °C, a téli abszolút minimumoké –16,0 °C körüli.

A kistáj nagy részén az évi csapadék 570 mm körüli, de az É-i részekon meghaladja az 580 mm-t, míg D-en csak 550–570 mm közötti. A nyári félévben 300–320 mm eső a valószínű. A legnagyobb 24 órás eső Szár körzetében volt (137 mm). Átlagosan évente 35–40 hótakarós nap fordul elő, 20–23 cm átlagos maximális hóvastagsággal. Az ariditási index É-on 1,20 alatti, D-en 1,20–1,25 közötti. Az uralkodó szélirány az É-i és az ÉNy-i, az átlagos szélesség 3 m/s körüli. A szántóföldi kultúráknak jó a kistáj éghajlata.

Környezeti levegő minősége

Vál településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Vál település esetében nem relevánsak. A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (1. SZ. TÁBLÁZAT):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén- monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a túréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra túréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a túréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O–I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Vál esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Ipari kibocsátások

Vál település esetében a nagyobb kibocsátásokkal járó ipari tevékenység viszonylag szűk a bánya bezárását követően. A legfontosabb ipari vállalkozások:

- Gaál Üvegcentrum Bt. – homokfűjt, hajlított, színes, csiszolt üvegek, tiffany üvegek gyártása,
- Navál Ipari, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt - járműjavítás és -szerelés,
- Bro-Komplex Kft. – baromfitenyésztés,
- Róna 91 Kft. - szántóföldi növénytermesztés,
- Ri-OR Kereskedelmi Kft. - üzemanyag kereskedés,
- MEGÉR-TÉSZ Szövetkezet – gyümölcstermesztés, feldolgozás.

A felsorolt vállalkozások közül egyedül a Róna 91 Kft. számára került légszennyező pontforrás működési engedély kiadásra terményszárító- és tisztító üzemeltetésére. A felsorolt ipari termelők által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (2. SZ. TÁBLÁZAT):

2. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Balinkán

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	1453	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2015	2189	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2015	153600	SZÉN-DIOXID
2015	1873	Szilárd anyag
2015	1336	Szén-monoxid
2016	1791	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2016	2752	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2016	175874	SZÉN-DIOXID
2016	731	Szilárd anyag
2016	36979	Szén-monoxid
2017	1348	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2017	2072	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2017	132378	SZÉN-DIOXID
2017	550	Szilárd anyag
2017	27834	Szén-monoxid
2018	972	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2018	1495	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2018	95502	SZÉN-DIOXID
2018	397	Szilárd anyag
2018	20080	Szén-monoxid
2019	9	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2019	14	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	23639	SZÉN-DIOXID
2019	14	Szilárd anyag
2019	184	Szén-monoxid
2020	13	Kén-dioxid (SPECIFIKUS)
2020	22	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2020	35459	SZÉN-DIOXID
2020	22	Szilárd anyag
2020	276	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékcsatlakoztatás van, kiépítettsége közel 95%-os, az ellátó hálózat hossza 26,9 km, a gázfogyasztók száma 696, melyből a lakossági fogyasztók száma 658. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 935,6 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása 629,7 ezer m³ volt.

A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús vagy biomassza fűtésű rendszerek, illetve az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Vál közigazgatási területét a 8111. sz. Kajászó–Felcsút közötti közút érinti (3. SZ. ÁBRA).